

לאומי | דוח על הסיכונים
ליום 30 בספטמבר
2016

הדוח על הסיכונים ותיאור המאפיינים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il
אודות < מידע כספי ואסיפות > גילויים נוספים < גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים

תוכן העניינים

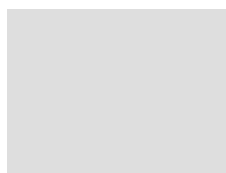
עמוד	
3	הדוח על הסיכונים
4	מטרת הגילוי
4	עקרון הגילוי
5	מידע צופה פני עתיד
6	ריכוז טבלאות הגילוי
8	תחולת היישום (נדבך 3)
9	תיאור עסקי קבוצת לאומי והתפתחותם הכללית
10	ניהול סיכונים בלאומי ומדדים עיקריים
11	הון
11	מבנה ההון הפיקוחי
24	הלימות ההון
32	יחס המינוף
35	חשיפת הסיכון והערכתו
36	סיכוני אשראי
36	מדיניות הבנק בתחום האשראי
37	ריכוזיות האשראי
57	גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית
74	גילוי כללי לגבי חשיפות שקשורות לסיכון צד נגדי
76	איגוח
85	סיכוני שוק
85	מדיניות ניהול סיכוני השוק
86	סיכוני השוק אליהם חשוף הבנק
93	סיכון הנזילות
95	סיכון מימון
97	סיכון תפעולי
97	מדיניות הבנק בתחום הסיכון התפעולי
98	מוקדי הסיכון העיקריים בסיכונים תפעוליים
99	סיכוני ציוד
99	סיכונים משפטיים
100	הסיכונים המתפתחים
102	סיכונים אחרים
102	תגמול
105	מילון מונחים

הדוח על הסיכונים

הדוח על הסיכונים ליום 30 בספטמבר 2016, ערוך בהתאם להוראות המפקח על הבנקים בדבר דרישות הגילוי המפורטות בנדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים (להלן: "דוח על הסיכונים"). בנוסף, הדוח ערוך בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר דוח רבעוני של תאגיד בנקאי ואינו כולל את כל המידע הנדרש בדוחות השנתיים המלאים. יש לקרוא אותו יחד עם הדוח על הסיכונים של הקבוצה ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (להלן: "דוח על הסיכונים שנתי").

דוח זה כולל מידע נלווה לדוחות הכספיים המאוחדים של בנק לאומי לישראל בע"מ.

הדוח נועד לאפשר לקוראי הדוחות של הבנק להעריך מידע משמעותי שכלול בהם לגבי יישום מסגרת העבודה של ועדת באזל, ההון, חשיפות הסיכון, תהליכי הערכת הסיכון.

דוד ברודט
יו"ר הדירקטוריון

רקפת רוסק-עמינח
מנהל כללי ראשי

הילה ערן-זיק
סגן מנהל כללי
מנהלת סיכונים ראשית

15 בנובמבר 2016

- פרקטיקות תגמול של אנשי המפתח בבנק, נושאי משרה וההנהלה הבכירה;
 - גילויים מכוח המלצות של EDTF ומקורות אחרים כפי שאומצו על ידי המפקח על הבנקים.
- הדרישות הגילוי החדשות שנכללו בהוראות בנק ישראל יישמו באופן הדרגתי והדוח נערך בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו בהוראות המפקח באופן הבא:
- לגבי כל נתון כמותי שנכלל במסגרת דוח על הסיכונים השנתי לראשונה כתוצאה מדרישות הגילוי החדשות - לא הוצגו מספרי השוואה לתקופה וליום של תקופת הביניים המקבילה בשנה הקודמת.
 - לגבי נתונים כמותיים שנכללו בגילויים קודמים במסגרת דרישות הגילוי של נדבך 3, הוצגו נתונים השוואתיים לתקופות המקבילות בשנת הדיווח הקודמת כנדרש בהוראות.
 - המידע מבוסס בחלקו על מידע פיננסי שמוצג בדוחות הכספיים של הבנק אשר משמשים בסיס לחישובים של יחסים רגולטוריים בהתאמות הנדרשות ובחלקו על הערכות פנימיות ומודלים פנימיים. לאור זאת, חלק מהמידע הינו בגדר אומדן לא מבוקר ו/או מייצג מידע שהינו בגדר מידע צופה פני עתיד.
 - מידע רלוונטי נוסף בדבר חשיפה לסיכונים מסוימים והיבטים נוספים שהגילוי לגביהם נדרש בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, ניתן למצוא בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מידע צופה פני עתיד בדוח על הסיכונים

הדוח על הסיכונים כולל, בנוסף לנתונים המתייחסים לעבר, גם מידע והערכות המתייחסים לעתיד, המוגדרים בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1969 (להלן - החוק) כ"מידע צופה פני עתיד". מידע צופה פני עתיד מתייחס לאירוע או לעניין עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתו של הבנק בלבד.

מידע צופה פני עתיד מנוסח בדרך כלל באמצעות מילים או ביטויים כגון "הבנק מאמין", "הבנק צופה", "הבנק מצפה", "הבנק מתכוון", "הבנק מעריך", "מדיניות הבנק", "תכניות הבנק", "תחזית הבנק", "צפוי", "אסטרטגיה", "יעדים", "עלול להשפיע", "תרחישים", "תרחישי קיצון", "הערכת סיכון", "קורלציה", "התפלגות" וביטויים נוספים המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא בעובדות עבר.

מידע צופה פני עתיד הנכלל בדוח על הסיכונים ונסמך, בין השאר, על תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ובמיוחד לשוקי המטבע ושוקי ההון, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כח אדם.

כתוצאה מאי היכולת לחזות בוודאות שאמנם תחזיות אלה תתממשנה ומכך שבפועל האירועים יכולים להיות שונים מאלו שנחזו, קוראי הדוח צריכים להתייחס בזירות למידע המוגדר כ"צופה פני עתיד", שכן הסתמכות על מידע כאמור כרוכה בסיכונים ובאי ודאות והתוצאות הכספיות והעסקיות העתידיות של קבוצת לאומי עשויות להיות שונות באופן מהותי.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה. האמור אינו גורע מחובות הדיווח של הבנק על פי כל דין.

ריכוז טבלאות הגילוי

להלן טבלה המסכמת את דרישות הגילוי השונות:

טבלה מספר	נושא
טבלה 1:	ריכוז של יחסים רגולטורים ונתונים פיננסיים עיקריים
טבלה 2:	יחס הלימות ההון לרכיבי סיכון (נדבך 3)
טבלה 3:	הרכב ההון לצורך חישוב יחס ההון (נדבך 3)
טבלה 4:	הרכב ההון הפיקוחי תוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי (נדבך 3)
טבלה 5:	הרכב המאזן הפיקוחי והפניות לרכיבי ההון הפיקוחי (נדבך 3)
טבלה 6:	דוח תנועות בהרכב ההון הפיקוחי (EDTF)
טבלה 7:	רכיבי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי (נדבך 3)
טבלה 8:	יחס הלימות ההון על בסיס מאוחד וחברות הבנות העיקריות לפי באזל
טבלה 9:	רכיבי נכסים משוקללים בסיכון לפי פעילות עסקית (EDTF)
טבלה 10:	תנועות בנכסים משוקללים בסיכון (EDTF)
טבלה 11:	יחס המינוף של הבנק על בסיס מאוחד וחברות הבנות העיקריות לפי באזל (נדבך 3)
טבלה 12:	השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (נדבך 3)
טבלה 13:	גילוי נוסף על יחס המינוף (נדבך 3)
טבלה 14:	התפתחות החבויות לענף בינוי ונדל"ן
טבלה 15:	חשיפות סיכון אשראי לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי (נדבך 3)
טבלה 16:	חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריים (נדבך 3)
טבלה 17:	פיצול התיק לפי תקופה לפרעון ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריים (נדבך 3)
טבלה 18:	סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק
טבלה 19:	חשיפות למדינות זרות (נדבך 3)
טבלה 20:	חובות - איכות אשראי ופיגורים
טבלה 21:	תנועה בהפרשה להפסדי אשראי
טבלה 22:	סכום החשיפה לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי ולפני הפחתת סיכון אשראי (נדבך 3)
טבלה 23:	סכום החשיפה לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי ולפני הפחתת סיכון אשראי (נדבך 3)
טבלה 24:	סכום החשיפה לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי ולאחר הפחתת סיכון אשראי (נדבך 3)
טבלה 25:	הפחתת סיכון אשראי (נדבך 3)
טבלה 26:	יתרות סיכון אשראי של צד נגדי בנגזרים (נדבך 3)
טבלה 27:	תיק בנקאי - השקעה בניירות ערך מגובי נכסים לפי סוגי חשיפה (נדבך 3)
טבלה 28:	תיק בנקאי - השקעות בניירות ערך מגובי נכסים לפי משקל סיכון (נדבך 3)
טבלה 29:	תיק למסחר - השקעה בניירות ערך מגובי נכסים לפי סוגי חשיפה (נדבך 3)
טבלה 30:	תיק למסחר - השקעות בניירות ערך מגובי נכסים לפי משקל סיכון (נדבך 3)
טבלה 31:	דרישות הון בגין סיכונים שוק (נדבך 3)
טבלה 32:	החשיפה הכלכלית בפועל ברמת הקבוצה, ובהשוואה למגבלות שקבע הדירקטוריון
טבלה 33:	הרגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים
טבלה 34:	היתרה המאזנית של ההשקעה במניות בתיק בנקאי (נדבך 3)
טבלה 35:	תמצית החשיפות לשינויים בלתי צפויים בריבית ברמת הקבוצה

טבלה 36:	חשיפות ההון לעליה/ירידה מידית בריבית (לפני השפעת המס)
טבלה 37:	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לפני השפעת השינויים בריבית
טבלה 38:	השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית על שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים
טבלה 39:	החשיפה לריבית
טבלה 40:	יחס כיסוי הנזילות (נדבך 3)
טבלה 41:	הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לסוף התקופה
טבלה 42:	הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לפי יתרות ממוצעות
טבלה 43:	נכסים משועבדים לפי סעיפים מאזניים (EDTF)

תחולת היישום (נדבך 3)

תחולת היישום מתייחסת לאופן היישום של מסגרת עבודה שנקבעה על ידי ועדת באזל למדידה והלימות הון וכן דרישות נוספות שנקבעו על ידי בקשר ליחס מינוף ויחס כיסוי הנזילות בקבוצת לאומי. תחולת היישום של הוראות אלו הינה ברמה מאוחדת וכן ברמה של חברות בנות בנקאיות מסוימות כמפורט להלן:

- דרישות ההון של הקבוצה המאוחדת מחושבות במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין המשלבות הוראות ועדת באזל בהתאמות מסוימות ומבוססות על הדוחות הכספיים המאוחדים שלו וכן ברמת חברות הבנות בנקאיות. חישוב של דרישות ההון מתבסס על הדוחות הכספיים הערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. על פי כללי החשבונאות המקובלים, חברות בנות הנשלטות במישרין או בעקיפין על ידי הבנק מאוחדות בדוחות הכספיים, בעוד שלמטרות פיקוח על הון, חלים לעתים כללי איחוד שונים, כגון טיפול מיוחד בכסי מוניטין או נכסים בלתי מוחשיים אחרים וכן טיפול בזכויות שאין מקנות שליטה. דרישות ההון של חברות בנות בנקאיות בחו"ל מחושבות בהתאם להוראות רגולטוריות שנקבעו על ידי הרגולטור במדינת פעילותם.
- בחלק מחברות הבנות בחו"ל טרם אומצו דרישות ככל הקשור ליחס מינוף ו/או דרישות הנזילות, לאור זאת מסגרת העבודה של ועדת באזל מיושמת ברמה המאוחדת בלבד.

תיאור עסקי קבוצת לאומי והתפתחותם הכללית

בנק לאומי וחברות הבנות שלו מהווים את אחת הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל.

הבנק מוגדר כתאגיד בנקאי על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, והוא בעל רישיון בנק על פי החוק האמור. כ"בנק" וכ"תאגיד בנקאי" מודרכת ותחומה פעילותו של הבנק במערכת של חוקים, צווים ותקנות, בהם בין היתר, פקודת הבנקאות, חוק בנק ישראל, חוק הבנקאות (רישוי) וחוק הבנקאות (שירות ללקוח), וכמו כן בהוראות, כללים, הנחיות והבעות עמדה של המפקח על הבנקים.

קבוצת לאומי עוסקת בפעילות בנקאית פיננסית וריאלית מגוונת, בישראל ובעולם. הקבוצה פועלת באמצעות הבנק, חברות בנות וחברות כלולות וכן באמצעות סניפים ונציגויות מחוץ לישראל.

מדיניות הקבוצה בארץ ובעולם היא לתת ללקוחותיה פתרונות בנקאיים ופיננסיים כוללים, שירות מקצועי ברמה גבוהה, לאפשר להם לפעול בערוצי הפצה מגוונים ולהציע להם מגוון רחב של מוצרים, בהתאמה לצרכיהם.

פעילות עסקית של הבנק מאורגנת בארבעה קווי עסקים מרכזיים הממוקדים בפלחי שוק שונים, כאשר כל קו עסקים מתמחה במתן שירותים בנקאיים ופיננסיים למגזר לקוחות מסוים. בפרט, הפעילות העסקית מתמקדת במתן שירותים פיננסיים ופתרונות השקעה מגוונת ללקוחות המזוהים עם 4 קווי העסקים המפורטים להלן:

- **הבנקאות הקמעונאית** עוסקת בפלח הלקוחות הפרטיים והעסקים הקטנים וכוללת גם את מערך משכנתאות ומערך בנקאות פרטית (עוסקת בלקוחות הפרטיים בעלי עושר פיננסי). הפעילות מתבצעת באמצעות מרכזים וסניפים ייחודיים בארץ וכן באמצעות שלוחות הבנק בארה"ב ובבריטניה.
- **הבנקאות המסחרית** עוסקת בפלח האמצעי של הלקוחות העסקיים (Middle Market) ובעלי העניין בהם, לרבות נושאי משרה בכירים בחברות.
- **הבנקאות העסקית** עוסקת במימון וליווי פלח הלקוחות העסקיים הגדולים והחברות הרב-לאומיות לרבות חברות יזמיות וקבלניות המעורבות בפרויקטים גדולים בתחום הנדל"ן והתשתית. בין היתר, מנוהלים במערך העסקי ובמערך בניה ונדל"ן לקוחות אשר פעילותם העסקית מורכבת, עסקיהם בינלאומיים ו/או פעילותם מנוהלת במספר שלוחות של הבנק בחו"ל. באמצעות השלוחות בחו"ל ניתנים, בין היתר, אשראים ליזמים מקומיים הפועלים בתחום הנדל"ן, המלונאות ובתי האבות הסייעדיים.
- **בנקאות שוקי הון וניהול פיננסי** עוסקת בניהול הנוסטרו של הבנק, בהפעלת כלל חדרי העסקאות בבנק לצורך עשיית שוק, מסחר ותיווך במטבעות, בריביות, בנגזרים ובניירות ערך, בניהול פיננסי הכולל פיתוח מוצרים פיננסיים ומוצרי השקעה, בהספקת פלטפורמות מסחר מתוחכמות ללקוחות, בקביעת דרישת הביטחונות מלקוחות הפועלים בנגזרים, בניהול נכסים והתחייבויות של הבנק (Assets & Liabilities Management) - ALM ובניהול וניטור אחר הפעילות השקעות בנכסים פיננסיים. בנוסף, מנהלת החטיבה את הקשר עם מוסדות פיננסיים בחו"ל ואחראית על מתן שירות ללקוחות בישראל הפועלים בשוקי ההון והכספים, לרבות ללקוחות המוסדיים. ניהול ההשקעות הריאליות מתבצע בעיקר באמצעות חברת לאומי פרטנרס.

ניהול סיכונים בלאומי ומדדים עיקריים

ניהול סיכונים הנו תנאי הכרחי לעמידה במטרות השוטפות ובמטרות ארוכות הטווח של הקבוצה. הקבוצה עוסקת במגוון רחב של פעילויות הכרוכות בנטילת סיכונים פיננסיים כדוגמת סיכוני אשראי, סיכוני שוק ונזילות וסיכונים נוספים שאינם סיכונים פיננסיים כגון סיכונים תפעוליים לרבות סיכונים טכנולוגיים וסייבר, סיכונים משפטיים, סיכוני רגולציה, סיכוני מוניטין וסיכוני ציית. המטרות העיקריות של ניהול הסיכונים בלאומי הינן שמירה על יציבות הקבוצה ותמיכה בהשגת היעדים העסקיים. מטרות אלו מושגות תוך עמידה בתיאבון הסיכון שהוגדר ושמירה על קיומם של מנגנוני ניהול, בקרה ודיווח נאותים.

לאור זאת, בבנק מתבצעת פעילות מתמדת לשדרוג תשתית ניהול הסיכונים וניתוח תמונת הסיכון, דבר המאפשר קבלת החלטות באופן מושכל.

טבלה 1 - ריכוז של יחסים רגולטורים ונתונים פיננסיים עיקריים - לעדכן

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2015	2015	2016		
במיליוני ש"ח				
29,001	28,708	32,255 (ב)		הון עצמי רובד 1
41,594	42,062	44,660 (ב)		הון כולל
277,034	281,275	271,243		סיכון אשראי
5,167	7,045	5,212		סיכון שוק
20,432	20,227	20,518		סיכון תפעולי
302,633	308,547	296,973 (ב)		סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
9.58%	9.30%	10.86%		יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון ^(א)
13.74%	13.63%	15.04%		יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ^(א)
105%	104%	130%		יחס כיסוי הנזילות ^(א)
6.27%	6.34%	6.81%		יחס המינוף ^(א)
105.9%	100.2%	98.5%		שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי פגום בגין הציבור
3.1%	3.5%	3.0%		יחס חובות בעייתיים לכלל תיק האשראי בגין הציבור
1.6%	1.6%	1.5%		שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור נטו
10.3%	11.9%	10.7%		תשואה על ההון

- (א) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9% ו-12.5% בהתאמה, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10% ו-13.5%, בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.
- בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.27% ו-13.77% בהתאמה.
- (ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר פוחתות בהדרגה עד יום 30 ביוני 2021.
- (ג) בהתאם להוראות בנק ישראל יחס המינוף ויחס כיסוי הנזילות חושבו החל מרביעי שני 2015. יחס כיסוי הנזילות מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים ושל תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח. יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים יגדל באופן הדרגתי מ-60% ליום 1 באפריל 2015, 80% ליום 1 בינואר 2016 ועד לשיעור של 100% ביום 1 בינואר 2017. הבנק נדרש לעמוד ביחס מינוף מזערי של 6% שנדרש על ידי המפקח על הבנקים החל מיום 1 בינואר 2018.

הון (נדבך 3)

מבנה ההון והלימות ההון (נדבך 3)

מבנה ההון הפיקוחי

החל מיום 1 בינואר 2014 מיישם הבנק את הוראות באזל 3 לחישוב הלימות ההון כפי שאומצו במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 של הפיקוח על הבנקים. היישום הינו מדורג בהתאם להוראות המעבר שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 של הפיקוח על הבנקים.

ההון הרגולטורי הינו הבסיס לחישוב יחס הלימות ההון שמחושב כיחס בין סך ההון הרגולטורי הכשיר לבין נכסים משוקללים בסיכון. מדידת ההון הרגולטורי מבוססת על חלוקת ההון להון עצמי רובד 1 ולהון רובד 2. סיכום הרבדים האלו מכונה "בסיס ההון לצורך הלימות ההון" או "ההון הפיקוחי" או "ההון הכולל". כאשר, החישוב של רבדי ההון השונים מבוצע בכפוף להתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון הרגולטורי. בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% החל מיום 1 בינואר 2014 אשר עולה בכל שנה עוקבת בשיעור של 20% עד להכרת באופן מלא מיום 1 בינואר 2018. לאור האמור לעיל, נכון לשנת 2016 שיעור הניכויים מההון הרגולטורי עומד על 60%.

הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות ההון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

הון רובד 1 נוסף, המורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. בקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון ברובד זה. ככל שיונפקו בעתיד מכשירי הון רובד 1 נוסף, הם יידרשו לעמוד בכל הקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.

הון רובד 2 כולל בעיקר מכשירי הון ויתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.

לגבי מכשירי ההון שהיו כלולים בהון רובד 2 בתאריך 31 בדצמבר 2013 נקבעו הוראות מעבר ותקרת הכרה, שחושבה ליום ה-1 בינואר 2014, על פי 80% מיתרת המכשירים ליום 31 בדצמבר 2013, ובתחילת כל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10%. מכשירי ההון שהיו חלק מרובד 2 בתאריך 31 בדצמבר 2013 כוללים מכשירי הון מורכבים שסווגו עד כה לרובד 2 עליון וכן כתבי התחייבות נדחים שסווגו לרובד 2 תחתון.

יצוין כי הסכום המוכר בפועל להון רובד 2 הינו הנמוך מבין סכומם המופחת של המכשירים עצמם ותקרת ההכרה בהם על פי הוראות המעבר. מתחילת 2014 מכשירי הון שיונפקו יידרשו לעמוד בכל הקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 202, לצורך הכללתם בהון. הקריטריונים העיקריים שעל המכשיר לכלול: (1) מגננון לספיגת הפסדי קרן על ידי המרה למניות רגילות או הפחתת המכשיר כאשר יחס הון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי יורד מ-5%; (2) סעיף הקובע שבהתרחש האירוע המכונן לאי-קיימות (כמוגדר בנספח ה' להוראת ניהול בנקאי תקין 202), יומר המכשיר באופן מיידי למניות רגילות או יימחק.

על פי דוח הצעת מדף מיום 20 בינואר 2016, הנפיק הבנק, בתאריך 21 בינואר 2016 סך של 926 מיליון ש"ח כתבי התחייבות סדרה 400, הכשירים להיכלל ברובד 2.

מגבלות על מבנה ההון

בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 נקבעו מגבלות על מבנה ההון:

- הון רובד 2 לא יעלה על 100% מהון רובד 1, לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.
- מכשירי הון הכשירים להיכלל בהון רובד 2 לא יעלו על 50% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה. מגבלה זו אינה כוללת את מכשירי ההון שנכללו קודם לתחילת הוראה זו בהון רובד 2 עליון, וזאת בגובה יתרת אותם מכשירים ליום 31 בדצמבר 2013 ובהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 (ההון הפיקוחי - הוראות מעבר).

טבלה 2 - יחס הלימות ההון לרכיבי סיכון (נדבך 3)

31 בדצמבר		30 בספטמבר	
2015	2015	2016	
במיליוני ש"ח			
נתונים			
הון לצורך חישוב יחס ההון			
29,001	28,708	32,255	
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים			
12,593	13,354	12,405	
הון רובד 2, לאחר ניכויים			
41,594	42,062	44,660 (ב)	
סך הכל הון כולל			
יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
277,034	281,275	271,243	
סיכון אשראי			
5,167	7,045	5,212	
סיכוי שוק			
20,432	20,227	20,518	
סיכון תפעולי			
302,633	308,547	296,973 (ב)	
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
יחס ההון לרכיבי סיכון			
9.58%	9.30%	10.86%	
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון			
13.74%	13.63%	15.04%	
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון			
9.10%	9.06%	9.20%	
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)			
12.60%	12.56%	12.70% ^(א)	
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)			

(א) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש יחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9%-12.5% בהתאמה, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10%-13.5%, בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון כשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי יחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.27%-13.77% בהתאמה.

(ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן-התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר פוחתות בהדרגה עד יום 30 ביוני 2021.

השפעת הוראות המעבר על יחס הון עצמי רובד 1

31 בדצמבר		30 בספטמבר	
2015	2015	2016	
באחוזים			
יחס ההון לרכיבי סיכון			
8.93%	8.74%	10.35%	
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר ולפני השפעת התאמות בגין תוכנית ההתייעלות.			
0.65%	0.56%	0.37%	
השפעת הוראות המעבר			
9.58%	9.30%	10.73%	
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין תוכנית ההתייעלות.			
0.00%	0.00%	0.13%	
השפעות התאמות בגין תוכנית ההתייעלות			
9.58%	9.30%	10.86%	
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון			

טבלה 3 - הרכב ההון לצורך חישוב יחס ההון (נדבך 3)

31 בדצמבר		30 בספטמבר	
2015	2015	2016	
במיליוני ש"ח			
הון עצמי רובד 1:			
7,059	7,059	7,109	
1,129	1,129	1,722	
21,984	21,553	24,431	
69	58	223	
7	18	(54)	
13	13	-	
(600)	(508)	(866)	
262	262	243	
(922)	(876)	(553)	
29,001	28,708	32,255	
הון רובד 2:			
9,438	10,181	9,194	
12	13	21	
3,143	3,160	3,190	
12,593	13,354	12,405	
4,1594	42,062	44,660	

טבלה 4 - הרכב ההון הפיקוחי תוך ציון הפניות למאזן הפיקוחי (נדבך 3)

	30 בספטמבר 2016		30 בספטמבר 2015		31 בדצמבר 2015	
	הון פיקוחי	הון 202 בהתאם לבזל III	הון פיקוחי	הון 202 בהתאם לבזל III	הון פיקוחי	הון 202 בהתאם לבזל III
הון עצמי רוברד 1: מכשירים ועודפים						
הון מניות רגילות שהונפק ע"י התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רוברד 1	8,831	-	8,188	-	8,188	-
עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן	24,332	-	21,553	-	21,984	-
רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי	(1,091)	(844)	(419)	-	(511)	(894)
מכשירי הון עצמי רוברד 1 שהונפקו ע"י התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר	-	-	-	-	-	-
הזרמות הון קיימות מהמגזר הצבורי שיוכרו עד ליום 1 בינואר 2018	-	-	-	-	-	-
מניות רגילות שהונפקו ע"י חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות ע"י צד ג' (זכויות מיעוט)	243	78	262	109	262	117
הון עצמי רוברד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים	32,315	-	29,584	-	29,923	-
הון עצמי רוברד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים						
התאמות יציבותיות להערכת שווי מוניטין	264	-	274	-	273	-
נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שרות למשכנתאות, בניכוי מסים נדחים לשלם	-	-	-	-	-	-
מסים נדחים לקבל שמימושם מתבוסס על רווחיות עתידית של התאגיד הבנקאי	1	1	6	10	2	4
סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן	-	-	-	-	-	-
פער שלילי בין הפרשות להפסדים צפויים	-	-	-	-	-	-
גידול בהון העצמי הנובע מעסקות איגוח	-	-	-	-	-	-
רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי ההוגן של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי	12	8	-	-	6	10
עודף יעודה על עתודה, בניכוי מסים נדחים לשלם שישולקו אם הנכס יהפוך לפגום או ייגרע בהתאם להוראות הדוח לציבור	-	-	-	-	-	-

31 בדצמבר 2015		30 בספטמבר 2015		30 בספטמבר 2016	
סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם למאזן הפיקוחי	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם למאזן הפיקוחי	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם למאזן הפיקוחי	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם למאזן הפיקוחי	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם למאזן הפיקוחי	סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם למאזן הפיקוחי
					השקעה עצמית במניות רגילות, המוחזקות באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מניות בכפוף להסכמים חוזיים)
-	-	-	-	-	-
					החזקות צולבות הדדיות במניות רגילות של תאגידים פיננסיים
-	-	-	-	-	-
					השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לצבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו ע"י התאגיד הפיננסי (בסכום העולה על 10% מהון עצמי רובד 1)
-	-	-	-	-	-
					השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לצבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו ע"י התאגיד הפיננסי
-	-	-	-	-	-
					זכויות שרות למשכנתאות אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
-	-	-	-	-	-
10	960	640	894	596	862
					מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1
10	960	640	894	596	1,294
					סכום נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי וההשקעות בשעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו ע"י תאגידים פיננסיים, העולה על 15% מהון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי
-	-	-	-	-	-
					מזה:
					בגין השקעות בשעור העולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו ע"י תאגידים פיננסיים
-	-	-	-	-	-
					בגין זכויות שרות למשכנתאות
-	-	-	-	-	-
					מזה: מסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי
-	-	-	-	-	-
					התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו ע"י המפקח על הבנקים
-	-	-	-	-	-
					מזה: בגין השקעות בהון של תאגידים פיננסיים
-	-	-	-	-	-
					מזה: בגין זכויות שרות למשכנתאות
-	-	-	-	-	-
10	-	-	-	-	(271)
					ממוצע 8 רבעונים מחוייבות פנסיונית
-	-	-	-	-	(392)
					מזה: בגין השפעת תוכנית ההתייעלות

	30 בספטמבר 2016		30 בספטמבר 2015		31 בדצמבר 2015	
	הון פיקוחי	הון 202 בהתאם לבזל III	הון פיקוחי	הון 202 בהתאם לבזל III	הון פיקוחי	הון 202 בהתאם לבזל III
מזה: הפחתת מרכיב מס שטר מנכס מס נדחה	(848)	(565)	-	-	-	-
ניכויים החלים על הון עצמי רובד 1 מאחר ואין בהון רובד 1 נוסף והון רובד 2 די הון בכדי לכסות על הניכויים	-	-	-	-	-	-
סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1	60	876	-	922	-	-
הון עצמי רובד 1	32,255	28,708	-	29,001	-	-
הון רובד 1 נוסף: מכשירים						
מכשירי הון מניות רובד 1 נוסף שהונפקו ע"י התאגיד הבנקאי ופרמיה על מכשירים אלו	-	-	-	-	-	-
מזה: מסווג כהון עצמי בהתאם להוראות הדווח לצבור	-	-	-	-	-	-
מזה: מסווג כהתחייבות בהתאם להוראות הדווח לצבור	-	-	-	-	-	-
מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו ע"י התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר	-	-	-	-	-	-
מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו ע"י חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים ע"י משקיעי צד ג'	-	-	-	-	-	-
מזה: מכשירי הון רובד 1 נוסף שהונפקו ע"י חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים ע"י משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 1 נוסף	-	-	-	-	-	-
הון רובד 1 נוסף לפני ניכויים	-	-	-	-	-	-
הון רובד 1 נוסף: ניכויים						
השקעה עצמית במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים)	-	-	-	-	-	-
החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון הכלולים ברובד 1 נוסף	-	-	-	-	-	-
השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לצבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי אינה עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו ע"י התאגיד הפיננסי	-	-	-	-	-	-

30 בספטמבר 2016		30 בספטמבר 2015		31 בדצמבר 2015	
הון פיקוחי	לבוז III	הון פיקוחי	לבוז III	הון פיקוחי	לבוז III
השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לצבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הבנקאי עולה על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו ע"י התאגיד הפיננסי	-	-	-	-	-
ניכויים נוספים שנקבעו ע"י המפקח על הבנקים	-	-	-	-	-
פיננסיים	-	-	-	-	-
מזה: ניכויים נוספים להון רובד 1	-	-	-	-	-
ניכויים בהון רובד 1 נוסף הכפופים לטפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבזל III	-	-	-	-	-
מאחר ואין בהון רובד 2 די הון בכדי לכסות סך כל הניכויים בהון רובד 1 נוסף	-	-	-	-	-
הון רובד 1 נוסף	-	-	-	-	-
הון רובד 1	32,255	-	28,708	-	29,001
הון רובד 2: מכשירים והפרשות					
מכשירים שהונפקו ע"י התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו	926	-	-	-	11(א)
מכשירי הון רובד 2 שהונפקו ע"י התאגיד הכשירים להכללה בהון הפיקוחי בתקופת המעבר	8,268	-	10,181	-	9,438
מכשירי הון רובד 2 שהונפקו ע"י חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'	21	-	13	-	12
חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים ע"י משקיעי צד ג', המופחתים	21	-	13	-	12
השפעת המס המתייחס	3,190	-	3,160	-	3,143
הון רובד 2 לפני ניכויים	12,405	-	13,354	-	12,593
הון רובד 2: ניכויים					
השקעה עצמית במכשירי הון רובד 2, המוחזקת באופן ישיר או עקיף (כולל התחייבות לרכוש מכשירים בכפוף להסכמים חוזיים)	-	-	-	-	-
החזקות צולבות הדדיות במכשירי הון רובד 2 של תאגידים פיננסיים	-	-	-	-	-

2015 בספטמבר 30		2015 בדצמבר 31		2016 בספטמבר 30	
השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינם מאוחדים בדוחות לצבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד הרגילות שהונפקו ע"י התאגיד הפיננסי	-	-	-	-	-
שאינם מאוחדים בדוחות לצבור של התאגיד הבנקאי, כאשר החזקת התאגיד ניכיים נוספים שנקבעו ע"י המפקח על הבנקים פיננסיים	-	-	-	-	-
מזה: ניכיים נוספים להון רובד 2	-	-	-	-	-
התאמות פיקוחיות בהון רובד 2 הכפופות לטפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבזל III	-	-	-	-	-
סך כל ההתאמות הפיקוחיות להון רובד 2	-	-	-	-	-
הון רובד 2	12,405	-	13,354	-	-
סך ההון	44,660	-	42,062	-	-
לטפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202	298	-	904	-	-
מזה: נכסי מס נדחה אחרים	298	-	904	-	-
סך נכסי סיכון משוקללים	296,973	-	308,547	-	-
יחסי הון וכרייות לשימור הון					
הון עצמי רובד 1	10.86%	-	9.30%	-	-
הון רובד 1	10.86%	-	9.30%	-	-
ההון הכולל	15.04%	-	13.63%	-	-
יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע ע"י המפקח על הבנקים	9.20%	-	9.06%	-	-
יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע ע"י המפקח על הבנקים	-	-	-	-	-
יחס הון כולל מזערי שנקבע ע"י המפקח על הבנקים	12.70%	-	12.56%	-	-
יחס הון כולל מזערי שנקבע ע"י המפקח על הבנקים	12.60%	-	12.56%	-	-

	31 בדצמבר 2015	30 בספטמבר 2015	30 בספטמבר 2016		
סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם למאזן הפיקוחי	663	-	45	-	442
סכומים שלא נוכו מההון הכפופים לטפול הנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם ל	183	-	183	-	244
זכויות שרות למשכנתאות	-	-	-	-	-
מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה	2,964	-	2,930	-	3,253
תקרה להכללת הפרשות ברובד 2					
הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה	3,143	-	3,160	-	3,190
התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית	3,463	-	3,516	-	3,391
הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות לפי גישת הדירוגים	-	-	-	-	-
התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 לפי גישת הדירוגים הפנימיים	-	-	-	-	-
מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי הכפופים להוראות המעבר					
סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון עצמי רובד 1 הכפופים להוראות המעבר	-	-	-	-	-
סכום שנוכה מהון עצמי רובד 1 בשל התקרה	-	-	-	-	-
סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 1 נוסף הכפופים להוראות המעבר	-	-	-	-	-
סכום שנוכה מהון רובד 1 נוסף בשל התקרה	-	-	-	-	-
סכום התקרה הנוכחית למכשירים הנכללים בהון רובד 2 הכפופים להוראות המעבר	10,181	-	10,181	-	9,652
סכום שנוכה מהון רובד 2 בשל התקרה	-	-	67	-	-

טבלה 5 - הרכב המאזן הפיקוחי והפניות לרכיבי ההון הפיקוחי (נדבך 3)

	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2015	31 בדצמבר 2015	הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי
במיליוני ש"ח				
נכסים				
מזומנים ופיקדונות בבנקים	59,067	52,562	60,455	-
ניירות ערך ¹	82,493	67,545	69,475	-
¹ מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי	442	45	663	14
¹ מזה: ניירות ערך אחרים	82,051	67,500	68,812	-
אשראי לציבור	267,895	263,822	265,070	-
הפרשה להפסדי אשראי ¹	(3,527)	(3,813)	(3,671)	-
¹ מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2	(2,856)	(2,794)	(2,805)	12
¹ מזה: הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת בהון הפיקוחי	(671)	(1,019)	(866)	-
אשראי לציבור, נטו	264,368	260,009	261,399	-
אשראי לממשלות	623	474	453	-
השקעות בחברות כלולות ¹	897	948	924	-
¹ מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי	244	183	183	15
¹ מזה: מוניטין	246	256	255	6
¹ מזה: נכס בלתי מוחשי	-	-	-	7
בניינים וציוד	3,044	2,992	3,095	-
נכסים אחרים ¹	8,723	7,242	7,666	-
¹ מזה: נכסי מס נדחה ²	5,362	4,436	4,570	-
² מזה: נכסי מס נדחה למעט אלו המיוחסים להפרשי עתוי	1	6	2	8
² מזה: התחייבות בגין מס נדחה בגין נכסים בלתי מוחשיים	-	-	-	7
² מזה: מסים נדחים המיוחסים להפרשי עיתוי, אשר סכומם עולה על 10% מהון עצמי רובד 1	276	596	640	10
² מזה: מסים נדחים המיוחסים להפרשי עיתוי, אשר סכומם אינו עולה על 10% מהון עצמי רובד 1	3,253	2,930	2,964	16
² מזה: נכסי מס נדחה אחרים בהתאם להוראות המעבר	1,831	904	964	13
¹ מזה: נכסים אחרים נוספים	3,361	2,806	3,096	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	17	18	18	-
¹ מזה: מוניטין	17	18	18	6
¹ מזה: נכס בלתי מוחשי	-	-	-	7
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	896	1,420	1,764	-
נכסים בגין מכשירים נגזרים	11,630	15,314	11,250	-
סך כל הנכסים	431,758	408,524	416,499	

	30 בספטמבר 2016	30 בספטמבר 2015	31 בדצמבר 2015	הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי
במיליוני ש"ח				
התחייבויות והון				
פיקדונות הציבור	336,851	317,991	328,693	-
פקדונות מכנקים	3,589	3,650	3,859	-
פקדונות מממשלות	661	644	750	-
אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים ¹	23,765	22,187	21,308	-
מזה: כתבי התחייבות נדחים שאינם מוכרים כהון פיקוחי	22,117	12,006	11,870	-
מזה: כתבי התחייבות נדחים המוכרים כהון פיקוחי ²	9,194	10,181	9,438	-
מזה: כשירים כרכיבי הון פיקוחי	926	-	-	11 ^(א)
מזה: אינם כשירים כרכיבי הון פיקוחי וכפופים להוראות מעבר	8,727	10,181	9,438	11
התחייבויות אחרות ¹	22,117	19,873	20,746	-
מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת ברובד 2	334	366	338	12
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר	553	503	938	-
התחייבות בגין מכשירים נגזרים ¹	12,634	14,766	11,098	-
מזה: בגין סיכון האשראי העצמי	-	-	6	9
סך כל ההתחייבויות	400,170	379,614	387,392	
זכויות שאינן מקנות שליטה ¹	360	335	340	-
מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון עצמי רובד 1	243	263	262	4
מזה: זכויות שאינן מקנות שליטה שניתן לייחס להון רובד 2	21	13	12	5
הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי ¹	31,228	28,575	28,767	-
מזה: הון מניות רגילות	7,109	7,059	7,059	1
מזה: פרמיה על מניות רגילות	1,722	1,129	1,129	1
מזה: עודפים	24,332	21,553	21,984	2
מזה: רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות של ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	223	58	69	3
מזה: הפסדים נטו מהתאמות מתרגום דוחות כספיים	(54)	18	7	3
מזה: קרנות אחרות	5	3	9	3
מזה: רווחים (הפסדים) מהתאמות בגין הטבות לעובדים שנכללו בהון הפיקוחי	(1,265)	(498)	(596)	3
מזה: רווחים (הפסדים) מהתאמות בגין הטבות לעובדים שלא נכללו בהון הפיקוחי בהתאם להוראות מעבר	(844)	(747)	(894)	-
סך כל ההון העצמי	31,588	28,910	29,107	
סך כל ההתחייבויות וההון	431,758	408,524	416,499	

טבלה 6 - דוח תנועות בהרכב ההון הפיקוחי (EDTF)

	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 ^(ב)	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 ^(א)	
במיליוני ש"ח			
הון עצמי רובד 1			
יתרה לתחילת התקופה	29,001	31,187	27,723
הנפקה שאינה במזומן	50	-	-
גידול בפרמיה	593	-	-
רווח נקי לתקופה	2,348	919	2,782
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות ני"ע זמינים למכירה	154	(217)	(327)
קרן הון הלוואות לעובדים לרכישת מניות הבנק	-	-	42
קרן הון בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	-	-	10
קרנות הון בגין הטבות לעובדים	(660)	249	(596)
השפעת תוכנית ההתייעלות	304	-	-
השפעת המעבר לשיעור ההיוון של מחויבות פנסיונית לפי ממוצע נע של 8 רבעונים	191	-	-
קרן הון אחרות	(74)	(45)	13
זכויות מיעוט	(19)	11	(40)
ניכויים			
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים	9	9	-
מיסים נדחים בגין רווחיות עתידית	1	9	(84)
השפעת המעבר בין העקומים	80	-	2
השפעת תוכנית ההתייעלות	89	-	-
מיסים נדחים בגין הפרשי עיתוי	194	118	(520)
רווחים/הפסדים מצטברים כתוצאה משינויים בסיכון אשראי עצמי על התחייבויות פיננסיות לפי שווי הוגן.	(5)	24	(4)
גידול נטו בהון עצמי רובד 1	3,254	1,068	1,278
יתרה לסוף התקופה	32,255	32,255	29,001
הון רובד 2			
יתרה לתחילת התקופה	12,593	12,838	14,684
הפחתת כתבי התחייבות נדחים בהתאם להוראות המעבר	(1,169)	(458)	(2,198)
הנפקת כתב התחייבות כשירים	926	-	-
זכויות מיעוט	9	2	8
הוצאות בגין הפרשה הקבוצתית	46	24	99
קיטון נטו בהון רובד 2	(188)	(433)	(2,092)
יתרה לסוף התקופה	12,405	12,405	12,593
סך ההון הכולל לסוף התקופה	44,660	44,660	41,594

(א) תקופה של שנה מציגה תנועה בין יתרת הפתיחה ליום 31 בדצמבר 2014 לבין יתרת הסגירה ליום 31 בדצמבר 2015.
 (ב) תקופה של שלושה חודשים שנסתיימו מציגה תנועה בין יתרת הפתיחה ליום 30 ביוני 2016 לבין יתרת הסגירה ליום 30 בספטמבר 2016.
 (ג) תקופה של תשעה חודשים מציגה תנועה בין יתרת הפתיחה ליום 31 בדצמבר 2015 לבין יתרת הסגירה ליום 30 בספטמבר 2016.

הלימות ההון

יחסי הלימות ההון מחושבים כיחס שבין ההון לנכסי הסיכון המשוקללים. יחס הון עצמי רובד 1 מחושב כיחס שבין סכום הון עצמי רובד 1 לנכסי הסיכון המשוקללים, ויחס ההון הכולל מחושב כיחס שבין סכום ההון הכולל לנכסי הסיכון המשוקללים.

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל:

לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 201 "מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות", כל התאגידים הבנקאיים נדרשים לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 9%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו חלה על הבנק. כמו כן, כל התאגידים הבנקאיים בישראל נדרשים לעמוד ביחס הון כולל מזערי בשיעור של 12.5%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2015. תאגיד בנקאי גדול יידרש לעמוד ביחס הון כולל מזערי בשיעור של 13.5%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו חלה על לאומי.

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם המפקח על הבנקים חוזר לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 "מגבלות למתן הלוואות לדיור". על פי ההוראה המתוקנת, התאגיד הבנקאי יידרש להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1, בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור. מועד התחולה לעמידה ביעד ההון שנקבע הוא 1 בינואר 2017, ועל התאגידים הבנקאיים להגדיל את יעד ההון בשיעורים רבעוניים קבועים מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017. הערכת השפעת התיקון להוראה על קבוצת לאומי במועד התחולה הסופי, לפי נתוני מועד הדיווח, היא כ-0.27% ביחס הלימות ההון, כאשר השפעה זו נפרסת על פי ההוראה על פני שמונה רבעונים.

ההגעה ליעדים המתוארים לעיל תיושם בצורה הדרגתית.

לאור האמור לעיל, יעד ההון המינימלי הנדרש החל על הבנק ליום 30 בספטמבר 2016 הינו:

יעד הון עצמי רובד 1 - 9.20%

יעד הון כולל - 12.70%

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי הבנק:

תכנון ההון בקבוצת לאומי משקף ראייה צופה פני עתיד של תיאבון הסיכון ושל הלימות ההון הנדרשת כתוצאה מכך. מדיניות הקבוצה שאושרה על ידי הדירקטוריון, הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהסף המזערי שיוגדר מעת לעת על ידי בנק ישראל ואשר לא תפחת משיעור ההון הנדרש לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך ה-ICAAP. בנוסף, הוגדרו יעדים שהקבוצה תרצה לעמוד בהם בעת אירוע תרחיש קיצון.

במסגרת הליך הסקירה הפיקוחי, הנחה המפקח על קביעת יעדי הון פנימיים אשר יהלמו את פרופיל הסיכון של הבנק. בהמשך לכך, דירקטוריון הבנק אישר להגדיל את יעד ההון העצמי רובד 1 הפנימי של הבנק באופן שמיום 31 בדצמבר 2017 יעמוד על 10.5%. הוחלט כי דירקטוריון הבנק ישוב ויידון ביעד זה לא יאוחר מסוף שנת 2016. בהמשך לאמור, ביום 15 לנובמבר 2016 החליט הדירקטוריון כי הדיון המפורט לעיל יבוצע עד למועד הגשת הדוחות הכספיים השנתיים.

התקינה בדבר זכויות עובדים אשר ייושמה לראשונה בינואר 2015, הינה גורם המשפיע באופן מהותי ביותר על הון עצמי רובד 1 של לאומי, בעיקר בשל העובדה שמדידת ההתחייבות הינה בהתאם לריביות שוק שהינן ברמות נמוכות היסטוריות וכן בשל התנודתיות הרבה שמדידה מעין זו מביאה להון הפיקוחי של הבנק.

בהקשר זה, ביום 12 ביולי 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מאת בנק ישראל לענין אופן חישוב ריבית ההיוון שתשמש לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים לצורך מדידת ההון הפיקוחי. בהתאם לאישור, ריבית ההיוון תחושב על פי ממוצע נע של תשואות השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח. השינוי מיושם החל מהדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 ועד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020 (כולל). שינוי השיטה ממתן באופן משמעותי את התנודתיות הנובעת משינויים בריבית להיוון. שינוי שיטת החישוב הגדיל את ההון הפיקוחי ליום 30 ביוני 2016, בסך של כ-380 מיליון ש"ח.

בנוסף, החל מהרביע השלישי של 2016, אימץ הבנק מתודולוגיית היוון אשר מוסיפה לעקום המבוסס על איגרות חוב ממשלתיות בישראל מרווח קבוע של איגרות חוב בדירוג בינלאומי AA. לשינוי האומדן השפעה ליום 30 בספטמבר 2016 בסך של כ-296 מיליון ש"ח על ההון הפיקוחי.

נכון ל-30 בספטמבר 2016 הלימות הון רובד 1 של הבנק הינה 10.86%. במהלך תשעת החודשים הראשונים של 2016 הושלמו מספר מהלכים משמעותיים ששיפרו את יחס הלימות ההון. ביניהם:

- המרת זכויות עובדים למניות הבנק:** בתאריך 20 במרס 2016 אישר דירקטוריון הבנק את הנפקת המניות לעובדים ונושאי משרה. הסכום הכולל של זכויות עובדים ונושאי משרה שהומרו למניות הבנק מסתכם לכ-636 מיליון ש"ח. שווי מניות הבנק לצורך המרת הזכויות הינו 13.0 ש"ח (שער הנעילה של מניות הבנק ביום 6 במרס 2016). בהתאם לכך, אישר דירקטוריון הבנק הנפקה של 48,938,037 מניות, המהוות כ-3.21% מההון המונפק והנפרע של הבנק (לאחר ההקצאה). המניות הוקצו לנאמן, שיחזיק במניות בנאמנות עבור העובדים, בהתאם להוראות סעיף 102 לפקודת מס הכנסה. הגידול בהון שנבע מהמרת זכויות זו שיפר בכ-0.24% את יחס הלימות הון עצמי רובד 1 של הבנק, נכון ליום 31 במרס 2016.
- ביטוח לתיק ערבויות מכוח חוק מכר:** ביום 8 במרס 2016 הושלמה התקשרות עם מבטחי משנה בינלאומיים, בעלי דירוג בינלאומי גבוה, לרכישת ביטוח לתיק ערבויות מכוח חוק מכר (דירות) ולהתחייבויות להוצאת ערבויות כאמור. פוליסת הביטוח מבטיחה את הבנק למקרה בו יידרש לשלם בשל חילוט הערבויות, והכל על פי תנאי הפוליסה. רכישת הביטוח מאפשרת את הפחתת ההון המרותק בגין סיכון האשראי הנובע מהנפקת הערבויות, תוך שימוש בפוליסה כ"מפחיתת סיכון אשראי", בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203 ותרמה לשיפור של כ-0.23% ביחס הלימות ההון רובד 1 של הבנק, נכון ליום 31 במרס 2016.
- ניכוי מההון בגין נכס מס נדחה:** ביום 4 באפריל 2016 פורסם עדכון לקובץ שאלות ותשובות של הפיקוח על הבנקים ליישום הוראות ניהול בנקאי תקין בנושא מדידה והלימות הון. מטרת העדכון להבהיר את אופן הטיפול במרכיב מס שכר בכל הקשור לחישוב דרישות ההון ובניכוי מההון בגין נכס מס נדחה. על פי ההבהרה, כאשר תאגיד בנקאי מגיע למסקנה כי בנסיבות הקיימות במועד הדוח קיימת סבירות קרובה לוודאי (virtually certain) לגבי נכס המס הנדחה בגובה סכום מס השכר הכלול בספרי הבנק, ניתן שלא להחיל את ניכוי הסף הכלול בסעיף 13 להוראה על חלק זה של נכס המס הנדחה. לצורך כך, הבנק יהיה רשאי ליישם את הבחינה של ניכוי הסף על סכום המיסים הנדחים נטו, לאחר ניכוי מס השכר כאמור לעיל. נכס המס הנדחה כאמור, שלא נוכה מההון, ישוקלל כנכס סיכון בשיעור של 250%. הבנק מיישם את ההנחיות החל ממועד פרסומן באופן של מכאן ולהבא, ללא התאמות מספרי השוואה ובכפוף להוראות המעבר שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין

מספר 299 של הפיקוח על הבנקים. עדכון זה תרם לשיפור של כ-0.20% בהלימות הון עצמי רוברד 1 של הבנק ושל כ-0.17% ביחס ההון הכולל, נכון ליום 31 במרס 2016.

הבנק נערך לעמידה ביעדי ההון ב-1 בינואר 2017, ופועל להשלמת ההון הנדרש (מעבר להגדלת ההון הרגולטורי הנובעת מרווחיותו השוטפת בניכוי הגידול בנכסי הסיכון והשפעת הוראות המעבר), בין היתר על ידי טיוב נכסי הסיכון (טיוב בטחונות וכולי), השקעה בנכסי נוסטרו הדורשים הקצאת הון נמוכה יותר, ניהול סלקטיבי של אשראים בחתר ענפים, מגזרים וסיכון, סינדיקציה, וביטוחי משנה.

בתאריך 28 בפברואר 2016 חתם לאומי הסכם עם הראל להעמדה משותפת של הלוואות לדיור המובטחות, בין היתר, במשכנתאות ומשכונות על זכויות חוזיות בקשר למקרקעין. על פי ההסכם הראל תשתתף עם הבנק בהעמדה של הלוואות לדיור בהן היחס בין סכום הלוואה לבין שווי הנכס שלה (LTV) הינו עד 60% בלבד (כל עוד לא ינתן אישור רגולטורי להראל להשתתפות בהלוואות בשיעור מימון גבוה יותר). ב-13 ביוני 2016, לאחר התקיימות התנאים המתלים בהסכם, החלו הצדדים בהעמדה משותפת של הלוואות לדיור על פי ההסכם.

להערכת הבנק, סכומי ההשתתפות של הראל בהעמדת הלוואות לדיור בשיתוף עם הבנק בשנים 2016 ו-2017 יעמדו על סכום כולל של כ-4 מיליארד ש"ח.

כמו כן, ביום 27 בספטמבר 2016 נחתם הסכם בין הבנק לבין גופים מוסדיים מקבוצת מנורה מבטחים ("הסכם המכר" ו-"מנורה מבטחים", בהתאמה), לפיו, בכפוף להתקיימותם של תנאים מתלים שונים, ימכור הבנק למנורה מבטחים, בתוקף מיום 31 באוקטובר 2016 (או ממועד אחר כפי שיוסכם בין הצדדים), 80% מזכויותיו של הבנק ומהנטלים הנלווים להן בתיק הלוואות לדיור (כהגדרתן בנוהל בנקאי תקין מס' 451) המובטחות, בין היתר, במשכנתאות על זכויות במקרקעין ו/או במשכונות על זכויות חוזיות במקרקעין, לפי העניין, ואשר עומדות בקריטריונים שנקבעו בהסכם המכר ("תיק הלוואות").

הבנק ימשיך להחזיק ב-20% הנותרים מתיק הלוואות כאמור, כך שהזכויות והנטלים הנלווים שיימכרו למנורה מבטחים יהיו בדרגה שווה (פרי פסו) לאלה שיוותרו בידי הבנק. סכום הלוואות בתיק הלוואות מוערך בסכום כולל של כ-2 מיליארדי ש"ח, באופן שהחלק שנמכר למנורה מבטחים מוערך בסך של כ-6.1 מיליארד ש"ח. בד בבד עם חתימת הסכם המכר, נחתם בין הבנק לבין מנורה מבטחים הסכם ניהול על פיו, לאחר השלמת העסקה, הבנק ינהל עבור מנורה מבטחים את חלקה בתיק הלוואות הנרכש, וזאת כנגד תשלום שישולם לבנק ("הסכם הניהול").

ביום 27 באוקטובר 2016 התקיימו במלואם התנאים המתלים שנקבעו בהסכם. הצדדים פועלים לביצוע יתר הפעולות הנדרשות להשלמת העסקה, ועם השלמתן תחשב העסקה בתוקף מיום 2016.31.10, בהתאם להוראות שנקבעו בהסכם.

להשלמת העסקה לא צפויה להיות השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של הבנק.

תוכנית ההתייעלות

ביום 12 בינואר 2016 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". על פי חוזר זה, תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו, יקבל הקלה לפיה לעניין חישוב יחסי הלימות ההון ויחס המינוף יוכל לפרוס את השפעת התוכנית על פני חמש שנים בקו ישר החל ממחצית שנת 2017. ביום 1 ביוני 2016 אישר דירקטוריון הבנק את תוכנית ההתייעלות שעלותה מוערכת בכ-438 מיליון ש"ח (לאחר מס). ללא ההקלה כאמור, יישום תוכנית ההתייעלות נכון ל-30 בספטמבר 2016 היה מביא לקיטון של כ-0.13% ביחס הלימות ההון.

להלן ניתוח רגישות לגורמים העיקריים המשפיעים על הלימות ההון של קבוצת לאומי:

- שינוי היקף נכסי סיכון - נכסי הסיכון של לאומי מסתכמים לסוף ספטמבר 2016 בכ-297.0 מיליארד ש"ח. כל גידול של 1% בנכסי הסיכון (כ-3 מיליארד ש"ח), יקטין את יחס הלימות ההון עצמי רוברד 1 ב-0.11% ואת יחס ההון הכולל ב-0.15%.
- רווח שייצבר או שינוי בקרן ההון - הון עצמי רוברד 1 של לאומי לסוף ספטמבר 2016 מסתכם ב-32.3 מיליארד ש"ח. ההון הכולל מסתכם ב-44.7 מיליארד ש"ח. כל צבירת רווח נקי ו/או תנועה חיובית בקרן ההון בהיקף של 1 מיליארד ש"ח, תשפר את יחס הלימות ההון עצמי רוברד 1 ואת יחס ההון הכולל ב-0.34%.
- התחייבויות בדבר זכויות עובדים - ההתחייבות האקטוארית לעובדים מהוונת על פי ממוצע נע של שמונה רבעונים של תשואות השוק המושפעות מעקום אג"ח ממשלת ישראל ומרווח אג"ח קונצרני AA בארה"ב. שינוי של 0.1% לאורך עקום הריבית להיוון, בהנחה שהעקום עולה ויורד בצורה אחידה, משמעותה השפעה מצטברת של 0.07% ביחס הון עצמי רוברד 1 וביחס ההון הכולל. מזה על פי חישוב ממוצע נע לשמונה רבעונים, עליה של כ-0.01% ביחס הון עצמי רוברד 1 וביחס ההון הכולל, לרביע השוטף.

מדיניות הלימות ההון הנ"ל מתייחסת לפעולות עתידיות של הבנק, והיא בגדר "מידע צופה פני עתיד"

שינויים רגולטוריים שעשויים להשפיע על דרישות ותכנון ההון:

דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים

ביום 22 באוקטובר 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דרישות הון בגין חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים" (להלן: "החוזר"). החוזר מתקן את הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-204 במטרה להתאימן להמלצות ועדת באזל ככל הקשור לדרישות הון בגין חשיפות של תאגידים בנקאיים לצדדים נגדיים מרכזיים. החוזר מפרט את ההנחיות החדשות, אשר יחולו על חשיפות לצדדים נגדיים מרכזיים הנגרמות מנגזרי OTC, עסקות נגזרים סחירים בכורסה ועסקות מימון ניירות ערך. ההנחיות מבדילות בין צד נגדי מרכזי שאינו כשיר לבין צד נגדי מרכזי כשיר, כאשר לאחרון נקבעו דרישות הון מופחתות.

בחוזר שהוציא הפיקוח על הבנקים ביום 9 ביוני 2016, נקבע שהחוזר יחול מיום 1 בינואר 2017, וכן שעד ליום 30 ביוני 2017 ניתן להתייחס לכורסה בתל אביב כצד נגדי מרכזי כשיר גם אם טרם הוכרזה ככשירה. ליישום החוזר, בהינתן בורסה כשירה, לא צפויה להיות השפעה מהותית על הלימות ההון העצמי רוברד 1. באם הבורסה לני"ע בישראל לא תוכר כצד נגדי מרכזי כשיר, אומדן הגידול בסך נכסי הסיכון לנתוני סוף הרביע השלישי של 2016, הינו כ-2.8 מיליארד ש"ח, ירידה של כ-0.1% בהלימות ההון עצמי רוברד 1.

המידע הנ"ל לגבי הלימות ההון וניהולה מתייחס לפעולות עתידיות של הבנק, והיא בגדר "מידע צופה פני עתיד".

טבלה 7 - רכיבי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי (נדבך 3)

באזל 3					
31 בדצמבר			30 בספטמבר		
2015		2015		2016	
נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון אשראי הנובע מחשיפות של:					
נכסי סיכון	דרישת הון ^(א)	נכסי סיכון	דרישת הון ^(א)	נכסי סיכון	דרישת הון ^(א)
במיליוני ש"ח					
116	923	130	1,037	149	1,176
חובות של ריבוניות					
344	2,734	323	2,572	382	3,009
חובות של ישויות סקטור ציבורי					
465	3,693	489	3,897	432	3,403
חובות של תאגידים בנקאיים					
22	173	19	153	19	153
חובות של ניירות ערך					
13,449	106,737	13,882	110,528	12,351	97,249
חובות של תאגידים					
6,489	51,497	6,465	51,472	6,404	50,426
חובות בבטחון נדל"ן מסחרי					
4,211	33,421	4,116	32,772	4,504	35,468
חשיפות קמעונאיות ליחידים					
1,457	11,567	1,414	11,257	1,550	12,203
הלוואות לעסקים קטנים					
5,685	45,119	5,693	45,329	5,698	44,867
משכנתאות לדיור					
73	578	74	588	65	515
איגוח					
2,388	18,952	2,400	19,106	2,643	20,813
נכסים אחרים					
207	1,640	322	2,564	249	1,961
נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון CVA					
34,906	277,034	35,327	281,275	34,446	271,243
סך הכל בגין סיכון אשראי					
651	5,167	885	7,045	662	5,212
נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון שוק					
2,574	20,432	2,541	20,227	2,606	20,518
נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון תפעולי					
38,131	302,633	38,753	308,547	37,714 ^(ג)	296,973 ^(א)
סך הכל נכסי הסיכון ודרישות ההון ^(א)					
	41,594		42,062		44,660 ^(ג)
סך הכל הון כולל					
	9.58%		9.30%		10.86%
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון					
	13.74%		13.63%		15.04%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי					
	9.10%		9.06%		9.20% ^(ב)
המפקח על הבנקים ^(ב)					
	12.60%		12.56%		12.70% ^(ב)
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי					
המפקח על הבנקים ^(ב)					

(א) בגין הנדבך השני מחושבות כריות הון נוספות.
 (ב) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9% ו-12.5% בהתאמה, והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10% ו-13.5%, בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור למועד הדיווח. דרישה זו מיושמת בהדרגה בשיעורים רבעוניים שווים החל מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.
 בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שיידרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 1 בינואר 2017, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.27% ו-13.77% בהתאמה.
 (ג) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר פוחדות בהדרגה עד יום 30 ביוני 2021.

טבלה 8 - יחס הלימות ההון על בסיס מאוחד וחברות הבנות העיקריות לפי באזל:

31 בדצמבר		30 בספטמבר		31 בדצמבר		30 בספטמבר	
2015	2015	2016	2015	2015	2016	2015	2016
יחס הון כולל				יחס הון עצמי רובד 1			
באחוזים							
13.74%	13.63%	15.04%	9.58%	9.30%	10.86%	לאומי מאוחד	
17.82%	16.98%	17.31%	16.89%	16.03%	16.38%	לאומי קארד	
15.13%	13.88%	14.94%	12.33%	11.04%	12.29%	בנק לאומי ארה"ב ^(א)	

(א) דרישות ההון הינם בהתאם לרגולציה מקומית.

טבלה 9 - רכיבי נכסים משוקלים בסיכון לפי פעילות עסקית (EDTF)

מדידת החשיפות לסיכונים השונים מבוססת על יתרות בספרי הבנק כפי שנערכו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים החלים על הבנק ובהתאם להנחיות החישוב הספציפיות שנקבעו בהוראות 203-209. המדידה עשויה להשתנות בהתאם לשינויים בכללים ובהוראות אלו וכן שינויים נוספים כגון: שינויים בגודל ותמהיל התיק, שינוי באיכות התיק ונתונים כלכליים, שינויים בשיטות החישוב לרבות שיטות להפחתת סיכון (CRM). חשיפות הסיכון המוצגות להלן מבוססות על הכללים שהוגדרו לצורך חישוב ההון הפיקוחי הדרוש על מנת לתמוך בסיכונים אלו. כמו כן, החשיפות להלן מוצגות בהתאם להקצאתם לקווי פעילות עסקית כפי שבאים לידי ביטוי בדיווח על מגזרי פעילות של הבנק תוך הקצאה לפי נכסי הסיכון המשויכים לכל קו פעילות. מידע זה נכלל לראשונה במסגרת הדוחות הכספיים לשנת 2015 בהתאם לדרישות הגילוי של ה-EDTF. לאור שינוי ההגדרה של מגזרים פיקוחיים שחלה בעקבות יישום בדוחות הכספיים של הבנק את ההוראות שנקבעו בחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 3 בנובמבר 2014 בנושא דיווח על מגזרי פעילות, הגילוי ליום 31 בדצמבר 2015 הוצג מחדש כדי להתאים לאופן ההצגה הפיקוחית החדשה.

יתרות נכסי סיכון לפי מגזרי פעילות

30 בספטמבר 2016							
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	ניהול פיננסי ומוסדות	אחרים	סך הכל
במיליוני ש"ח							
-	-	-	-	-	1,176	-	1,176
-	-	-	-	2,116	893	-	3,009
-	-	-	-	-	3,403	-	3,403
-	-	-	-	-	153	-	153
-	-	-	22,741	44,420	30,088	-	97,249
-	-	-	17,074	33,351	-	-	50,426
34,346	1,122	-	-	-	-	-	35,468
4,422	144	2,702	1,671	3,264	-	-	12,203
43,448	1,419	-	-	-	-	-	44,867
-	-	-	-	-	515	-	515
-	-	-	-	-	-	20,813	20,813
20,813	20,813	20,813	20,813	20,813	1,961	20,813	126,842
103,029	23,499	23,515	62,300	103,964	38,189	41,627	396,123
1,961	1,961	1,961	1,961	1,961	5,212	20,230	20,230
5,353	175	3,270	2,022	3,950	2,676	3,072	20,518
87,568	2,860	5,971	43,509	87,101	46,077	23,886	296,973
31 בדצמבר 2015 ^(א)							
משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים	מסחרי	עסקים	ניהול פיננסי	אחרים	סך הכל
במיליוני ש"ח							
-	-	-	-	-	923	-	923
-	-	-	-	-	2,013	-	2,734
-	-	-	-	-	3,693	-	3,693
-	-	-	-	-	173	-	173
-	-	-	33,775	51,984	20,977	-	106,737
-	-	-	20,281	31,215	-	-	51,497
31,255	2,166	-	-	-	-	-	33,421
3,808	264	1,049	2,539	3,908	-	-	11,567
42,195	2,924	-	-	-	-	-	45,119
-	-	-	-	-	578	-	578
-	-	-	-	-	-	18,952	18,952
18,952	18,952	-	-	-	1,640	-	39,544
96,209	24,306	1,049	56,595	89,121	28,705	18,952	314,938
1,640,000	1,640,000	1,640,000	1,640,000	-	5,167	-	6,565,167
5,712	396	1,573	3,809	5,863	2,366	712	20,432
82,970	5,750	2,622	60,405	94,985	36,239	19,664	302,634

(א) הוצג מחדש לאור יישום החוזר של הפיקוח בדבר דיווח על מגזרי פעילות.

טבלה 10 - תנועות בנכסים משוקללים בסיכון (EDTF)

תנועות בנכסי סיכון אשראי

	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015
	במיליוני ש"ח		
יתרת פתיחה	277,034	273,129	273,881
שינוי בעסקאות	(4,044)	(959)	6,030
שינויי דירוג	(611)	(90)	(658)
הפרשי שער	(2,093)	(786)	(801)
כניסה/יציאה מכשל	34	251	220
עסקאות נגזרים נטו	(395)	153	(2,227)
אחר	1,317	(456)	589
יתרת סגירה	271,243	271,243	277,034

תנועות בנכסי סיכון שוק

	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015
	במיליוני ש"ח		
יתרת פתיחה	5,167	6,369	10,839
סיכון ריבית-שינוי בפוזיציות הפתוחות	(169)	(518)	(3,175)
סיכון מט"ח-שינוי בפוזיציות השורט הפתוחות בדולר	208	(255)	(1,154)
סיכון מניות-קיטון בחוזים עתידיים ובאופציות על מדדי מניות	6	(200)	(1,155)
סיכון אופציות-שינוי בתרחישים אופציות מט"ח	(1)	(183)	(187)
יתרת סגירה	5,212	5,212	5,167

	לתשעה חודשים	לשלושה חודשים	
	שהסתיימו ביום	שהסתיימו ביום	לשנה שנסתיימה
	30 בספטמבר	30 בספטמבר	ביום 31 בדצמבר
	2016	2016	2015
	במיליוני ש"ח		
יתרת פתיחה	20,432	20,433	20,317
תנועה	86	85	115
יתרת סגירה	20,518	20,518	20,432

יחס המינוף (נדבך 3)

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 "יחס מינוף".

ההוראה מאמצת את הנחיית ועדת באזל מינואר 2014 להוסיף יחס מינוף פשוט, שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדד משלים לדרישות הון מבוססות סיכון ויגביל את הצטברות המינוף במגזר הבנקאי.

יחס המינוף מוגדר כמדידת ההון מחולק במדידת החשיפה, כאשר היחס מבוטא באחוזים. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רוכד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של תאגיד בנקאי היא סכום החשיפות המאזניות, החשיפות לנגזרים, החשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

על פי ההוראה, כל התאגידי הבנקאיים יידרשו לעמוד ביחס מינוף מזערי בשיעור שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. בנוסף, תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יידרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. הוראה נוספת זו חלה על לאומי.

תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה ליחס מינוף כאמור, נדרש להגדיל את היחס בשיעורים רבעוניים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה ליחס מינוף כאמור, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה.

ביום פרסום ההוראה עמד לאומי בסף שנקבע. יחס המינוף ליום 30 בספטמבר 2016 הינו 6.81%.

טבלה 11 - יחס המינוף של הבנק על בסיס מאוחד וחברות הבנות העיקריות לפי באזל (נדבך 3):

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2016		2015	
במיליוני ש"ח			
א. בנתוני המאוחד			
הון רובד 1	32,255 (ב)	28,708	29,001
סך החשיפות	473,817	453,101	462,680
יחס המינוף			
יחס המינוף	6.81%	6.34%	6.27%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	6.00%	6.00%	6.00%
ב. חברות בת משמעותיות			
לאומי קארד בע"מ			
יחס המינוף	11.21%	11.18%	11.66%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	5.00%	5.00%	5.00%
בנק לאומי ארה"ב^(א)			
יחס המינוף	9.42%	9.24%	9.98%

(א) מיושם בהתאם לרגולציה המקומית, לפיה לא קיימות דרישות מינימום ליחס מינוף.
 (ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), אשר פוחדות בהדרגה עד יום 30 ביוני 2021.

טבלה 12 - השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (נדבך 3)

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2016		2015	
במיליוני ש"ח			
סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים	431,758	408,524	416,499
התאמות בגין:			
השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים	-	-	-
נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף	-	-	-
מכשירים פיננסיים נגזרים	(6,133)	(5,686)	(4,266)
עסקאות מימון ניירות ערך	-	-	-
פריטים חוץ מאזניים	45,892	48,343	48,564
אחרות	2,301	1,915	1,883
חשיפה לצורך יחס המינוף	473,817	453,097	462,680

טבלה 13 - גילוי נוסף על יחס המינוף (נדבך 3)

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2015	2015	2016		
			במיליוני ש"ח	פריט
חשיפות מאזניות				
404,044	392,782	419,866		(בטחונות)
(922)	(876)	(553)		סכומים בגין נכסים שנוכו לצורך קביעת הון רובד 1
403,122	391,906	419,312		סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)
חשיפות בגין נגזרים				
עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים (לדוגמא: לאחר הפחתה של בטחון משתנה במזומן כשיר)				
1,671	4,079	1,638		העסקאות בגין נגזרים
5,847	6,899	5,819		בנגזרים
(533)	(1,349)	(1,960)		
6,984	9,628	5,497		סך חשיפות בגין נגזרים
חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך				
נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא הכרה בקיזוזים), לאחר התאמות				
1,875	1,441	1,409		חשיפות בגין עסקאות כסוכן
2,135	1,778	1,707		
4,010	3,219	3,116		סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
חשיפות חוץ מאזניות אחרות				
130,384	134,687	126,915		סך חשיפה חוץ מאזנית בערך רעיוני ברוטו
4,763	3,567	4,104		מזה: מקדם המרה 0%
26,271	30,195	27,485		מקדם המרה 10%
22,697	26,691	24,164		מקדם המרה 20%
70,513	68,488	65,703		מקדם המרה 50%
6,141	5,746	5,459		מקדם המרה 100%
(81,821)	86,343	(81,023)		(התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי)
48,564	48,343	45,892		סך חשיפה חוץ מאזנית לאחר המרה לערך אשראי
הון וסך החשיפות				
29,001	28,708	32,255		הון רובד 1
462,680	453,097	473,817		סך החשיפות
יחס מינוף				
6.27	6.34	6.81		יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218

חשיפת הסיכון והערכתו

ניהול סיכונים בלאומי

במהלך הרבעון השני חל שינוי ארגוני באגף סיכונים תפעוליים, IT וסייבר בחטיבה לניהול סיכונים. מעבר לכך, לא חלו שינויים מהותיים במבנה הארגוני ובאופן פעולת הממשל התאגידי לניהול סיכונים. יש לקרוא פרק זה יחד עם דוח על הסיכונים השנתי ליום 31 בדצמבר 2015.

ניהול סיכונים הנו תנאי הכרחי לעמידה במטרות השוטפות ובמטרות ארוכות הטווח של הקבוצה. הקבוצה עוסקת במגוון רחב של פעילויות הכרוכות בנטילת סיכונים פיננסיים כדוגמת סיכונים אשראי, סיכונים שוק ונזילות וסיכונים נוספים שאינם סיכונים פיננסיים כגון סיכונים תפעוליים לרבות סיכונים טכנולוגיים וסייבר, סיכונים משפטיים, סיכונים רגולציה, סיכונים מוניטין וסיכונים ציית. תחומי האחריות המרכזיים של החטיבה לניהול סיכונים תואמים את אלה שמוגדרים בהוראת ניהול בנקאי תקין 310 - בנושא ניהול סיכונים.

השיטות ונהלי העבודה בתחום ניהול הסיכונים, בארץ ובחו"ל, נבחנים ומתעדכנים באופן שוטף, תוך התחשבות בשינויים החלים בסביבה העסקית ובדרישות בנק ישראל וגורמי רגולציה נוספים בארץ ובעולם.

מסגרת העבודה המשמשת לצורך אמידת הסיכונים וניהולם וכבסיס לקבלת החלטות כוללת:

- א. תיאבון הסיכון אשר מתווה את גבולות הגזרה לפעילות העסקית, הן בשגרה והן תחת תרחיש קיצון ואשר מגדיר בין היתר את מדיניות ומגבלות הסיכון לכל סוג סיכון.
- ב. תהליכי העבודה מוגדרים לניתוח וניהול הסיכון ברמת העסקה הבודדת וברמת התיק הכולל.
- ג. דוחות תקופתיים להערכת הסיכון תוך התייחסות לשינויים בסביבה בה פועל הבנק. ביצוע תרחישים פוטנציאליים, ברמות חומרה שונות, להערכת ההפסדים שייחכנו וההשלכות על הבנק. הגדרת תוכניות פעולה כלליות וספציפיות להתמודדות/הפחתת הסיכונים.

הערכת הסיכונים ברמה הכוללת של הקבוצה וברמת הפעילות והעסקה הבודדת מבוססת על מתודולוגיות רבות ומובנות. חלקן מבוסס על הערכות מומחים בכל תחום פעילות וחלקן האחר על מודלים סטטיסטיים מסוגים שונים. השינויים בסביבת הסיכון בארץ ובעולם והשינויים בתפיסת הסיכון מחייבים את הבנק לעדכן את הערכותיו ואת המתודולוגיות שבהן הוא משתמש, תוך אתגור מתמיד שמבוצע על ידי גורמים פנימיים ולעתים חיצוניים.

ניהול הסיכונים בלאומי נסמך על מתודולוגית שלושה "קווי הגנה". בנוסף לשלושת קווי הגנה אלה, מעורב הדירקטוריון של הקבוצה בקביעה, פיקוח ואתגור רמות הסיכון אליהם נחשפים הבנק והקבוצה.

מנהלת הסיכונים הראשית אשר הינה חברת הנהלה בבנק, וראש החטיבה לניהול סיכונים אחראית להובלת ניהול הסיכונים העיקריים בבנק ובקבוצה, כאשר ניהול הסיכונים המשפטיים וסיכונים הציית הינן באחריות היועץ המשפטי הראשי של הבנק וניהול סיכונים מוניטין באחריות החטיבה לבנקאות דיגיטלית.

השליטה והבקרה על ניהול הסיכונים מתבצעות על ידי וועדות ההנהלה לניהול הסיכונים השונים וכן ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון. הוועדות דנות בהיבטים של חשיפות הסיכון השונות, התוויות מסמכי מדיניות, בחינת פרופיל הסיכון וקובעות מגבלות פנימיות ותהליכי בקרה בהתאם לתנאי השוק ולתאבון הסיכון של הבנק.

ניהול הסיכונים בחברות הבנות מבוצע בהתאם לעקרונות שנקבעו ברמת הקבוצה, כאשר מסמכי המדיניות של חברות הבנות נמצאים בהלימה למדיניות הקבוצתית תוך שהם משקפים שינויים רלבנטיים ככל שנדרש.

תאבון הסיכון של הקבוצה מתווה את גבולות הגזרה לפעילות העסקית, הן בשגרה והן תחת תרחיש קיצון. תאבון הסיכון מותאם לאסטרטגיה של לאומי ולגבולות המיקוד העסקי שבהם בחר להתמקד בפועל ובראייה צופת פני עתיד.

בקבוצת לאומי קיימת תרבות ארגונית נאותה המבוססת על ניהול סיכונים איתן, שהינה המפתח לניהול סיכונים אפקטיבי.

סיכוני אשראי

אשראי הינו פעילות ליבה מרכזית של הבנק והקבוצה, המתקיימת באופן מבוזר במספר קווי עסקים. סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שצד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי, כפי שסוכמו. ההתייחסות היא לאשראי לציבור, נגזרים, פיקדונות בבנקים, השקעות באגרות חוב ואחזקות הוניות.

מדיניות הבנק בתחום האשראי:

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון האשראי, בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 311 ובהוראת ניהול בנקאי תקין 314 ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון. כמו כן, הבנק מקפיד על ניהול הסיכון בהתאם להנחיות ודרישות נוספות שנכללות בהוראות הפיקוח על הבנקים תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה"

מסמך מדיניות אשראי וסיכוני אשראי ברמה קבוצתית מתווה את המסגרת ואת עקרונות העל למסמכי המדיניות של הבנק ושל כל אחת מחברות הבנות בקבוצה, בארץ ובחו"ל. בנוסף, כולל מסמך זה את המגבלות בתחום האשראי שמוגדרות ומנהלות ברמה הקבוצתית.

מסמך מדיניות האשראי וסיכוני האשראי של הבנק מהווה ביטוי מרכזי לאסטרטגיית סיכון האשראי של הבנק. זאת, לצד הנהלים הקיימים לזיהוי, מדידה, מעקב, פיקוח ובקרה אחר סיכון האשראי. מדיניות האשראי והנהלים הקיימים מתייחסים לסיכוני האשראי בכל הפעילויות בבנק, הן לאשראי הבודד והן לתיק האשראי בכללותו.

במהלך הרבעון השלישי של 2016 לא חלו שינויים מהותיים במבנה הארגוני, במדיניות ובממשל התאגידי של ניהול סיכון האשראי, כפי שאלה פורטו בדוח על הסיכונים של הבנק לשנת 2015.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, בדוח לרביע השלישי של 2016 תחשיב ההפרשה הקבוצתית ימשיך לכלול בין היתר גם את שיעורי המחיקות משנת 2011. קרי, החישוב בשנת 2016 מסתמך בין היתר על שיעורי המחיקות בשש השנים האחרונות. לפרטים נוספים בקשר עם ההפרשה הקבוצתית, ראה דוח שנתי.

ריכוזיות האשראי

סיכון הריכוזיות מוגדר כחשיפה בודדת או קבוצה של חשיפות בעלות מכנה משותף ופוטנציאל לגרימת הפסדים משמעותיים. ניהול סיכונים הריכוזיות מתבצע בעיקר על ידי קביעת מגבלות ומעקב ובקרה אחרי עמידה בהן. אין שינויים מהותיים במגבלות אלה לעומת סוף שנת 2015, והבנק עומד בכל המגבלות - הרגולטוריות והפנימיות.

ביום 29 בספטמבר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 315, בנושא הפרשה נוספת לחובות מסופקים. על פי התיקון, ישונה אופן המדידה של מגבלת חבות ענפית, כך שסיכון האשראי, הנובע מערבויות בנקאיות למשתכן (ערבויות מכר), שהבנקים ביצעו כנגדו ביטוח מול חברות ביטוח בחו"ל, יסווג לעניין הוראה זו בעיקרו בענף שירותים פיננסיים, במקום באשראי לענף הנדל"ן. בעקבות שינוי זה, יחס הריכוזיות לענף הבינוי והנדל"ן ירד.

הפעילות ומגבלות הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן

תחום הנדל"ן הינו תחום הפעילות שבו לבנק החשיפה הגדולה ביותר מבין ענפי המשק. בדומה ליתר ענפי המשק, מוגדרות כחלק ממדיניות האשראי וסיכונים האשראי מגבלות ברמה ענפית ותת ענפית לתחום הנדל"ן, וכן מוגדרים המתודולוגיה והפרמטרים למימון עסקות.

טבלה 14 - התפתחות החבויות לענף בינוי ונדל"ן:

	30 בספטמבר		31 בדצמבר		
	2015	2016	2015	השינוי	
	במיליוני ש"ח				
סיכון אשראי מאזני	50,567	50,393	50,631	(174)	(0.3)%
ערבויות לרוכשי דירות ^(א)	8,455	8,448	8,379	(7)	(0.1)%
סיכון אשראי חוץ מאזני אחר ^(א)	29,843	29,298	29,298	(545)	(1.8)%
סך הכל סיכון אשראי כולל	88,865	88,140	88,308	(168)	(0.8)%

(א) משקולל לשווה ערך אשראי מאזני.

קבוצות לווים¹

הבנק מנהל מעקב ייעודי אחר חשיפות האשראי של קבוצות הלווים הגדולות על כל מרכיביהן, לצורכי דיווח שוטף לבנק ישראל, בחינת עמידת היקף החבות במגבלות הרגולטוריות ולצרכי מעקב פנימי.

החל מ-1 בינואר 2016 נכנס לתוקף עדכון להוראות 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים. עיקר עדכון ההוראה הינו במעבר להון רובד 1 (בהדרגה עד ל-31 בדצמבר 2018) אשר ביחס אליו מוגדרות המגבלות, דהיינו בהחמרת המגבלות על מתן אשראי ללווה בודד וקבוצת לווים.

1 קבוצת לווים הם כל אלה יחד: הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה. כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. תאגיד מוחזק שהינו מהותי עבור מחזיק שאין לו שליטה וכל הנשלט על ידם; לווים הקשורים באופן שפגיעה ביציבות הפיננסית של אחד מהם עלולה להשליך על היציבות הפיננסית של האחר, או שאותם גורמים עלולים להשליך על היציבות הפיננסית של שניהם.

הבנק עומד במגבלה המעודכנת נכון ל-30 בספטמבר 2016, וערוך לעמוד בכל אבני הדרך ההדרגתיים של הוראת המעבר עד ל-31 בדצמבר 2018.

מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים:

1. ליום 30 בספטמבר 2016 אין לקבוצה חשיפת אשראי לקבוצת לווים אשר חבותם עולה על 15% מהון הבנק (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 313).

ליום 30 בספטמבר 2016 אין לקבוצה חשיפת אשראי ללווים גדולים, קבוצות לווים וקבוצות לווים בנקאיות שחבותם עולה על שיעור של 10% מהון הבנק. המגבלה הרגולטוריות הינה בשיעור 120% מהון הבנק.

טבלה 15 - חשיפות סיכון אשראי לפי סוגים עיקריים של חשיפות אשראי^(א) (נדבך 3)

31 בדצמבר		30 בספטמבר			
2015		2015		2016	
חשיפות סיכון	חשיפות סיכון	חשיפות סיכון	חשיפות סיכון	חשיפות סיכון	חשיפות סיכון
אשראי ברוטו	אשראי ברוטו ^(ב)	אשראי ברוטו	אשראי ברוטו ^(ב)	אשראי ברוטו	אשראי ברוטו ^(ב)
במיליוני ש"ח					
סוג חשיפת אשראי:					
311,348	322,511	308,557	313,305	322,545	323,101
49,471	56,013	47,836	52,724	66,071	67,797
17,101	17,119	17,096	16,783	16,795	17,039
133,589	130,531	134,353	134,828	129,156	127,068
10,864	8,653	11,416	11,731	8,538	8,547
522,373	534,827	519,258	529,371	543,105	543,552

- (א) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (ב) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (ג) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים, ולאחר ניכוי התחייבויות בגין עסקות במכשירים נגזרים הכפופים להסכמי CSA.
- (ד) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידי פיננסיים.
- (ה) כולל מזומנים, השקעות בתאגידי פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציד.
- (ו) שווי הוגן חיובי של נגזרים, לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

טבלה 16 - חשיפות סיכון אשראי לפי צד נגדי ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריים^(א) (נדבך 3)

30 בספטמבר 2016						
אשראי ^(א)	אג"ח ^(ד)	אחרים ^(ה)	אחרות	ערביות והתחייבויות פיננסיים	עסקאות במכשירים פיננסיים	סך הכל ^(ב)
במיליוני ש"ח						
50,364	48,285	-	578	28	99,255	חובות של ריבוניות
3,906	9,112	-	986	121	14,125	חובות של ישויות סקטור ציבורי
7,019	4,246	-	4,555	2,611	18,431	חובות של תאגידים בנקאיים
-	456	-	-	432	888	חובות של חברת ניירות ערך
86,877	2,507	-	45,198	5,326	139,908	חובות של תאגידים
33,232	-	-	35,712	-	68,944	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
44,200	-	-	29,963	28	74,191	חשיפות קמעונאיות ליחידים
16,497	-	-	4,904	1	21,402	הלוואות לעסקים קטנים
81,006	-	-	5,172	-	86,178	משכנתאות לדיור
-	3,191	-	-	-	3,191	איגוח
-	-	17,039	-	-	17,039	נכסים אחרים
323,101	67,797	17,039	127,068	8,547	543,552	סך הכל בגין סיכון אשראי

30 בספטמבר 2015						
אשראי ^(א)	אג"ח ^(ד)	אחרים ^(ה)	אחרות	ערביות והתחייבויות פיננסיים	עסקאות במכשירים פיננסיים	סך הכל ^(ב)
במיליוני ש"ח						
42,316	38,160	-	442	37	80,955	חובות של ריבוניות
3,908	5,156	-	439	30	9,533	חובות של ישויות סקטור ציבורי
8,218	3,421	-	2,828	2,376	16,843	חובות של תאגידים בנקאיים
-	590	-	-	396	986	חובות של חברת ניירות ערך
88,601	2,064	-	50,587	8,843	150,095	חובות של תאגידים
33,544	-	-	37,813	-	71,357	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
41,012	-	-	32,907	45	73,964	חשיפות קמעונאיות ליחידים
15,780	-	-	4,708	4	20,492	הלוואות לעסקים קטנים
79,926	-	-	5,104	-	85,030	משכנתאות לדיור
-	3,333	-	-	-	3,333	איגוח
-	-	16,783	-	-	16,783	נכסים אחרים
313,305	52,724	16,783	134,828	11,731	529,371	סך הכל בגין סיכון אשראי

- (א) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (ב) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על ידי שימוש בערביות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (ג) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים, ולאחר ניכוי התחייבויות בגין עסקות במכשירים נגזרים הכפופים להסכמי CSA.
- (ד) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
- (ה) כולל מזומנים, השקעות בתאגידים פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.
- (ו) שווי הוגן חייבי של נגזרים, לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

31 בדצמבר 2015

סך הכל ^(ב)	עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים ^(ו)	ערכויות והתחייבויות אחרות	אחרים ^(ה)	אג"ח ^(ד)	אשראי ^(א)	
במיליוני ש"ח						
91,177	28	321	-	38,320	52,508	חובות של ריבונויות
10,895	45	503	-	6,509	3,838	חובות של ישויות סקטור ציבורי
15,873	2,218	3,228	-	4,736	5,691	חובות של תאגידים בנקאיים
1,021	423	-	-	598	-	חובות של חברות ניירות ערך
144,901	5,908	48,611	-	2,459	87,923	חובות של תאגידים
71,199	-	37,845	-	-	33,354	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
71,142	29	29,110	-	-	42,003	חשיפות קמעונאיות ליחידים
20,865	2	4,713	-	-	16,150	הלוואות לעסקים קטנים
87,244	-	6,200	-	-	81,044	משכנתאות לדיור
3,391	-	-	-	3,391	-	איגוח
17,119	-	-	17,119	-	-	נכסים אחרים
534,827	8,653	130,531	17,119	56,013	322,511	סך הכל בגין סיכון אשראי

- (א) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (ב) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על ידי שימוש בערכויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (ג) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים, ולאחר ניכוי התחייבויות בגין עסקות במכשירים נגזרים הכפופים להסכמי CSA.
- (ד) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
- (ה) כולל מזומנים, השקעות בתאגידים פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.
- (ו) שווי הוגן חיובי של נגזרים, לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

טבלה 17 - פיצול התיק לפי תקופה לפירעון ולפי סוגי חשיפות אשראי עיקריים^(א) (נדבך 3)

30 בספטמבר 2016					
אשראי ^(א)	אג"ח ^(ד)	אחרים ^(ה)	ערבויות והתחייבויות אחרות	במכשירים פיננסיים נגזרים ^(ו)	סך הכל ^(ב)
במיליוני ש"ח					
143,346	31,405	5,229	74,215	4,637	258,832
80,168	17,449	1,273	31,493	6,230	136,613
99,175	18,943	4,417	21,360	4,933	148,828
412	-	6,120	-	5,660	12,192
-	-	-	-	(12,913)	(12,913)
323,101	67,797	17,039	127,068	8,547	543,552

30 בספטמבר 2015					
אשראי ^(א)	אג"ח ^(ד)	אחרים ^(ה)	ערבויות והתחייבויות אחרות	במכשירים פיננסיים נגזרים ^(ו)	סך הכל ^(ב)
במיליוני ש"ח					
138,058	34,165	4,223	85,349	6,675	268,470
79,305	6,866	353	20,266	6,841	113,631
95,595	11,693	4,508	29,213	6,505	147,514
347	-	7,699	-	5,678	13,724
-	-	-	-	(13,968)	(13,968)
313,305	52,724	16,783	134,828	11,731	529,371

31 בדצמבר 2015					
אשראי ^(א)	אג"ח ^(ד)	אחרים ^(ה)	ערבויות והתחייבויות אחרות	במכשירים פיננסיים נגזרים ^(ו)	סך הכל ^(ב)
במיליוני ש"ח					
145,461	30,131	4,600	77,632	4,425	262,249
80,524	9,220	919	33,373	5,753	129,789
96,114	16,662	4,508	19,526	5,472	142,282
412	-	7,092	-	5,277	12,781
-	-	-	-	(12,274)	(12,274)
322,511	56,013	17,119	130,531	8,653	534,827

- (א) אחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני ניכוי הפרשות להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (ב) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ-מאזניים (לדוגמא, שקלול מסגרות לא מנוצלות כאשראי), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא, על ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (ג) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה ופיקדונות בבנקים מרכזיים, ולאחר ניכוי התחייבויות בגין עסקות במכשירים נגזרים הכפופים להסכמי CSA.
- (ד) לא כולל את אגרות-החוב הנכללות בתיק הסחיר ולא כולל השקעות בהון של תאגידים פיננסיים.
- (ה) כולל מזומנים, השקעות בתאגידים פיננסיים שלא הופחתו מההון, מקדמות לרשויות המס, מניות ונכסים אחרים ללא צד נגדי כגון בניינים וציוד.
- (ו) שווי הוגן חייבי של נגזרים, לרבות תוספת (Add-On) המשקפת את סכום החשיפה הפוטנציאלית העתידית לאשראי בגין יתרת הערך הנקוב של מכשירים נגזרים ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

טבלה 18 - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק

30 בספטמבר 2016										
סיכון אשראי כולל ^(א)										
חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)										
הפסדי אשראי ^(ד)										
1 מזה:										
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי חשבונאות להפסדי אשראי										
סך הכל										
סך הכל										
דירוג ביצוע										
אשראי ^(ה)										
בעייתית ^(ה)										
סך הכל ^(ה)										
חובות ^(ב)										
בעייתית ^(ה)										
פגום										
הפסדי אשראי										
ייתר										
מחיקות										
הפרשה										
אשראי										
נטו										
אשראי										
במיליוני ש"ח										
בנין פעילות										
לזיום בישראל										
חקלאות	2,159	2,019	140	2,157	1,819	140	2,157	140	2,019	2,159
כרייה וחציבה	799	799	-	680	268	-	680	-	799	799
תעשייה	22,622	21,318	1,304	22,353	15,122	1,304	22,353	1,304	21,318	22,622
בנין ונדל"ן - בינוי ^(ו)	46,694	45,223	1,471	46,487	16,181	1,471	46,487	1,471	45,223	46,694
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	26,803	25,602	1,201	26,733	24,007	1,201	26,733	1,201	25,602	26,803
אספקת חשמל ומים	4,822	4,454	368	4,550	3,084	368	4,550	368	4,454	4,822
מסחר ^(ז)	27,499	26,241	1,258	27,339	22,097	1,258	27,339	1,258	26,241	27,499
בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל	2,844	2,453	391	2,793	2,525	391	2,793	391	2,453	2,844
תחבורה ואחסנה	7,736	7,471	265	7,623	6,237	265	7,623	265	7,471	7,736
מידע ותקשורת	6,385	6,156	229	5,696	4,276	229	5,696	229	6,156	6,385
שרותים פיננסיים ואחרים	19,733	19,198	535	14,174	10,050	535	14,174	535	19,198	19,733
שרותים ציבוריים וקהילתיים	8,725	8,569	156	8,687	6,050	156	8,687	156	8,569	8,725
סך הכל מסחרי	185,123	177,751	7,372	177,560	118,690	7,372	177,560	7,372	177,751	185,123
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	82,673	81,975	698	82,673	80,594	698	82,673	698	81,975	82,673
אחר	67,518	66,904	614	67,509	38,105	614	67,509	614	66,904	67,518
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	335,314	326,630	8,684	327,742	237,389	8,684	327,742	8,684	326,630	335,314
בנקים בישראל	7,856	7,856	-	2,261	2,179	-	2,261	-	7,856	7,856
ממשלת ישראל	47,996	47,996	-	226	226	-	226	-	47,996	47,996
סך הכל פעילות בישראל	391,166	382,482	8,684	330,229	239,794	8,684	330,229	8,684	382,482	391,166

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 239,794, 47,590, 896, 5,046, 97,840 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בניה.
- (ח) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיור, בסך 1,044 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישת הנמצאות בהליכי בנייה.

30 בספטמבר 2015										
סיכון אשראי כולל ^(א)										
חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)										
הפסדי אשראי ^(ד)										
מזה:										
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ^(ה)	חובות ^(ב)	סך הכל ¹	בעייתי (ה)	דירוג ביצוע אשראי	סך הכל	במיליוני ש"ח
בגין פעילות לווים בישראל										
(43)	(13)	19	43	86	1,702	1,996	87	1,914	2,001	חקלאות
(1)	-	(3)	-	9	272	595	9	684	693	כרייה וחציבה
(506)	(38)	32	413	2,682	15,864	24,881	2,689	22,826	25,515	תעשייה
(338)	(19)	54	679	1,659	16,973	48,262	1,659	46,698	48,357	בינוי ונדל"ן - בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
(630)	4	(18)	1,241	1,912	24,182	26,856	1,912	25,007	26,919	אספקת חשמל ומים
(34)	-	-	-	63	3,173	4,735	63	5,677	5,740	מסחר
(328)	5	(49)	221	1,179	21,472	26,375	1,211	25,348	26,559	הארחה ואוכל
(36)	5	9	150	196	2,590	2,941	196	2,772	2,968	תחבורה ואחסנה
(50)	10	12	287	413	5,919	6,692	413	6,363	6,776	מידע ותקשורת
(148)	(9)	7	333	346	4,264	6,048	348	6,125	6,473	שרותים פיננסיים
(270)	17	(126)	65	77	9,239	15,447	77	23,275	23,352	ואחרים
(78)	22	27	36	104	5,173	7,358	116	7,285	7,401	שרותים ציבוריים וקהילתיים
(42)	2	-	12	30	6,363	7,600	30	7,617	7,647	סך הכל מסחרי
(2,504)	(14)	(36)	3,480	8,756	117,186	179,786	8,810	181,591	190,401	אנשים פרטיים - הלואות לדיור
(501)	4	11	-	754	79,496	82,072	754	81,318	82,072	אחר
(654)	183	199	74	404	36,542	69,490	404	69,099	69,503	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
(3,659)	173	174	3,554	9,914	233,224	331,348	9,968	332,008	341,976	בנקים בישראל
(2)	-	2	-	-	2,288	3,284	-	7,170	7,170	ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	283	283	-	39,240	39,240	סך הכל פעילות בישראל
(3,661)	173	176	3,554	9,914	235,795	334,915	9,968	378,418	388,386	

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה 235,793, 39,023, 1,420, 7,361, 104,789 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בניה.
- (ח) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלואות לדיור, בסך 1,214 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישת הנמצאות בהליכי בנייה.

30 בספטמבר 2015										
סיכון אשראי כולל ^(א)										
חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)										
הפסדי אשראי ^(ד)										
מזה: ¹										
יתרת	מחיקות	הוצאות			סך הכל ¹	סך הכל ²	דירוג ביצוע	סך הכל		
הפרשה	חשבונאיות	(הכנסות)	פגום	בעייתי ^(ה)	חובות ^(ב)	בעייתי ^(ה)	אשראי	במיליוני ש"ח		
להפסדי	נטו	אשראי								
אשראי										
בגין פעילות לווים בחו"ל										
(2)	-	1	4	4	50	113	4	109	113	חקלאות
-	-	-	-	-	1	1	-	10	10	כרייה וחציבה
(123)	4	(8)	129	465	5,253	8,307	465	8,468	8,933	תעשייה
(269)	36	9	521	551	8,914	13,028	551	13,038	13,589	בניין ונדל"ן
(1)	-	-	-	-	83	137	-	374	374	ומים
(97)	50	(8)	93	94	4,922	7,362	94	7,302	7,396	מסחר
(10)	-	(2)	38	38	1,141	1,232	38	1,201	1,239	הארחה ואוכל
(25)	5	(2)	94	94	129	236	94	162	256	תחבורה ואחסנה
(1)	-	(1)	2	2	792	1,718	2	1,865	1,867	מידע ותקשורת
(74)	10	26	98	98	2,348	3,460	98	16,593	16,691	שרותים פיננסיים
(15)	(1)	(3)	34	77	4,420	4,910	77	5,046	5,123	ואחרים
(18)	49	(17)	1	1	441	844	1	901	902	שרותים ציבוריים וקהילתיים
(635)	153	(5)	1,014	1,424	28,494	41,348	1,424	55,069	56,493	סך הכל מסחרי
(16)	2	-	30	51	1,216	1,222	51	1,171	1,222	אנשים פרטיים - הלואות לדיור
(8)	4	(2)	23	24	888	989	24	973	997	אחר
(659)	159	(7)	1,067	1,499	30,598	43,559	1,499	57,213	58,712	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
(1)	-	(3)	-	-	10,167	12,032	-	24,067	24,067	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	191	494	-	10,140	10,140	ממשלות בחו"ל
(660)	159	(10)	1,067	1,499	40,956	56,085	1,499	91,420	92,919	סך הכל פעילות בחו"ל
(4,321)	332	166	4,621	11,413	276,751	391,000	11,467	469,838	481,305	סך הכל

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה 40,958 , 24,574 , - , 19,436 , 7,951 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ה) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

31 בדצמבר 2015									
סיכון אשראי כולל ^(א)					חובות (ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)				
הפסדי אשראי ^(ד)									
מזה: ¹									
הוצאות (הכנסות) בגין		מחיקות חשבונאיות נטו		יתרת הפרשה להפסדי אשראי		סך הכל ¹		סך הכל	
הפסדי אשראי		פגום		בעייתי ^(ה)		חובות ^(ב)		דירוג ביצוע אשראי ^(ו)	
סך הכל		סך הכל		סך הכל		סך הכל		סך הכל	
בגין פעילות כוים בישראל									
חקלאות									
(40)	(8)	16	50	123	1,775	2,070	124	1,951	2,075
כרייה וחציבה									
-	-	(2)	-	-	501	583	-	713	713
תעשייה									
(527)	(60)	1	577	1,646	15,669	24,066	1,646	22,852	24,498
בניין ונדל"ן - בינוי ^(ז)									
(348)	(15)	65	639	1,815	15,688	47,155	1,816	45,433	47,249
בניין ונדל"ן - פעילות בנדל"ן									
(582)	70	18	1,053	1,631	24,653	27,485	1,631	25,925	27,556
אספקת חשמל ומים									
(28)	-	(7)	-	60	3,162	4,735	60	4,925	4,985
מסחר ^(ח)									
(306)	12	(42)	244	908	21,531	26,374	938	25,614	26,552
הארחה ואוכל									
(31)	3	4	138	190	2,666	3,030	190	2,840	3,030
תחבורה ואחסנה									
(39)	15	15	268	337	5,897	6,645	337	6,420	6,757
מידע ותקשורת									
(81)	(7)	(82)	255	263	4,128	5,871	267	5,895	6,162
שרותים פיננסיים									
(267)	(12)	(151)	62	75	9,570	14,709	75	20,683	20,758
ואחרים									
(92)	30	40	34	92	5,462	7,701	92	7,628	7,720
שרותים ציבוריים וקהילתיים									
(44)	17	(4)	11	26	6,523	7,742	26	7,755	7,781
סך הכל מסחרי									
(2,385)	45	(129)	3,331	7,166	117,225	178,166	7,202	178,634	185,836
אנשים פרטיים - הלואות לדיור									
(497)	10	14	-	779	80,633	83,292	779	82,513	83,292
אחר									
(701)	245	309	63	452	36,991	65,807	452	65,363	65,815
סך הכל ציבור - פעילות בישראל									
(3,583)	300	194	3,394	8,397	234,849	327,265	8,433	326,510	334,943
בנקים בישראל									
(2)	-	2	-	-	2,146	3,347	-	7,048	7,048
ממשלת ישראל									
-	-	-	-	-	262	262	-	37,243	37,243
סך הכל פעילות בישראל									
(3,585)	300	196	3,394	8,397	237,257	330,874	8,433	370,801	379,234

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 237,258, 36,036, 1,764, 5,081, 99,095 מיליוני ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ח) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלואות לדיור, בסך 1,014 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישת הנמצאות בהליכי בנייה.

		סיכון אשראי כולל ^(א)		חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)		הפסדי אשראי ^(ד)			
		מזזה ¹							
		הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי הפסדי		פגום		בעייתי ^(ה)		סך הכל ¹	
		מחיקות חשבונאיות נטו						סך הכל	
		יתרת הפרשה להפסדי אשראי						סך הכל	
								במיליוני ש"ח	
בגין פעילות כוים בחו"ל									
חקלאות	127	125	2	127	72	2	2	2	(2)
כרייה וחציבה	76	76	-	37	28	-	-	-	-
תעשייה	8,239	7,909	330	6,984	4,582	330	98	27	(92)
בניין ונדל"ן ^(ו)	13,291	12,654	637	12,761	9,571	637	434	79	(230)
אספקת חשמל ומים	371	371	-	88	56	-	-	-	-
מסחר	7,712	7,680	32	7,623	5,017	32	31	85	(79)
הארכה ואוכל	1,577	1,549	28	1,577	1,441	28	24	-	(10)
תחבורה ואחסנה	235	149	86	217	192	86	86	9	(31)
מידע ותקשורת	2,076	2,076	-	1,766	661	-	-	-	(1)
שרותים פיננסיים	16,994	16,902	92	2,768	1,587	92	92	7	(68)
ואחרים	5,477	5,426	51	5,407	4,460	51	2	(1)	(16)
שרותים ציבוריים וקהילתיים	512	511	1	501	387	1	1	14	(19)
סך הכל מסחרי	56,687	55,428	1,259	39,856	28,054	1,259	770	221	(548)
אנשים פרטיים - הלואות לדיור	1,176	1,126	50	1,176	1,172	50	29	2	(16)
אחר	1,120	1,098	22	1,108	995	22	22	8	(6)
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	58,983	57,652	1,331	42,140	30,221	1,331	821	231	(570)
בנקים בחו"ל	22,269	22,269	-	10,119	8,170	-	-	-	(1)
ממשלות בחו"ל	11,667	11,667	-	480	191	-	-	-	-
סך הכל פעילות בחו"ל	92,919	91,588	1,331	52,739	38,582	1,331	821	231	(571)
סך הכל	472,153	462,389	9,764	383,613	275,839	9,728	4,215	531	(4,156)

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 38,581, 30,120, - , 6,169, 18,049 מיליוני ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ז) כולל הלואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בניה.

טבלה 19 - חשיפה למדינות זרות (נדבך 3)

30 בספטמבר 2016						
חשיפה מאזנית ^(א)						
חשיפה מאזנית של שלוחות התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
חשיפה מאזנית נטו		חשיפה מאזנית לפני ניכוי	ניכוי בגין לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית נטו	לאחרים	למשלות ^(א) לבנקים
מקומיות	מקומיות					
במיליוני ש"ח						
המדינה						
11,462	13,230	24,692	9,794	2,937	8,707	ארצות הברית
5,339	1,759	7,098	3,804	3,130	246	בריטניה
-	-	-	993	471	1,452	צרפת
20	49	69	893	850	-	שוויץ
-	-	-	708	2,009	-	גרמניה
542	631	1,173	4,923	5,014	2,041	אחרות
17,363	15,669	33,032	21,115	14,411	12,446	סך כל החשיפה למדינות זרות
520	630	1,150	740	1,068	292	סך כל החשיפה למדינות LDC
סך כל החשיפה למדינות						
-	-	-	357	8	374	ה-GIIPS ^(ד)

30 בספטמבר 2016						
חשיפה מאזנית ^(א)				חשיפה מאזנית ^(א)		
חשיפה מאזנית מעבר לגבול				חשיפה מאזנית מעבר לגבול		
תקופת פרעון						
מזה: סיכון		מזה: סיכון		מזה: סיכון		מזה: סיכון
אשראי חוץ מאזני		אשראי חוץ מאזני		אשראי חוץ מאזני		אשראי חוץ מאזני
בעייתי		בעייתי		בעייתי		בעייתי
עד שנה		עד שנה		עד שנה		עד שנה
מעל שנה		מעל שנה		מעל שנה		מעל שנה
במיליוני ש"ח						
המדינה						
16,152	5,286	-	6,742	328	762	32,900
4,253	2,927	-	3,357	225	226	12,519
1,035	1,881	-	1,073	6	6	2,916
662	1,081	-	384	-	-	1,763
961	1,756	-	187	-	-	2,717
7,808	4,170	-	2,927	194	212	12,520
30,871	17,101	-	14,670	753	1,206	65,335
1,796	304	-	1,965	154	169	2,620
סך כל החשיפה למדינות זרות						
סך כל החשיפה למדינות LDC						
202	537	-	175	-	-	739
ה-GIIPS ^(ד)						

- (א) סיכון אשראי מאזני וחופף מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים. לא כולל רכיבי סיכון חופף מאזני.
- (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חופף מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (ג) כולל ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (ד) החשיפה למדינות ה-GIIPS כוללת את המדינות: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

30 בספטמבר 2015						
חשיפה מאזנית ^(א)						
חשיפה מאזנית מעבר לגבול						
חשיפה מאזנית של שלוחות התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים						
חשיפה מאזנית נטו			חשיפה מאזנית			
לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים ^(א)	למשלות ^(א)	
במיליוני ש"ח						
המדינה						
10,882	10,220	21,102	8,954	3,731	7,764	
4,506	2,100	6,606	3,941	4,772	39	
-	-	-	1,269	694	571	
644	4	648	1,228	291	-	
-	-	-	1,445	711	-	
724	678	1,402	5,486	4,076	625	
16,756	13,002	29,758	22,323	14,275	8,999	
637	671	1,308	818	1,003	211	
סך כל החשיפה למדינות זרות						
סך כל החשיפה למדינות LDC						
סך כל החשיפה למדינות						
-	-	-	369	119	176	
ה-GIIPS ^(ד)						

30 בספטמבר 2015						
חשיפה חוץ מאזנית ^{(א)(ב)}				חשיפה מאזנית ^(א)		
חשיפה מאזנית מעבר לגבול						
תקופת פרעון						
מזל: סיכון		סך		מזל: סיכון		סך כל
אשראי חוץ מאזני		החשיפה החוץ מאזנית		אשראי מאזני		החשיפה המאזנית
מעל שנה	עד שנה	בעייתי	מאזנית	פגומים	בעייתי	
במיליוני ש"ח						
המדינה						
12,195	8,254	-	6,623	343	692	31,331
6,976	1,776	-	4,143	293	310	13,258
1,618	916	-	1,228	7	10	2,534
692	827	-	367	-	-	2,163
794	1,362	-	442	-	-	2,156
7,437	2,750	-	2,494	420	434	10,911
29,712	15,885	-	15,297	1,063	1,446	62,353
1,426	606	-	1,679	322	335	2,669
סך כל החשיפה למדינות						
ה-GIIPS ^(ד)						
366	298	-	45	-	-	664

- (א) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המתירים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים. לא כולל רכיבי סיכון חוץ מאזני.
- (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (ג) כולל ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (ד) החשיפה למדינות ה-GIIPS כוללת את המדינות: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

31 בדצמבר 2015						
חשיפה מאזנית ^(א)						
חשיפה מאזנית של שלוחות התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
חשיפה מאזנית נטו	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים ^(א)	לממשלות ^(א)	
במיליוני ש"ח						
המדינה						
10,710	11,310	22,020	10,748	2,577	9,652	
ארצות הברית						
4,872	2,143	7,015	3,022	2,942	39	
בריטניה						
-	-	-	942	635	552	
צרפת						
434	101	535	1,194	334	-	
שווייץ						
-	-	-	1,583	1,519	-	
גרמניה						
621	651	1,272	5,218	4,001	389	
אחרות						
16,637	14,205	30,842	22,707	12,008	10,632	
סך כל החשיפה למדינות זרות						
533	647	1,180	719	943	212	
סך כל החשיפה למדינות LDC						
-	-	-	408	57	97	
סך כל החשיפה למדינות ה-GIIPS ^(ד)						

31 בדצמבר 2015						
חשיפה מאזנית ^{(א)(ב)}			חשיפה מאזנית ^(א)			
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
תקופת פרעון						
מזה: סיכון		סך	מזה: סיכון		סך כל	
אשראי חוץ מאזני		החשיפה החוץ מאזנית	אשראי מאזני		החשיפה המאזנית	
מעל שנה	עד שנה	בעייתי	פגומים	בעייתי		
במיליוני ש"ח						
המדינה						
16,036	6,941	-	6,153	299	733	33,687
ארצות הברית						
4,286	1,717	-	3,846	229	247	10,875
בריטניה						
1,257	872	-	1,126	8	10	2,129
צרפת						
566	962	-	412	-	-	1,962
שווייץ						
1,220	1,882	-	259	-	-	3,102
גרמניה						
7,219	2,389	-	3,068	282	294	10,229
אחרות						
30,584	14,763	-	14,864	818	1,284	61,984
סך כל החשיפה למדינות זרות						
1,353	521	-	2,128	199	210	2,407
סך כל החשיפה למדינות LDC						
340	222	-	250	-	-	562
סך כל החשיפה למדינות ה-GIIPS ^(ד)						

- (א) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים. לא כולל רכיבי סיכון חוף מאזני.
- (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוף מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (ג) כולל ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (ד) החשיפה למדינות ה-GIIPS כוללת את המדינות: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

טבלה 20 - חובות^(א) - איכות אשראי ופיגורים

30 בספטמבר 2016						
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)				
בפיגור של 90 ימים או 30 ועד 89 ימים ^(ה)	בפיגור של יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים	
						במיליוני ש"ח
						פעילות לווים בישראל
						ציבור - מסחרי
41	19	16,181	194	255	15,732	בינוי ונדל"ן - בינוי
15	10	24,007	716	347	22,944	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
2	2	10,050	514	4	9,532	שרותים פיננסיים
127	49	68,452	1,816	1,810	64,826	מסחרי - אחר
185	80	118,690	3,240	2,416	113,034	סך הכל מסחרי
466	685	80,594	-	697	79,897	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ^(ו)
229	110	38,105	121	484	37,500	אנשים פרטיים - אחר
880	875	237,389	3,361	3,597	230,431	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	2,179	-	-	2,179	בנקים בישראל
-	-	226	-	-	226	ממשלת ישראל
880	875	239,794	3,361	3,597	232,836	סך הכל פעילות בישראל
						פעילות לווים בחו"ל
						ציבור - מסחרי
17	26	9,755	339	25	9,391	בינוי ונדל"ן
179	58	19,139	324	424	18,391	מסחרי - אחר
196	84	28,894	663	449	27,782	סך הכל מסחרי
28	2	1,612	50	2	1,560	אנשים פרטיים
224	86	30,506	713	451	29,342	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	9,617	-	-	9,617	בנקים בחו"ל
-	-	397	-	-	397	ממשלות בחו"ל
224	86	40,520	713	451	39,356	סך הכל פעילות בחו"ל
1,104	961	267,895	4,074	4,048	259,773	סך הכל ציבור
-	-	11,796	-	-	11,796	סך הכל בנקים
-	-	623	-	-	623	סך הכל ממשלות
1,104	961	280,314	4,074	4,048	272,192	סך הכל

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ג) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית.
- (ד) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (ה) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 584 מיליון ש"ח סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (ו) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 119 מיליון ש"ח עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פירעונה.

30 בספטמבר 2015						
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)				
בפיגור של 90 ימים או 30 ועד 89 ימים ^(ה)	בפיגור של יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים ^(א)	לא
במיליוני ש"ח						
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
64	12	16,973	572	330	16,071	בינוי ונדל"ן - בינוי
18	9	24,182	1,195	458	22,529	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
6	1	9,239	65	12	9,162	שרותים פיננסיים
101	37	66,792	1,348	2,773	62,671	מסחרי - אחר
189	59	117,186	3,180	3,573	110,433	סך הכל מסחרי
529	748	79,496	-	754	78,742	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ^(ו)
190	87	36,542	70	323	36,149	אנשים פרטיים - אחר
908	894	233,224	3,250	4,650	225,324	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	2,288	-	-	2,288	בנקים בישראל
-	-	283	-	-	283	ממשלת ישראל
908	894	235,795	3,250	4,650	227,895	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
39	5	8,914	515	8	8,391	בינוי ונדל"ן
441	107	19,580	489	357	18,734	מסחרי - אחר
480	112	28,494	1,004	365	27,125	סך הכל מסחרי
5	18	2,104	54	19	2,031	אנשים פרטיים
485	130	30,598	1,058	384	29,156	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	10,167	-	-	10,167	בנקים בחו"ל
-	-	191	-	-	191	ממשלות בחו"ל
485	130	40,956	1,058	384	39,514	סך הכל פעילות בחו"ל
1,393	1,024	263,822	4,308	5,034	254,480	סך הכל ציבור
-	-	12,455	-	-	12,455	סך הכל בנקים
-	-	474	-	-	474	סך הכל ממשלות
1,393	1,024	276,751	4,308	5,034	267,409	סך הכל

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ג) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית.
- (ד) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (ה) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 575 מיליון ש"ח סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (ו) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 158 מיליון ש"ח עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פירעונה.

31 בדצמבר 2015

חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)				
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ה)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים	
במיליוני ש"ח						
פעילות לווים בישראל						
ציבור - מסחרי						
33	11	15,688	563	420	14,705	בינוי ונדל"ן - בינוי
13	6	24,653	918	553	23,182	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	2	9,570	62	13	9,495	שרותים פיננסיים
108	42	67,314	1,502	1,798	64,014	מסחרי - אחר
155	61	117,225	3,045	2,784	111,396	סך הכל מסחרי
481	753	80,633	-	781	79,852	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור ^(ו)
187	105	36,991	60	385	36,546	אנשים פרטיים - אחר
823	919	234,849	3,105	3,950	227,794	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	2,146	-	-	2,146	בנקים בישראל
-	-	262	-	-	262	ממשלת ישראל
823	919	237,257	3,105	3,950	230,202	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור - מסחרי						
113	4	9,571	434	66	9,071	בינוי ונדל"ן
128	2	18,483	330	368	17,785	מסחרי - אחר
241	6	28,054	764	434	26,856	סך הכל מסחרי
4	17	2,167	52	19	2,096	אנשים פרטיים
245	23	30,221	816	453	28,952	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	8,170	-	-	8,170	בנקים בחו"ל
-	-	191	-	-	191	ממשלות בחו"ל
245	23	38,582	816	453	37,313	סך הכל פעילות בחו"ל
1,068	942	265,070	3,921	4,403	256,746	סך הכל ציבור
-	-	10,316	-	-	10,316	סך הכל בנקים
-	-	453	-	-	453	סך הכל ממשלות
1,068	942	275,839	3,921	4,403	267,515	סך הכל

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ג) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית.
- (ד) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (ה) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 503 מיליוני ש"ח סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (ו) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 144 מיליון ש"ח עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פירעונה.

טבלה 21 - תנועה בהפרשה להפסדי אשראי

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך הכל	פרטי אחר	דיוור		
במיליוני ש"ח						
4,011	2	4,009	779	513	2,717	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח
106	-	106	100	(5)	11	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(378)	-	(378)	(210)	(22)	(146)	מחיקות חשבונאיות גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
278	-	278	112	-	166	מחיקות חשבונאיות נטו
(100)	-	(100)	(98)	(22)	20	התאמות מתרגום דוחות כספיים
(1)	-	(1)	-	-	(1)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹
4,016	2	4,014	781	486	2,747	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
487	-	487	38	-	449	

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			מסחרי	
		סך הכל	פרטי אחר	דיוור		
במיליוני ש"ח						
4,403	3	4,400	617	516	3,267	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח
73	-	73	116	6	(49)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(287)	-	(287)	(153)	(4)	(130)	מחיקות חשבונאיות גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
126	-	126	81	-	45	מחיקות חשבונאיות נטו
(161)	-	(161)	(72)	(4)	(85)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
6	-	6	1	(1)	6	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹
4,321	3	4,318	662	517	3,139	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
505	-	505	38	-	467	

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
מסחרי	דיור	אשראי לציבור		סך הכל	בנקים וממשלות הכל
		פרטי אחר	סך הכל		
במיליוני ש"ח					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
2,933	513	707	4,153	3	4,156
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(453)	1	282	(170)	(1)	(171)
מחיקות חשבונאיות					
(367)	(27)	(516)	(910)	-	(910)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
638	-	309	947	-	947
מחיקות חשבונאיות נטו					
271	(27)	(207)	37	-	37
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
(4)	(1)	(1)	(6)	-	(6)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
2,747	486	781	4,014	2	4,016
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
449	-	38	487	-	487

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
מסחרי	דיור	אשראי לציבור		סך הכל	בנקים וממשלות הכל
		פרטי אחר	סך הכל		
במיליוני ש"ח					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
3,317	513	652	4,482	4	4,486
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(41)	11	197	167	(1)	166
מחיקות חשבונאיות					
(392)	(6)	(462)	(860)	-	(860)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
253	-	275	528	-	528
מחיקות חשבונאיות נטו					
(139)	(6)	(187)	(332)	-	(332)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
2	(1)	-	1	-	1
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
3,139	517	662	4,318	3	4,321
¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					
467	-	38	505	-	505

סיכון אשראי - גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית

לצורך שקלול הסיכון של חשיפות המטופלות בגישה הסטנדרטית, הבנק משתמש בדירוגי אשראי של שלוש חברות דירוג אשראי חיצוניות:

- Standard & Poor's Ratings Services
- Moody's Investors Service
- Fitch Ratings

משקלי סיכון לחובות המבוססים על דירוג מדינה, ממשלות, בנקים, חברות ני"ע וישויות סקטור ציבורי, מיוחסים על פי דירוגי Moody's לטווח ארוך.

משקלי סיכון לחובות תאגידיים מדורגים מיוחסים על פי דירוגי טווח ארוך של שלושת החברות, באופן הבא: כאשר לחוב יש דירוג אחד, דירוג זה ישמש לקביעת משקל הסיכון של החוב.

כאשר יש שני דירוגים שניתנו על ידי שתי חברות שונות, שמופו למשקלי סיכון שונים, ייבחר משקל הסיכון הגבוה יותר.

כאשר יש שלושה דירוגים, יתייחסו לשני הדירוגים הטובים ביותר ומביניהם יילקח משקל הסיכון המתאים לדירוג הנחות מבין השניים.

סכום היתרות של התאגיד הבנקאי לפני ולאחר הפחתת סיכון אשראי בכל משקל סיכון וכן הפחתה מההון

סיכון אשראי בהתאם לגישה הסטנדרטית:

הטבלאות שלהלן מציגות את פירוט חשיפת האשראי על פי משקל הסיכון, תוך פילוח החשיפה בהתאם לצד הנגדי, לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי בגין בטחונות מוכרים.

טבלה 22 - סכום החשיפה לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי ולפני הפחתת סיכון אשראי^(ב) (נדבך 3):

30 בספטמבר 2016					
50%	40%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח					
370	-	-	2,184	95,888	חובות של ריבוניות
5,190	-	-	8,914	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
2,550	-	-	12,712	2,553	חובות של תאגידים בנקאיים
-	-	-	888	-	חובות של חברת ניירות ערך
1,529	-	-	2,127	-	חובות של תאגידים
-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
15,561	-	35,615	-	-	משכנתאות לדיור
-	90	-	2,365	-	איגוח
-	-	-	1	2,857	נכסים אחרים
25,200	90	35,615	29,191	101,298	סך הכל
30 בספטמבר 2015					
50%	40%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח					
392	-	-	3,353	76,714	חובות של ריבוניות
4,587	-	-	4,945	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
3,592	-	-	11,530	1,263	חובות של תאגידים בנקאיים
-	-	-	986	-	חובות של חברת ניירות ערך
1,839	-	-	1,165	-	חובות של תאגידים
-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
13,296	-	36,821	-	-	משכנתאות לדיור
94	207	-	3,032	-	איגוח
-	-	-	-	2,583	נכסים אחרים
23,800	207	36,821	25,011	80,560	סך הכל

- (א) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים (לדוגמה שקלול מסגרות לא מנוצלות), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמה על ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (ב) הפחתה בסיכון האשראי מבטאת סיווג של משקל הסיכון הסופי בין השעורים השונים.

חשיפת אשראי ברוטו ^(א)	1250%	650%	350%	250%	225%	150%	100%	75%
99,255	-	-	-	-	-	-	813	-
14,125	-	-	-	-	-	1	20	-
18,431	-	-	-	-	-	25	591	-
888	-	-	-	-	-	-	-	-
139,908	-	-	-	-	-	2,433	133,819	-
68,944	-	-	-	-	-	558	68,386	-
74,191	-	-	-	-	-	271	77	73,843
21,402	-	-	-	-	-	198	76	21,128
86,178	-	-	-	-	-	191	2,403	32,408
3,191	736	-	-	-	-	-	-	-
17,039	-	-	-	4,264	-	473	9,444	-
543,552	736	-	-	4,264	-	4,150	215,629	127,379

חשיפת אשראי ניכוי משהון ברוטו ^(א)	650%	350%	250%	225%	150%	100%	75%	
80,955	-	-	-	-	-	496	-	
9,533	-	-	-	-	-	1	-	
16,843	-	-	-	-	44	414	-	
986	-	-	-	-	-	-	-	
150,095	-	-	-	-	2,051	145,040	-	
71,357	-	-	-	-	792	70,565	-	
73,964	-	-	-	-	182	92	73,690	
20,492	-	-	-	-	147	91	20,254	
85,030	-	-	-	-	224	5,773	28,916	
3,333	-	-	-	-	-	-	-	
16,783	-	-	-	3,113	-	471	10,616	
529,371	-	-	-	3,113	-	3,911	233,088	122,860

31 בדצמבר 2015

50%	40%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח					
414	-	-	3,098	87,183	חובות של ריבוניות
4,596	-	-	6,298	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
5,238	-	-	8,312	1,808	חובות של תאגידים בנקאיים
-	-	-	1,021	-	חובות של חברת ניירות ערך
1,732	-	-	1,358	-	חובות של תאגידים
-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
14,360	-	37,460	-	-	משכנתאות לדירור
51	178	-	3,161	-	איגוח
-	-	-	-	3,131	נכסים אחרים
26,391	178	37,460	23,248	92,122	סך הכל

- (א) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים (לדוגמא שקלול מסגרות לא מנוצלות), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא על ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (ב) הפחתה בסיכון האשראי מבטאת סיווג של משקל הסיכון הסופי בין השעורים השונים.

חשיפת אשראי									
ברוטו ^(א)	ניכוי מההון	650%	350%	250%	225%	150%	100%	75%	
91,177	-	-	-	-	-	-	482	-	-
10,895	-	-	-	-	-	-	1	-	-
15,873	-	-	-	-	-	34	481	-	-
1,021	-	-	-	-	-	-	-	-	-
144,901	-	-	-	-	-	2,062	139,749	-	-
71,199	-	-	-	-	-	733	70,466	-	-
71,142	-	-	-	-	-	196	73	70,873	-
20,865	-	-	-	-	-	160	89	20,616	-
87,244	-	-	-	-	-	219	2,197	33,008	-
3,391	1	-	-	-	-	-	-	-	-
17,119	-	-	-	3,147	-	486	10,355	-	-
534,827	1	-	-	3,147	-	3,890	223,893	124,497	-

טבלה 23 - סכום החשיפה לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי ולפני הפחתת סיכון אשראי⁽²⁾ (נדבך 3):

30 בספטמבר 2016					
50%	40%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח					
370	-	-	2,184	95,888	חובות של ריבנויות
5,190	-	-	8,914	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
2,550	-	-	12,712	2,553	חובות של תאגידים בנקאיים
-	-	-	888	-	חובות של חברת ניירות ערך
1,529	-	-	2,127	-	חובות של תאגידים
-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
15,561	-	35,615	-	-	משכנתאות לדיור
-	90	-	2,365	-	איגוח
-	-	-	1	2,857	נכסים אחרים
25,200	90	35,615	29,191	101,298	סך הכל
30 בספטמבר 2015					
50%	40%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח					
392	-	-	3,353	76,714	חובות של ריבנויות
4,587	-	-	4,945	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
3,592	-	-	11,530	1,263	חובות של תאגידים בנקאיים
-	-	-	986	-	חובות של חברת ניירות ערך
1,839	-	-	1,165	-	חובות של תאגידים
-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
13,296	-	36,821	-	-	משכנתאות לדיור
94	207	-	3,032	-	איגוח
-	-	-	-	2,583	נכסים אחרים
23,800	207	36,821	25,011	80,560	סך הכל

- (א) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים (לדוגמה שקלול מסגרות לא מנוצלות), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמה על ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (ב) הפחתה בסיכון האשראי מבטאת סיווג של משקל הסיכון הסופי בין השעורים השונים.

חשיפת אשראי ברוטו ^(א)	1250%	650%	350%	250%	225%	150%	100%	75%
99,255	-	-	-	-	-	-	813	-
14,125	-	-	-	-	-	1	20	-
18,431	-	-	-	-	-	25	591	-
888	-	-	-	-	-	-	-	-
139,367	-	-	-	-	-	2,387	133,324	-
68,938	-	-	-	-	-	558	68,380	-
74,167	-	-	-	-	-	270	66	73,831
21,337	-	-	-	-	-	197	36	21,104
85,990	-	-	-	-	-	182	2,226	32,406
3,191	736	-	-	-	-	-	-	-
17,039	-	-	-	4,264	-	473	9,444	-
542,728	736	-	-	4,264	-	4,093	214,900	127,341

חשיפת אשראי ברוטו ^(א)	ניכוי מההון	650%	350%	250%	225%	150%	100%	75%
80,955	-	-	-	-	-	-	496	-
9,533	-	-	-	-	-	-	1	-
16,843	-	-	-	-	-	44	414	-
986	-	-	-	-	-	-	-	-
149,068	-	-	-	-	-	1,966	144,098	-
71,340	-	-	-	-	-	792	70,548	-
73,925	-	-	-	-	-	182	57	73,686
20,421	-	-	-	-	-	146	27	20,248
85,023	-	-	-	-	-	224	5,766	28,916
3,333	-	-	-	-	-	-	-	-
16,783	-	-	-	3,113	-	471	10,616	-
528,210	-	-	-	3,113	-	3,825	232,023	122,850

31 בדצמבר 2015

50%	40%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח					
414	-	-	3,098	87,183	חובות של ריבוניות
4,596	-	-	6,298	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
5,238	-	-	8,312	1,808	חובות של תאגידים בנקאיים
-	-	-	1,021	-	חובות של חברת ניירות ערך
1,732	-	-	1,357	-	חובות של תאגידים
-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
14,360	-	37,460	-	-	משכנתאות לדיור
51	178	-	3,161	-	איגוח
-	-	-	-	3,131	נכסים אחרים
26,391	178	37,460	23,247	92,122	סך הכל

- (א) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים (לדוגמה שקלול מסגרות לא מנוצלות), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמה על ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (ב) הפחתה בסיכון האשראי מבטאת סיווג של משקל הסיכון הסופי בין השעורים השונים.

חשיפת אשראי ברוטו ^(א)	ניכוי מההון	650%	350%	250%	225%	150%	100%	75%
91,177	-	-	-	-	-	-	482	-
10,895	-	-	-	-	-	-	1	-
15,873	-	-	-	-	-	34	481	-
1,021	-	-	-	-	-	-	-	-
144,029	-	-	-	-	-	1,975	138,965	-
71,181	-	-	-	-	-	732	70,449	-
71,104	-	-	-	-	-	196	41	70,867
20,787	-	-	-	-	-	160	23	20,604
87,238	-	-	-	-	-	219	2,192	33,007
3,391	1	-	-	-	-	-	-	-
17,119	-	-	-	3,147	-	486	10,355	-
533,815	1	-	-	3,147	-	3,802	222,989	124,478

טבלה 24 - סכום החשיפה לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי ולאחר הפחתת סיכון אשראי^(ב) (נדבך 3):

30 בספטמבר 2016					
50%	40%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח					
370	-	-	3,477	101,882	חובות של ריבוניות
5,118	-	-	3,797	1,184	חובות של ישויות סקטור ציבורי
2,557	-	-	10,817	2,553	חובות של תאגידים בנקאיים
-	-	-	767	-	חובות של חברת ניירות ערך
5,508	-	-	20,754	-	חובות של תאגידים
-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
15,561	-	35,614	-	-	משכנתאות לדיוור
-	90	-	2,366	-	איגוח
-	-	-	1	2,857	נכסים אחרים
29,114	90	35,614	41,979	108,476	סך הכל

30 בספטמבר 2015					
50%	40%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח					
392	-	-	3,442	80,544	חובות של ריבוניות
4,532	-	-	2,390	631	חובות של ישויות סקטור ציבורי
3,604	-	-	10,254	1,263	חובות של תאגידים בנקאיים
-	-	-	767	-	חובות של חברת ניירות ערך
1,839	-	-	1,130	-	חובות של תאגידים
-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
13,295	-	36,817	-	-	משכנתאות לדיוור
91	207	-	2,539	-	איגוח
-	-	-	-	2,583	נכסים אחרים
23,753	207	36,817	20,522	85,021	סך הכל

- (א) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים (לדוגמה שקלול מסגרות לא מנוצלות), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמה על ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (ב) הפחתה בסיכון האשראי מבטאת סיווג של משקל הסיכון הסופי בין השעורים השונים.

חשיפת אשראי ברוטו ^(א)	1250%	650%	350%	250%	225%	150%	100%	75%
106,202	-	-	-	-	-	-	473	-
10,120	-	-	-	-	-	1	20	-
16,521	-	-	-	-	-	3	591	-
767	-	-	-	-	-	-	-	-
129,424	-	-	-	-	-	2,368	100,794	-
68,238	-	-	-	-	-	556	67,682	-
72,770	-	-	-	-	-	269	59	72,442
19,479	-	-	-	-	-	193	106	19,180
85,944	-	-	-	-	-	182	2,225	32,362
2,456	-	-	-	-	-	-	-	-
17,039	-	-	-	4,264	-	473	9,444	-
528,960	-	-	-	4,264	-	4,045	181,394	123,984

חשיפת אשראי ברוטו ^(א)	ניכוי מההון	650%	350%	250%	225%	150%	100%	75%
84,770	-	-	-	-	-	-	392	-
7,554	-	-	-	-	-	-	1	-
15,540	-	-	-	-	-	5	414	-
767	-	-	-	-	-	-	-	-
138,125	-	-	-	-	-	1,947	133,209	-
70,122	-	-	-	-	-	770	69,352	-
72,057	-	-	-	-	-	181	52	71,824
18,139	-	-	-	-	-	142	25	17,972
84,967	-	-	-	-	-	224	5,758	28,873
2,837	-	-	-	-	-	-	-	-
16,783	-	-	-	3,113	-	471	10,616	-
511,661	-	-	-	3,113	-	3,740	219,819	118,669

31 בדצמבר 2015

50%	40%	35%	20%	0%	
במיליוני ש"ח					
414	-	-	3,098	93,594	חובות של ריבוניות
4,524	-	-	3,093	988	חובות של ישויות סקטור ציבורי
5,171	-	-	5,036	1,808	חובות של תאגידים בנקאיים
-	-	-	864	-	חובות של חברת ניירות ערך
1,732	-	-	1,357	-	חובות של תאגידים
-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
-	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
-	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
14,360	-	37,458	-	-	משכנתאות לדיוור
48	178	-	2,374	-	איגוח
-	-	-	-	3,131	נכסים אחרים
26,249	178	37,458	15,822	99,521	סך הכל

- (א) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים (לדוגמא שקלול מסגרות לא מנוצלות), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא על ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (ב) הפחתה בסיכון האשראי מבטאת סיווג של משקל הסיכון הסופי בין השעורים השונים.

חשיפת אשראי ברוטו ^(א)	ניכוי מההון	650%	350%	250%	225%	150%	100%	75%
97,219	-	-	-	-	-	-	113	-
8,606	-	-	-	-	-	-	1	-
12,499	-	-	-	-	-	4	480	-
864	-	-	-	-	-	-	-	-
132,236	-	-	-	-	-	1,948	127,199	-
70,197	-	-	-	-	-	716	69,481	-
69,395	-	-	-	-	-	194	45	69,156
18,557	-	-	-	-	-	154	22	18,381
87,202	-	-	-	-	-	219	2,192	32,973
2,601	1	-	-	-	-	-	-	-
17,119	-	-	-	3,147	-	486	10,355	-
516,495	1	-	-	3,147	-	3,721	209,888	120,510

הפחתת סיכון אשראי - גילויים בגישה הסטנדרטית

לצורך הפחתת סיכון האשראי בגישה הסטנדרטית, הבנק משתמש בגישה המקיפה לטיפול בביטחונות. מכשירי הביטחון העיקריים המוכרים ככשירים בבנק בגישה הסטנדרטית הם:

פקדונות שקליים, פקדונות מט"ח, תוכניות חיסכון ואג"ח ממשלתי.

ביטחון יוכר ככשיר כאשר עומד בכללים הנדרשים בניהול בנקאי תקין 203, לרבות, וודאות משפטית, הזכות למימוש בהקדם במקרה כשל ותקפות כלפי צד ג'.

הבנק משתמש בכתבי קיזוז העומדים בתנאים הקבועים בניהול בנקאי תקין 203, על מנת להשתמש בחשיפה נטו של הלוואות ופקדונות כבסיס לחישוב הלימות ההון.

כמו כן, הבנק משתמש במערך קיזוז (NETTING SET) בהתאם לנספח ג' להוראה 203 בעסקאות נגזרים, כאשר קיימים הסכמי התחשבות דו צדדיים תקפים.

על מנת להפחית סיכון אשראי בעסקאות נגזרים, הבנק מתקשר בהסכמי CSA הסכמי קיזוז והתחשבות בנגזרים) והסכמי העברת בטחונות מול בנקים ולקוחות.

לצורך החלפת משקל הסיכון של חובות המגובים בערבות למשקל הסיכון של ספק ההגנה בחישוב נכסי הסיכון בגישה הסטנדרטית, הבנק מכיר בעיקר בסוגי הערבויות הבאות ככשירות:

ערבות מדינה, ערבות בנקים בארץ וערבות אשראי.

כשירות הערבות נקבעת בהתאם לעמידה בתנאי הוודאות המשפטית ובדרישות התפעוליות המפורטות בהוראה.

30 בספטמבר 2016

חשיפת אשראי ברוטו לפני הפרשה להפסדי אשראי ^(א)		חשיפת אשראי ברוטו לאחר הפרשה להפסדי אשראי ^(א)		חשיפת אשראי ברוטו לפני הפרשה להפסדי אשראי ^(א)		חשיפת אשראי ברוטו לפני הפרשה להפסדי אשראי ^(א)	
סך החשיפה שמכוסה בביטחון פיננסי אשראי נטו ^(ב)	סך הכל סכומים שנוספו	סך החשיפה שמכוסה על ידי ערבויות שנגרעו	סך החשיפה שמכוסה על ידי ערבויות שנגרעו	סך החשיפה שמכוסה על ידי ערבויות שנגרעו	סך החשיפה שמכוסה על ידי ערבויות שנגרעו	סך החשיפה שמכוסה על ידי ערבויות שנגרעו	סך החשיפה שמכוסה על ידי ערבויות שנגרעו
106,202	-	7,362	(415)	99,255	99,255	106,202	-
10,120	(3)	1,184	(5,186)	14,125	14,125	10,120	(3)
16,521	(941)	420	(1,389)	18,431	18,431	16,521	(941)
767	(121)	-	-	888	888	767	(121)
129,424	(8,803)	22,796	(23,936)	139,367	139,908	129,424	(8,803)
68,238	(634)	-	(66)	68,938	68,944	68,238	(634)
72,770	(1,393)	-	(4)	74,167	74,191	72,770	(1,393)
19,479	(1,840)	-	(18)	21,337	21,402	19,479	(1,840)
85,944	(33)	-	(13)	85,990	86,178	85,944	(33)
2,456	-	-	(735)	3,191	3,191	2,456	-
17,039	-	-	-	17,039	17,039	17,039	-
528,960	(13,768)	31,762	(31,762)	542,728	543,552	528,960	(13,768)

- (א) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים (לדוגמה שקלול מסגרות לא מנוצלות), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמה על ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (ב) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.
- (ג) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים (לדוגמה שקלול מסגרות לא מנוצלות), לאחר הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

30 בספטמבר 2015

		חשיפת		חשיפת		
		סך	סך	אשראי	אשראי	
		החשיפה	החשיפה	ברוטו	ברוטו לפני	
		שמכוסה	שמכוסה	לאחר	הפרשה	
		סך הכל	על ידי	הפרשה	להפסדי	
		סכומים	ערבויות	להפסדי	אשראי ^(א)	
		שנוספו	שנגרעו	אשראי ^(א)	אשראי ^(א)	
		בביטחון	כשיר ^(ב)			
		חשיפת	אשראי נטו ^(ג)			
במיליוני ש"ח						
84,770	(1)	3,920	(104)	80,955	80,955	חובות של ריבוניות
7,554	(3)	631	(2,607)	9,533	9,533	חובות של ישויות סקטור ציבורי
15,540	(499)	417	(1,221)	16,843	16,843	חובות של תאגידים בנקאיים
767	(219)	-	-	986	986	חובות של חברת ניירות ערך
138,125	(10,499)	-	(444)	149,068	150,095	חובות של תאגידים
70,122	(1,143)	-	(75)	71,340	71,357	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
72,057	(1,865)	-	(3)	73,925	73,964	חשיפות קמעונאיות ליחידים
18,139	(2,267)	-	(15)	20,421	20,492	הלוואות לעסקים קטנים
84,967	(53)	-	(3)	85,023	85,030	משכנתאות לדיור
2,837	-	-	(496)	3,333	3,333	איגוח
16,783	-	-	-	16,783	16,783	נכסים אחרים
511,661	(16,549)	4,968	(4,968)	528,210	529,371	סך הכל

- (א) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים (לדוגמא שקלול מסגרות לא מנוצלות), לפני הפחתת סיכון אשראי כתוצאה מביצוע פעולות מסוימות (לדוגמא על ידי שימוש בערבויות) ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).
- (ב) לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.
- (ג) לפני המרה לאשראי של רכיבים חוץ מאזניים (לדוגמא שקלול מסגרות לא מנוצלות), לאחר הפחתת סיכון אשראי ולאחר קיזוז עסקות בנגזרים (נטינג).

31 בדצמבר 2015

חשיפת אשראי ברוטו לפני הפרשה להפסדי אשראי ^(א)	חשיפת אשראי ברוטו לאחר הפרשה להפסדי אשראי ^(א)	סך		סך	
		החשיפה שמכוסה בביטחון פיננסי כשיר ^(ב)	החשיפה שמכוסה על ידי ערבויות שנגרעו	סך הכל סכומים שנוספו	סך הכל סכומים שנוספו
במיליוני ש"ח					
91,177	91,177	(369)	6,411	97,219	חובות של ריבוניות
10,895	10,895	(3,273)	989	8,606	חובות של ישויות סקטור ציבורי
15,873	15,873	(2,870)	391	12,499	חובות של תאגידים בנקאיים
1,021	1,021	-	-	864	חובות של חברת ניירות ערך
144,029	144,901	(404)	-	132,236	חובות של תאגידים
71,181	71,199	(60)	-	70,197	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
71,104	71,142	(4)	-	69,395	חשיפות קמעונאיות ליחידים
20,787	20,865	(17)	-	18,557	הלוואות לעסקים קטנים
87,238	87,244	(4)	-	87,202	משכנתאות לדיוור
3,391	3,391	(790)	-	2,601	איגוח
17,119	17,119	-	-	17,119	נכסים אחרים
533,815	534,827	(7,791)	7,791	516,495	סך הכל

גילוי כללי לגבי חשיפות שקשורות לסיכון צד נגדי

סיכון האשראי בנגזרים שונה מסיכון האשראי בהלוואות בשל העובדה ששינויים במחירי השוק

יכולים להגדיל את חוב הצד הנגדי באופן מהותי.

בשנים האחרונות התפתחו בשוק הנגזרים מנגנונים להפחתת סיכוני האשראי במסחר בין צדדים

נגדיים אשר מעוגנים בהסכמים משפטיים בינלאומיים (כדוגמת ISDA) ומלווים בתהליכי קיזוז

בטחונות הדדים בין הצדדים הנגדיים לעסקה (הסכמי CSA). פעילות המסחר הבין-בנקאית מבוצעת רק אל מול צדדים נגדיים מולם הבנק חתום על הסכמים אלו. כמו כן, קיימת מגמה להתקשרות על בסיס דומה מול לקוחות עתירי פעילות.

טבלה 26 - יתרות סיכון אשראי של צד נגדי בנגזרים (נדבך 3)

31 בדצמבר 2015		30 בספטמבר 2015		30 בספטמבר 2016		
חשיפות אשראי נטו של נגזרים	יתרת ערך נקוב	חשיפות אשראי נטו של נגזרים	יתרת ערך נקוב	חשיפות אשראי נטו של נגזרים	יתרת ערך נקוב	
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		
8,587	320,844	11,179	342,678	9,054	371,310	חוזי ריבית
7,064	249,151	8,801	294,177	6,739	264,348	חוזי מטבע חוץ
5,169	100,923	5,624	105,231	5,589	110,536	חוזים בגין מניות
107	687	95	583	78	572	חוזי סחורות ואחרים
-	-	-	-	-	-	עסקאות בנגזרי אשראי ^(א)
(12,274)	-	(13,968)	-	(12,913)	-	הטבות קיזוז
(3,450)	-	(3,025)	-	(3,370)	-	ביטחון כשיר
5,203	671,605	8,706	742,669	5,177	746,766	סך הכל

(א) ליום הדוח לא קיימות חשיפות סיכון אשראי בגין הגנה שנמכרה או נקנתה.

איגוח

בבנק לא קיימת פעילות הנובעת מפעילות איגוח של הבנק.

עם זאת, הבנק משקיע בניירות ערך מגובי נכסים דרך פעילות הנוסטרו שלו.

ניירות ערך מגובי נכסים, מאופיינים בפיזור רחב של לוויים ולעיתים גם בפיזור ענפי ובין-ענפי. בנוסף, בחלק מהמכשירים קיימת חלוקה לשכבות ברמות סיכון שונות המאפשרות לבנק גמישות בהתאמת השקעה לתיאבון לסיכון.

ההשקעות בסוגים שונים של ניירות ערך מגובי נכסים נבחנות מראש הן בהיבט של התשואה הצפויה והן בהיבטי הסיכונים הגלומים.

טבלה 27 - השקעה בניירות ערך מגובי נכסים לפי סוגי חשיפה (נדבך 3)

30 בספטמבר 2016		
חשיפות איגוח מחדש אשר לא יושמה לגביהן הפחתת סיכון אשראי	חשיפות איגוח מחדש אשר יושמה לגביהן הפחתת סיכון אשראי	יתרת חשיפה כוללת
במיליוני ש"ח		
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):		
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות:		
ניירות ערך מסוג RMBS שקיימת לגביהם ערבות של ממשלת ארה"ב GNMA		
-	-	254
ניירות ערך מסוג RMBS שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC		
-	-	1,867
ניירות ערך אחרים		
-	-	819
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים:		
ניירות ערך מסוג RMBS שהונפקו על ידי GNMA, FNMA, FHLMC או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה		
-	-	4,694
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות מסוג RMBS		
-	-	283
שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות מסוג CMBS		
-	-	223
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)		
-	-	8,140
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)		
חייבים בגין כרטיסי אשראי		
-	-	-
קווי אשראי לכל מטרה בבטחון דירת מגורים		
-	-	-
אשראי לרכישת רכב		
-	-	-
אשראי אחר לאנשים פרטיים		
-	-	260
אשראי שאינו לאנשים פרטיים		
-	-	1
אגרות חוב מסוג CLO		
90	-	1,606
אחרים		
-	-	-
סך הכל מגובי נכסים (ABS)		
90	-	1,867
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים		
90	-	10,007

30 בספטמבר 2015

חשיפות איגוח מחדש אשר לא יושמה לגביהן הפחתת סיכון אשראי	חשיפות איגוח מחדש אשר יושמה לגביהן הפחתת סיכון אשראי	יתרת חשיפה כוללת במיליוני ש"ח	
			ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):
			ניירות ערך מסוג העבר באמצעות:
			ניירות ערך מסוג RMBS שקיימת לגביהם ערבות של ממשלת ארה"ב GNMA
-	-	13	
			ניירות ערך מסוג RMBS שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC
-	-	1,036	
			ניירות ערך אחרים
-	-	-	
			ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים:
			ניירות ערך מסוג RMBS שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, GNMA או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה
-	-	3,537	
			שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות מסוג RMBS
-	-	952	
			שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות מסוג CMBS
-	-	263	
			סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	5,801	
			ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)
			חייבים בגין כרטיסי אשראי
-	-	94	
			קווי אשראי לכל מטרה בבטחון דירת מגורים
-	-	-	
			אשראי לרכישת רכב
-	-	-	
			אשראי אחר לאנשים פרטיים
-	-	4	
			אשראי שאינו לאנשים פרטיים
-	-	1	
			אגרות חוב מסוג CLO
207	-	2,018	
			אחרים
-	-	-	
			סך הכל מגובי נכסים (ABS)
207	-	2,117	
			סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים
207	-	7,918	

31 בדצמבר 2015			
חשיפות איגוח מחדש אשר לא יושמה לגביהן הפחתת סיכון אשראי	חשיפות איגוח מחדש אשר יושמה לגביהן הפחתת סיכון אשראי	יתרת חשיפה כוללת במיליוני ש"ח	
			ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):
			ניירות ערך מסוג העבר באמצעות:
			ניירות ערך מסוג RMBS שקיימת לגביהם ערבות של ממשלת ארה"ב GNMA
-	-	11	
			ניירות ערך מסוג RMBS שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC
-	-	1,224	
			ניירות ערך אחרים
-	-	790	
			ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים:
			ניירות ערך מסוג RMBS שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, GNMA או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה
-	-	4,940	
			שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות מסוג RMBS
-	-	232	
			שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות מסוג CMBS
-	-	271	
			סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	7,468	
			ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)
			חייבים בגין כרטיסי אשראי
-	-	92	
			קווי אשראי לכל מטרה בבטחון דירת מגורים
-	-	-	
			אשראי לרכישת רכב
-	-	-	
			אשראי אחר לאנשים פרטיים
-	-	4	
			אשראי שאינו לאנשים פרטיים
-	-	1	
			אגרות חוב מסוג CLO
178	-	2,001	
			אחרים
-	-	-	
			סך הכל מגובי נכסים (ABS)
178	-	2,098	
			סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים
178	-	9,566	

טבלה 28 - השקעות בניירות ערך מגובי נכסים לפי משקל סיכון (נדבך 3):*

30 בספטמבר 2016				
הסכום המצטבר של החשיפה				
דרישות ההון בגין חשיפות איגוח	סך הכל	חשיפות איגוח מחדש	חשיפות איגוח	
במיליוני ש"ח				
59	2,365	-	2,365	20%
5	90	90	-	40%
-	-	-	-	50%
-	-	-	-	100%
-	-	-	-	225%
1,153	736	-	736	1250%
1,217	3,191	90	3,101	סך הכל
30 בספטמבר 2015				
הסכום המצטבר של החשיפה				
דרישות ההון בגין חשיפות איגוח	סך הכל	חשיפות איגוח מחדש	חשיפות איגוח	
במיליוני ש"ח				
76	3,035	-	3,035	20%
10	207	207	-	40%
6	91	-	91	50%
-	-	-	-	100%
-	-	-	-	225%
-	-	-	-	1250%
92	3,333	207	3,126	סך הכל
31 בדצמבר 2015				
הסכום המצטבר של החשיפה				
דרישות ההון בגין חשיפות איגוח	סך הכל	חשיפות איגוח מחדש	חשיפות איגוח	
במיליוני ש"ח				
79	3,164	-	3,164	20%
9	178	178	-	40%
3	48	-	48	50%
-	-	-	-	100%
-	-	-	-	225%
2	1	-	1	1250%
93	3,391	178	3,213	סך הכל

* לא כולל ניירות ערך FHLMC, FNMA אשר משקל הסיכון שלהן הינו 20%. לא כולל ניירות ערך GNMA אשר משקל הסיכון שלהן 0%.

תיק למסחר

טבלה 29 - השקעה בניירות ערך מגובי נכסים לפי סוגי חשיפה (נדבך 3)

30 בספטמבר 2016	
יתרת חשיפה כוללת ^(א)	
במיליוני ש"ח	
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):	
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות:	
-	ניירות ערך מסוג RMBS שקיימת לגביהם ערבות של ממשלת ארה"ב GNMA
6	ניירות ערך מסוג RMBS שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC
-	ניירות ערך אחרים
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים:	
-	ניירות ערך מסוג RMBS שהונפקו על ידי GNMA, FNMA, FHLMC או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה
7	שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות מסוג RMBS
75	שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות מסוג CMBS
88	סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)	
12	חייבים בגין כרטיסי אשראי
-	קווי אשראי לכל מטרה בבטחון דירת מגורים
51	אשראי לרכישת רכב
12	אשראי אחר לאנשים פרטיים
-	אשראי שאינו לאנשים פרטיים
-	אגרות חוב מסוג CLO
106	אחרים
181	סך הכל מגובי נכסים (ABS)
269	סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים

(א) נכון ליום 30 בספטמבר 2016 לא קיימות פוזיציות איגוח מחדש בתיק למסחר.

30 בספטמבר 2015	
יתרת חשיפה כוללת ^(א)	
במיליוני ש"ח	
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):	
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות:	
-	ניירות ערך מסוג RMBS שקיימת לגביהם ערבות של ממשלת ארה"ב GNMA
8	ניירות ערך מסוג RMBS שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC
-	ניירות ערך אחרים
-	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים:
444	ניירות ערך מסוג RMBS שהונפקו על ידי GNMA, FNMA, FHLMC או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה
5	שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות מסוג RMBS
126	שאר ניירות הערך מגובי המשכנתאות מסוג CMBS
583	סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)	
19	חייבים בגין כרטיסי אשראי
1	קווי אשראי לכל מטרה בבטחון דירת מגורים
59	אשראי לרכישת רכב
14	אשראי אחר לאנשים פרטיים
47	אשראי שאינו לאנשים פרטיים
-	אגרות חוב מסוג CLO
129	אחרים
269	סך הכל מגובי נכסים (ABS)
852	סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים

(א) נכון ליום 30 בספטמבר 2015 לא קיימות פוזיציות איגוח מחדש בתיק למסחר.

31 בדצמבר 2015	
יתרת חשיפה כוללת ^(א)	
במיליוני ש"ח	
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):	
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות:	
-	ניירות ערך מסוג RMBS שקיימת לגביהם ערבות של ממשלת ארה"ב GNMA
8	ניירות ערך מסוג RMBS שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC
-	ניירות ערך אחרים
-	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים:
408	ניירות ערך מסוג RMBS שהונפקו על ידי GNMA, FNMA, FHLMC או שקיימת לגביהם ערבות של גופים אלה
5	שאר ניירות הערך המגובי המשכנתאות מסוג RMBS
88	שאר ניירות הערך המגובי המשכנתאות מסוג CMBS
509	סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)	
12	חייבים בגין כרטיסי אשראי
1	קווי אשראי לכל מטרה בבטחון דירת מגורים
67	אשראי לרכישת רכב
14	אשראי אחר לאנשים פרטיים
-	אשראי שאינו לאנשים פרטיים
-	אגרות חוב מסוג CLO
148	אחרים
242	סך הכל מגובי נכסים (ABS)
751	סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים

(א) נכון ליום 31 בדצמבר 2015 לא קיימות פוזיציות איגוח מחדש בתיק למסחר.

טבלה 30 - השקעות בניירות ערך מגובי נכסים לפי משקל סיכון (נדבך 3):*

30 בספטמבר 2016		
דרישות ההון בגין חשיפות איגוח	הסכום המצטבר של החשיפה	
במיליוני ש"ח		
4	150	20%
7	108	50%
0	1	100%
1	2	350%
2	2	1250%
14	263	סך הכל

30 בספטמבר 2015		
דרישות ההון בגין חשיפות איגוח	הסכום המצטבר של החשיפה	
במיליוני ש"ח		
5	204	20%
12	192	50%
0	1	100%
1	2	350%
2	1	1250%
20	400	סך הכל

31 בדצמבר 2015		
דרישות ההון בגין חשיפות איגוח	הסכום המצטבר של החשיפה	
במיליוני ש"ח		
4	162	20%
11	168	50%
0	1	100%
1	2	350%
3	2	1250%
19	335	סך הכל

(* לא כולל ניירות ערך FHLMC, FNMA אשר משקל הסיכון שלהן הינו 20%. לא כולל ניירות ערך GNMA אשר משקל הסיכון שלהן 0%.

סיכוני שוק

סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחופף מאזניות הנובע משינוי בשווי הוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי שוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, תנודתיות בשיעורי ריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות ומדדים כלכליים נוספים). החשיפה לסיכוני שוק מתבטאת בתוצאות העסקיות, בשווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות, בהון העצמי ובתזרימי המזומנים.

הבנק מיישם את הוראות המפקח על הבנקים בנושא ניהול סיכוני השוק והנזילות של הקבוצה, במסגרתן נקבעו עקרונות יסוד לאופן ניהול הסיכונים ובקרתם, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון, הגדרת אמצעי הבקרה והכלים למדידת הסיכונים ואמצעי הבקרה והפיקוח על סיכונים אלה, תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה".

מדיניות ניהול סיכוני השוק

מדיניות ניהול סיכוני השוק מהווה ביטוי לאסטרטגית סיכון השוק של הקבוצה. זאת, לצד הנהלים הקיימים לזיהוי, מדידה, מעקב, פיתוח ובקרה אחר סיכוני השוק. המדיניות נועדה מחד לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הערכת הסיכונים והסיכויים שיכולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים וזאת בהשוואה לרווח הצפוי מהם, ומאידך, נועדה להפחית את רמת הסיכון הנובעת מהפעילות השוטפת של הבנק, ובכלל זה לשמור על רמת נזילות גבוהה.

המדיניות מהווה כלי חשוב להגדרת תאבון הסיכון של הבנק בתחום הנוסטרו, חדרי העסקות וחשיפות השוק בכלל קבוצת לאומי. המדיניות מגדירה את הממשל התאגידי, חלוקת האחריות הארגונית ומנגנוני האסקלציה.

החשיפות לסיכוני שוק מנוהלות באופן שוטף ברמת הקבוצה. חברות הבת בחו"ל קובעות מדיניות לניהול סיכוני שוק בהלימה עם המדיניות הקבוצתית ומסגרות הסיכון שאושרו בה. המידע על מצב החשיפות בפועל בהתאם למסגרות שנקבעו מתקבל מהחברות הבנות ומובא בחשבון בניהול הכולל של החשיפות בקבוצה.

ניהול סיכוני השוק מתבצע בשני מוקדי סיכון עיקריים - התיק הבנקאי והתיק למסחר. הגדרת התיק למסחר נגזרה מהוראות באזל והיא כוללת את תיק ניירות הערך הסחיר של הבנק ועסקות נגזרים בפעילות הסחירה. הגדרת התיק הבנקאי כוללת את העסקות אשר אינן כלולות בתיק למסחר.

הבנק מיישם את כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, כפי שנקבעו על ידי בנק ישראל. ניהול סיכוני השוק בגין המחוייבות לעובדים מבוצע בחלקו במסגרת התיק הבנקאי ובחלקו הנוסף מנוהל באופן נפרד ועצמאי כחלק מניהול "נכסי תוכנית", אשר נועדו לשאת תשואה לאורך זמן, במטרה לשרת את ערך ההתחייבות. המחויבות האקטוארית לעובדים, בעלת מח"מ ארוך ומושפעת באופן משמעותי משינויים בריבית ההיוון. השפעת שינויים אלה על הון הבנק גבוהה. מנגד, ההשקעה ב"נכסי התוכנית" נועדה לשרת חלק ממחוייבות זו, והיא מבוצעת באמצעות השקעה בנכסים מגוונים ומפוזרים כדוגמת מניות ונכסי חוב. ההשקעה כפופה למגבלות רגולטוריות ומגבלות הנקבעות על ידי הקופות.

במהלך הרבעון השלישי של 2016 לא חלו שינויים מהותיים במבנה הארגוני, במדיניות ובממשל התאגידי של ניהול סיכוני השוק, כפי שאלה פורטו בדוח על הסיכונים של הבנק לשנת 2015.

טבלה 31 - דרישות הון בגין סיכוני שוק (נדבך 3)

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2015	2015	2016	במיליוני ש"ח
דרישות ההון^(א) בגין:			
546	630	532	סיכוני ריבית
34	66	35	סיכון מחירי מניות
56	108	80	סיכון שער חליפין
15	78	15	אופציות
651	882	662	סך דרישות ההון בגין סיכוני שוק

(א) דרישות ההון חושבו בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש לפי המפקח על הבנקים.

בטבלה לעיל מוצגות דרישות ההון בגין החשיפה לסיכוני שוק על פי הגישה הסטנדרטית, המשקפת רק חלק מהחשיפות לסיכוני שוק.

סיכוני השוק אליהם חשוף הבנק

סיכון בסיס/שער חליפין

על פי כללי החשבונאות, ההון מוגדר כמקור שקלי לא צמוד, כך שהשקעה של ההון במגזר שאינו המגזר השקלי הלא צמוד, מוגדרת כחשיפת בסיס. החשיפה לסיכוני הבסיס נמדדת כאחוז מההון החשוף של הקבוצה. ההון החשוף ברמת הקבוצה כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות כלולות.

טבלה 32 - החשיפה הכלכלית בפועל ברמת הקבוצה, ובהשוואה למגבלות שקבע הדירקטוריון. הנתונים מוצגים במונחים של אחוז מההון החשוף:

המצב בפועל			
30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2015	2015	2016	באחוזים
(19.3)	(11.1)	(18.1)	לא צמוד
19.5	12.5	16.7	צמוד מדד*
(0.2)	(0.9)	1.4	מטבע חוץ

* החשיפה אינה מביאה בחשבון את השפעת רצפות מדד על ההון המושקע במגזר.

במהלך, תשעת החודשים הראשונים של 2016, עמדה הקבוצה בכל מגבלות החשיפה בבסיס שאושרו על ידי הדירקטוריון.

טבלה 33 - הרגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים ליום 30 בספטמבר 2016. המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על הון הבנק וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוף מאזניים:

דולר	אירו	ליש"ט	פר"ש	יין	
במיליוני ש"ח					
23.7	(2.4)	3.6	0.1	3.1	עלייה של 5% בשע"ח
75.2	1.2	7.0	0.3	6.3	עלייה של 10% בשע"ח
(13.8)	13.8	(2.8)	0.0	(3.8)	ירידה של 5% בשע"ח
(10.0)	38.5	(4.7)	0.0	(8.1)	ירידה של 10% בשע"ח

מניות

הבנק הגדיר מדיניות השקעה של הקבוצה לרבות קביעת מגבלות להיקף ההשקעה הכולל ובחברה בודדת, תמהיל ההשקעה ורמות הסיכון השונות בין סוגי ההשקעות הריאליות

עיקר ההשקעה במניות הנה חלק מניהול תיק ההשקעות הריאליות בקבוצה.

פעילות השקעה במניות בנוסטרו מבוצעת באמצעות השקעה במדדים או בקרנות.

טבלה 34 - היתרה המאזנית של ההשקעה במניות בתיק הבנקאי (נדבך 3):

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2016	2015	2015	
במיליוני ש"ח			
964	1,309	1,050	מניות לא סחירות בתיק הזמין
1,137	2,062	1,653	מניות סחירות בתיק הזמין
2,101	3,371	2,703	סך הכל

סיכון הריבית

סיכון הריבית הינו הסיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי ריבית חסרת סיכון אשראי במטבעות השונים, בשל הפערים בין מועדי שינוי הריבית או הפירעון של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה, כמוקדם מביניהם.

מדיניות החשיפות בריבית הנה להגביל את מידת ההשפעה של שינויים אפשריים בריבית על השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי¹ ושל הרווח המימוני לשנה הקרובה. החשיפה של הרווח לריבית מושפעת מהפעילות בעסקות נגזרים ותיק ני"ע למסחר.

סיכון הריבית נמדד ומנוהל כפועל על בסיס הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. על פי ניסיון העבר, הבנק מתייחס לחלק מיתרות העו"ש כהתחייבות לזמן ארוך. כמו כן, קיימות

¹ השווי הכלכלי של ההון מוגדר כהפרש בין הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות. בחישוב הערך הנוכחי מנכים את התזרימים בעקום התשואה חסר סיכון אשראי ואת התזרימים המט"חיים בלייבור.

הנחות בהתייחס לפרעונות המוקדמים במשכנתאות. להערכות אלו חשיבות גדולה בניהול סיכוני הריבית, גם בשל הגידול המשמעותי ביתרות בשנים האחרונות.

מדידת החשיפה לשינויים בריבית מבוצעת הן לעליה והן לירידת ריבית בכל מגזר הצמדה. מדידה זו נועדה לבחון את רגישות מבנה הנכסים וההתחייבויות הקיים לשינויי ריבית, ולכן החישוב המבוצע נעשה מבלי לשנות את מבנה הנכסים וההתחייבויות. במידה והריבית תהיה שלילית באופן מובהק המבנה של הנכסים וההתחייבויות ישתנה בהכרח.

טבלה 35 - תמצית החשיפות לשינויים בלתי צפויים בריבית ברמת הקבוצה (לפני מס ובמיליוני ש"ח)* השינוי הפוטנציאלי בשווי הכלכלי כתוצאה מתרחיש:

תרחיש במט"ח	ליום 30 בספטמבר 2016			ליום 30 בספטמבר 2015			ליום 31 בדצמבר 2015		
	עליה כ-1%	ירידה כ-1%	שינוי של 0.1%	עליה כ-1%	ירידה כ-1%	שינוי של 0.1%	עליה כ-1%	ירידה כ-1%	שינוי של 0.1%
תיק בנקאי	(122)	(97)	(2)	(456)	449	(46)	(641)	708	(66)
תיק למסחר	(106)	100	(10)	(81)	86	(8)	(87)	111	(7)
במט"ח	-	-	-	-	-	-	-	-	-
תיק בנקאי	(53)	(29)	(2)	13	(109)	1	(32)	(74)	(3)
תיק למסחר	(0)	(43)	1	(60)	33	(6)	7	(33)	2
השחיקה הפוטנציאלית ברווח השנתי									
	ליום 30 בספטמבר 2016**		ליום 30 בספטמבר 2015			ליום 31 בדצמבר 2015			
	מט"ח	מט"ח							
סך הכל	178	343	163			379			

* היקף החשיפה מתעלם מקיומה של רצפת ריבית בשיעור של 0% על הפיקדונות. ככל שהריבית ממשיכה לרדת ומתקרבת לאפס, הפגיעה ברווח הפיננסי גבוהה יותר שכן כל הורדת ריבית על ידי בנק ישראל מתבטאת רק בהורדת הריבית על האשראי ולכן בהקטנת מרווחים ושחיקת רווחיות הבנק.

** המדידה כפי המגבלות שאושרו במהלך ספטמבר 2016.

טבלה 36 - חשיפת ההון לעליה/ירידה מידית בריבית (לפני השפעת המס):

חשיפה במט"ח			חשיפה במט"י		
ליום 30 בספטמבר 2016					
שינוי של	לירידה	לעליה	שינוי של	לירידה	לעליה
0.01%	של 1%	של 1%	0.01%	של 1%	של 1%
(43)	348	(457)	140	(1,629)	1,213
חשיפת ההון לעליה/ירידה מידית בריבית*					
ליום 31 בדצמבר 2015					
שינוי של	לירידה	לעליה	שינוי של	לירידה	לעליה
0.01%	של 1%	של 1%	0.01%	של 1%	של 1%
(25)	182	(292)	145	(1,895)	1,472
חשיפת ההון לעליה/ירידה מידית בריבית*					

* מדידה זו כוללת את החשיפה לשינוי מידי בריבית של תיקי הנוסטרו המשוערכים לפי שווי שוק והמחויבות האקטוארית לעובדים. מדידה זו אינה כוללת את השפעת הרגישות של נכסי התוכנית לשינויים בריבית אשר נאמדת ב-30 בספטמבר 2016 בירידה בשווי הנכסים של כ-120 מיליון ש"ח (ב-31 בדצמבר 2015 בכ-120 מיליון ש"ח) בתרחיש עליה של 1% בריבית. כמו כן, המדידה אינה כוללת את ההשפעות הנובעות מהוראות תקן זכויות עובדים, לפיהן מחושב יחס הלימות ההון.

עם יישום תקן זכויות עובדים, והיוון המחויבות האקטוארית לעובדים לפי ריביות שוק, גדלה רגישות הון הבנק לשינויים בריבית. חשיפה זו מנוהלת באופן שוטף במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

בהקשר זה, ביום 12 ליולי 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מבנק ישראל לענין אופן חישוב ריבית ההיוון שתשמש לחישוב ההתחייבויות לזכויות עובדים לצורך מדידת ההון הפיקוחי, אשר משפיע גם על אופן ניהול חשיפות הריבית. בהתאם, במהלך חודש ספטמבר אושרו בדירקטוריון מגבלות חשיפה לריבית, אשר מביאות לידי ביטוי את ההשלכות של יישום התקן והשינויים בפריסת הנכסים וההתחייבויות של הבנק.

רגישות השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות לריבית

להלן השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים, על פי כללים חשבונאיים:

טבלה 37 - שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לפני השפעת השינויים בריבית:

30 בספטמבר 2016						
סך הכל	מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי			מטבע ישראלי		נכסים פיננסיים
	אחרים	אירו	דולר	צמוד מט"ח	לא צמוד	
במיליוני ש"ח						
405,636	9,369	9,443	69,579	51,873	265,372	נכסים פיננסיים
591,018	43,736	58,479	228,704	7,105	252,994	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף מאזניים
393,393	8,196	13,638	90,107	58,922	222,530	התחייבויות פיננסיות ^(א) סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף מאזניים
592,366	45,419	54,477	208,751	8,753	274,966	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים
10,895	(510)	(193)	(575)	(8,697)	20,870	
30 בספטמבר 2015						
סך הכל	מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי			מטבע ישראלי		נכסים פיננסיים
	אחרים	אירו	דולר	צמוד מט"ח	לא צמוד	
במיליוני ש"ח						
377,351	9,314	8,816	62,555	53,083	243,583	נכסים פיננסיים
677,263	29,386	74,384	248,057	7,550	317,886	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף מאזניים
355,278	8,185	14,277	82,346	45,679	204,791	התחייבויות פיננסיות סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף מאזניים
676,854	30,956	69,594	229,689	9,434	337,181	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים
22,482	(441)	(671)	(1,423)	5,520	19,497	
31 בדצמבר 2015						
סך הכל	מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי			מטבע ישראלי		נכסים פיננסיים
	אחרים	אירו	דולר	צמוד מט"ח	לא צמוד	
במיליוני ש"ח						
391,115	9,709	7,598	64,294	52,070	257,444	נכסים פיננסיים
541,458	24,915	57,823	193,030	7,256	258,434	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף מאזניים
381,563	9,199	13,889	87,666	59,362	211,447	התחייבויות פיננסיות ^(א) סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף מאזניים
541,093	26,125	52,076	170,470	8,796	283,626	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים
9,917	(700)	(544)	(812)	(8,832)	20,805	

(א) כולל שווי הוגן של ההתחייבויות האקטואריות לעובדים ואינו כולל את שווי נכסי התוכנית.

טבלה 38 - השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית על שווי הוגן^(א) נטו של מכשירים פיננסיים

30 בספטמבר 2016							
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ^(א) שינוי בשווי ההוגן							
מטבע ישראלי				צמוד מט"ח			
לא צמוד	צמוד מדד	דולר ^(ב)	אירו	אחרים	סך הכל	סך הכל	סך הכל
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
באחוזים				באחוזים			
20,257	(7,180)	(1,182)	(206)	(512)	282	2.59	גידול מיידי מקביל של 1%
20,814	(8,524)	(632)	(194)	(511)	58	0.53	גידול מיידי מקביל של 0.1%
21,380	(10,701)	(78)	(180)	(508)	(982)	(9.01)	קיטון מיידי מקביל של 1%
30 בספטמבר 2015							
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית שינוי בשווי ההוגן							
מטבע ישראלי				צמוד מט"ח			
לא צמוד	צמוד מדד	דולר	אירו	אחרים	סך הכל	סך הכל	סך הכל
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
באחוזים				באחוזים			
18,435	4,995	(1,584)	(703)	(451)	(1,790)	(7.96)	גידול מיידי מקביל של 1%
19,391	5,467	(1,439)	(674)	(442)	(179)	(0.80)	גידול מיידי מקביל של 0.1%
20,623	6,088	(1,376)	(636)	(428)	1,789	7.96	קיטון מיידי מקביל של 1%
31 בדצמבר 2015							
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ^(א) שינוי בשווי ההוגן							
מטבע ישראלי				צמוד מט"ח			
לא צמוד	צמוד מדד	דולר ^(ב)	אירו	אחרים	סך הכל	סך הכל	סך הכל
במיליוני ש"ח				במיליוני ש"ח			
באחוזים				באחוזים			
19,963	(7,086)	(1,079)	(550)	(692)	639	6.44	גידול מיידי מקביל של 1%
20,721	(8,657)	(839)	(545)	(699)	64	0.65	גידול מיידי מקביל של 0.1%
21,643	(11,061)	(675)	(537)	(708)	(1,255)	(12.66)	קיטון מיידי מקביל של 1%

(א) מדידה זו כוללת את החשיפה לשינוי מיידי בריבית של תיקי הנוסטרו המשוערכים לפי שווי שוק והמחויבות האקטוארית לעובדים. מדידה זו אינה כוללת את השפעת הרגישות של נכסי התוכנית לשינויים בריבית אשר נאמדת ב-30 בספטמבר 2016 ברידה בשווי הנכסים של כ 120 מיליון ש"ח (ב-31 בדצמבר 2015 בכ-120 מיליון ש"ח) בתרחיש עליה של 1% בריבית. כמו כן, המדידה אינה כוללת את ההשפעות הנובעות מהוראות תקן זכויות עובדים, לפיהן מחושב יחס הלימות ההון.

(ב) מזה השפעת נכסים פיננסיים מורכבים: גידול מיידי מקביל של 1% - (276) מיליון ש"ח, (ב-31 בדצמבר 2015 (250) מיליון ש"ח), קיטון מיידי מקביל של 1% - 179 מיליון ש"ח (ב-31 בדצמבר 2015 - 144 מיליון ש"ח).

* לא כולל אומדן שווי הכנסות בגין עמלת פירעון מוקדם.

31 בדצמבר			30 בספטמבר		
2015			2016		
וצמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד	וצמוד מט"ח	צמוד מדד	לא צמוד
משך חיים ממוצע (מח"מ) בשנים:					
1.05	3.26	1.06	0.92	3.77	1.06
0.95	3.03	0.94	0.79	2.84	1.00
0.10	0.23	0.12	0.13	0.93	0.06
0.82	1.33	1.94	0.08	0.99	1.95

(א) כולל עסקאות עתידיות ואופציות, ובהסתמכות על נתוני השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים.

בחישוב מח"מ ההתחייבויות במגזר הצמוד למדד נלקח בחשבון אומדן לגבי פרעונות מוקדמים ומשיכות בנקודות היציאה בתוכניות החיסכון, בהתאם למודל האומדן את הפרעונות המוקדמים הצפויים על סמך התנהגות החוסכים. מח"מ סך ההתחייבויות על פי התזרים המקורי של תוכניות החיסכון גבוה יותר ומגיע ל-2.93 שנים, ופער שיעור התשואה הפנימי (להלן - שת"פ), מסתכם ב-0.52%.

בנתונים המוצגים לעיל מובאים בחשבון פרעונות מוקדמים במשכנתאות. מח"מ הנכסים לסוף התקופה המדווחת על פי התזרים המקורי שאינו מביא בחשבון פרעונות מוקדמים גבוה יותר ומגיע ל-4.38 שנים, ופער השת"פ מסתכם בכ-0.52%.

בחשיפה לשינויים בשיעורי הריבית מוצגות יתרות העו"ש לפי הוראות בנק ישראל בפיקדונות עם דרישה עד חודש. לעומת זאת, לצורך החשיפה לריבית, נפרס שיעור מסוים מיתרות העו"ש בשקלים ובמט"ח לתקופות פרעון של עד עשר שנים. זאת בהתאם למודל התנהגות שהנחות הבסיס שלו מתעדכנות באופן שוטף. בהתחשב בהנחות אלה, מח"מ ההתחייבויות הינו גבוה יותר ומגיע בשקלים לא צמודים ל-1.21 שנים ובמט"ח ל-0.85 שנים, וההפרש בשת"פ מגיע ל-1.85% ול-0.31% בהתאמה.

סיכון הנזילות

סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגיוס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי.

בהוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא "יחס כיסוי הנזילות" נקבע אופן חישוב יחס כיסוי הנזילות הבוחן כי באופק של 30 ימים בתרחיש קיצון לתאגיד בנקאי קיים מלאי מספק של נכסים נזילים באיכות גבוהה שיכול לתת מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש משולב הגלום בהוראה.

בהתאם להוראות המעבר, בשנת 2016 הדרישה המזערית לעמידה ביחס נקבעה על 80%, והחל מיום 1 בינואר 2017 ואילך היחס יעמוד על 100%.

טבלה 40 - יחס כיסוי הנזילות (נדבך 3)

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015		לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015		לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016	
סך ערך לא משוקלל (ממוצע) ^(א)	סך ערך משוקלל (ממוצע) ^(א)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) ^(ב)	סך ערך משוקלל (ממוצע) ^(א)	סך ערך לא משוקלל (ממוצע) ^(ב)	סך ערך משוקלל (ממוצע) ^(א)
84,279	77,792	77,792	105,302	105,302	(25)
תזרימי מזומנים יוצאים					
פקדונות קימעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים מזה:					
11,239	161,800	11,000	158,171	11,435	174,636
פיקדונות יציבים					
2,191	43,817	2,194	43,875	2,331	46,621
פיקדונות פחות יציבים					
7,384	62,524	7,215	61,251	7,098	61,146
פיקדונות לתקופה העולה על 30 יום (סעיף 84)					
1,664	55,459	1,591	53,046	2,006	66,869
80,797	126,260	74,778	118,274	80,072	125,099
מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:					
פקדונות לצרכים תיפעוליים וברשתות של תאגידים בנקאיים שיתופיים					
-	-	-	-	-	-
פקדונות לא תיפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)					
80,425	125,888	74,559	118,055	79,872	124,899
חובות לא מובטחים					
372	372	219	219	200	200
מימון סיטונאי מובטח					
-	-	-	-	-	-
19,413	85,968	17,949	81,541	18,849	81,760
דרישות נזילות נוספות, מזה:					
תזרים מזומנים יוצא בגין נגזרים					
13,427	13,427	12,463	12,463	13,532	13,532
ודרישות בטחון אחרות					
תזרימים יוצאים בגין אובדן מימון מוצרי חוב					
-	-	-	-	-	-
5,986	72,541	5,485	69,078	5,317	68,228
קווי אשראי ונזילות					
5,444	5,444	583	583	6,680	6,680
מחויבויות מימון חוזיות אחרות					
1,460	43,300	1,417	23,853	1,531	43,813
מחויבויות מימון מותנות אחרות					
105,726		105,726		105,726	
סך כל תזרימי מזומנים יוצאים					
תזרימי מזומנים נכנסים					
הלוואות מובטחות (למשל עסקאות מכר חוזר)					
-	1,570	-	-	-	1,241
תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות					
28,361	41,981	21,054	34,455	26,832	40,370
קסדרן					
9,446	15,296	10,007	15,938	11,006	17,018
תזרימי מזומנים נכנסים אחרים					
37,807	58,847	31,061	50,393	37,838	58,629
סך כל תזרימי מזומנים נכנסים					
סך ערך מתואם^(א)					
84,279		77,792		105,302	
סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה					
80,546		74,665		80,729	
סך כל תזרימי מזומנים יוצאים נטו					
105%		104%		130%	
יחס כיסוי הנזילות					

- (א) ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
- (ב) ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
- (ג) ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת (1) מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא ו-(2) כל המגבלות הרלוונטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 2 וברמה 2 ומגבלה על תזרימים נכנסים).
- (ד) הערכים מחושבים על בסיס ממוצע משוקלל של תצפיות במהלך הרבעון.

טבלה 41 - הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ליום 30.09.2016 ברמת הקבוצה במיליוני ש"ח

ליום 30 בספטמבר 2016			ליום 30 בספטמבר 2015			ליום 31 בדצמבר 2015			
מטבע	מטבע	מטבע	מטבע	מטבע	מטבע	מטבע	מטבע	מטבע	
ישראלי	ישראלי	ישראלי	ישראלי	ישראלי	ישראלי	ישראלי	ישראלי	ישראלי	
ובמט"ח	ובמט"ח	ובמט"ח	ובמט"ח	ובמט"ח	ובמט"ח	ובמט"ח	ובמט"ח	ובמט"ח	
סך ערך משוקלל			סך ערך משוקלל			סך ערך משוקלל			
12	133	145	97	246	343	3	88	91	סך הכל נכסי רמה 2 ב
-	1,847	1,847	-	2,373	2,373	-	3,020	3,020	סך הכל נכסי רמה 2 א
78,988	26,583	105,571	64,078	17,641	81,719	71,723	22,792	94,515	סך הכל נכסי רמה 1
סך הכל הנכסים הנזילים באיכות גבוהה			סך הכל הנכסים הנזילים באיכות גבוהה			סך הכל הנכסים הנזילים באיכות גבוהה			
79,000	28,563	107,563	64,175	20,260	84,435	71,726	25,900	97,626	

טבלה 42 - הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לפי יתרות ממוצעות ברבעון במיליוני ש"ח

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2016			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2015			לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2015			
מטבע	מטבע	מטבע	מטבע	מטבע	מטבע	מטבע	מטבע	מטבע	
ישראלי	ישראלי	ישראלי	ישראלי	ישראלי	ישראלי	ישראלי	ישראלי	ישראלי	
ובמט"ח	ובמט"ח	ובמט"ח	ובמט"ח	ובמט"ח	ובמט"ח	ובמט"ח	ובמט"ח	ובמט"ח	
סך ערך משוקלל			סך ערך משוקלל			סך ערך משוקלל			
75	107	182	84	233	317	129	162	291	סך הכל נכסי רמה 2 ב
-	2,234	2,234	-	2,186	2,186	-	3,363	3,363	סך הכל נכסי רמה 2 א
76,987	25,899	102,886	61,328	13,961	75,289	64,783	15,842	80,625	סך הכל נכסי רמה 1
סך הכל הנכסים הנזילים באיכות גבוהה			סך הכל הנכסים הנזילים באיכות גבוהה			סך הכל הנכסים הנזילים באיכות גבוהה			
77,062	28,240	105,302	61,412	16,380	77,792	64,912	19,367	84,279	

סיכון מימון

הבנק מנהל לאורך שנים תשתית רחבה ומגוונת של מקורות מימון יציבים ולטווחי זמן שונים. מקור המימון העיקרי של הבנק הוא פיקדונות מלקוחות קמעונאיים. בנוסף הבנק מממן את פעילותו באמצעות פיקדונות מלקוחות מסחריים ועסקיים וכן באמצעות הנפקות של כתבי התחייבויות. ניהול המקורות מבוצע באופן שוטף ובנפרד בשקלים ובמט"ח.

ריכוזיות מקורות המימון מנוהלת ומנוטרת באמצעות אינדיקטורים ומודלים לניהול הסיכון. הבנק מבצע מעקב אחר מבנה המקורות וריכוזם תחת מספר קטגוריות. הניהול השוטף של מבנה המקורות כולל התוויה של מדיניות לגבי גיוון המקורות ותקופות המימון. ריכוזיות המקורות מבוקרת ומנוהלת במסגרת ניהול סיכונים הנזילות בבנק. מדידה שוטפת יומית של מדדי הנזילות, יחס כיסוי מזערי, מעקב אחר נורות אזהרה מאפשרים ניהול דינמי ומעקב אחר מקורות יציבים ומגוונים, שליטה ופיקוח על מצב הנזילות והתפתחות מגמות.

תאור מפורט של מדיניות ניהול סיכונים הנזילות וסיכון המימון מפורט בדוח הסיכונים של הבנק לשנת 2015.

טבלה 43 - נכסים משועבדים לפי סעיפים מאזניים (EDTF)

30 בספטמבר 2016				
נכסים משועבדים בקשר עם				
פעילות במכשירים נגזרים	הסכמי CSA	פעילויות במסלקות וקרן הסיכונים	הנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות	במיליוני ש"ח
859	1,304	-	-	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,239	-	825	3,423	ניירות ערך
-	790	69	-	אשראי לציבור

30 בספטמבר 2015				
נכסים משועבדים בקשר עם				
פעילות במכשירים נגזרים	הסכמי CSA	פעילויות במסלקות וקרן הסיכונים	הנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות	במיליוני ש"ח
1,945	155	-	-	מזומנים ופיקדונות בבנקים
-	-	1,384	880	ניירות ערך
-	52	93	-	אשראי לציבור

31 בדצמבר 2015				
נכסים משועבדים בקשר עם				
פעילות במכשירים נגזרים	הסכמי CSA	פעילויות במסלקות וקרן הסיכונים	הנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות	במיליוני ש"ח
400	450	-	-	מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,333	-	998	796	ניירות ערך
-	3	97	-	אשראי לציבור

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים לרבות אירועי סייבר. הגדרת סיכון זו אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין.

הסיכונים התפעוליים כוללים בין היתר סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכונים טכנולוגיים מידע, סיכונים מעילות והונאות, סיכונים משפטיים, סיכונים ציוד, וסיכונים המשכיות עסקית.

ניהול הסיכון התפעולי בקבוצת לאומי מושתת על שלושה קווי הגנה, בדומה לשאר הסיכונים.

מדיניות הבנק בתחום הסיכון התפעולי

מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים הקבוצתית מאושרת מידי שנה בדירקטוריון. המדיניות הקבוצתית מהווה בסיס ומסגרת עבודה לניהול הסיכון, ומזעור הפסדים תוך התחשבות בסובלנות הסיכון ושמירה על היציבות התפעולית לאורך זמן.

המדיניות מותאמת לאופי, גודל ומורכבות הפעילות של כל יחידה ארגונית בקבוצה ומתווה תהליך של זיהוי, הערכה, מדידה, ניטור, דיווח ובקרה/הפחתה של הסיכונים המהותיים. נקבעה מתודולוגיה לניהול סיכונים בפרויקטים/מוצרים חדשים מהותיים.

סקר סיכונים תפעוליים - במהלך שלוש שנים, מבוצע סקר סיכונים תפעוליים בכל יחידות הבנק. במסגרת הסקר מתבצע זיהוי של הסיכונים בתהליכים העסקיים והתפעוליים, הערכת הסיכונים והבקורות והמלצות למזעור הסיכונים (תכניות הפחתה).

מאחר והסיכונים התפעוליים הינם חוצי ארגון ופעילויות, הבנק פועל למסד תרבות איתנה של ניהול סיכונים תפעוליים ובכלל זה דיווח אירועים וביצוע הפקות לקחים. זאת, בקרב כלל עובדי ומנהלי הקבוצה. במסגרת זו מבוצעים מהלכי הטמעה והדרכה באמצעות מפגשי הדרכה ייעודיים למנהלים ועובדים, שילוב הנושא במגוון קורסים בנקאיים.

במהלך הרבעון השלישי של 2016 לא חלו שינויים מהותיים במדיניות ובממשל התאגידי של ניהול הסיכון התפעולי, כפי שאלה פורטו בדוח על הסיכונים של הבנק לשנת 2015.

במהלך הרבעון השני שונה מבנה אגף סיכונים תפעוליים, IT וסייבר בחטיבה לניהול סיכונים במטרה להתאימו לשינויים המוצאים בסביבה הבנקאית עסקית ובסביבה התפעולית טכנולוגית לרבות ניהול סיכונים סייבר וטכנולוגיה.

התייעלות תפעולית

695 עובדים חתמו על הסדרי פרישה במסגרת תוכנית ההתייעלות והם צפויים לסיים את העסקתם עד ליום 30 בדצמבר 2016. בנוסף, במהלך חמש השנים הקרובות צפויים לפרוש לגמלאות במסגרת פרישה טבעית כ-640 עובדים נוספים. הבנק נערך לפרישה ומשקיע מאמצים בהתאמת המבנים הארגוניים, השלמת פערים במקצועות קריטיים, ביצוע הדרכות ושימור הידע באמצעות מתודולוגיה ותוכנית שגובשה בנושא.

ריבוי השינויים מייצר השלכות על הסביבה התפעולית ומשליך על עוצמת הסיכון התפעולי.

מוקדי הסיכון העיקריים

סיכוני אבטחת מידע וסייבר

סיכון סייבר מוגדר כפגיעה בנכס מהותי של הבנק באמצעות התקפה דרך מרחב הסייבר, וכולל חשיפת מידע (זליגה), זמינות המידע (השבתה), מהימנות ושלמות המידע (שיבוש).

ההגנה על המידע מתבצעת במספר מישורים: במערכות המידע ובעיקר במאגרי המידע, בניהול ההרשאות ומתן גישה למערכות באמצעי אבטחה פיזיים והטמעת הנושא והעלאת המודעות בקרב כלל העובדים.

הסיכון הטכנולוגי

בשנים האחרונות חלים שינויים משמעותיים בפעילות בסביבה הבנקאית והתפעולית, הנובעים בין השאר מדרישות חדשות מצד הלקוחות לגבי אופן ניהול פעילותם ומשילוב טכנולוגיות מתקדמות וחדשניות.

הפעילות העסקית של לאומי נסמכת במידה רבה על מערכות מידע. זמינות המערכות, מהימנות הנתונים והשמירה על סודיותם חיוניים לפעילות עסקית תקינה ולשם הגנה על הפרטיות של הלקוחות.

על מנת לנהל את הסיכונים הנ"ל נכתב והוטמע בבנק מסמך מדיניות המגדיר את העקרונות לניהול סיכונים טכנולוגיים וכולל את המסגרת הארגונית, תחומי הפעולה והאחריות של הגורמים השונים בבנק ותהליכי העבודה הנדרשים לניהול סיכוני טכנולוגית המידע.

סיכוני ציות

ציות, איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

מורכבותה והתפתחותה של הפעילות הבנקאית, מחייבת את הבנק להקפדה יתרה על קיום מכלול החובות שחלות על התאגיד הבנקאי, בקשריו עם לקוחותיו, מכוח חקיקה ראשית, תקנות, צווים, היתרים והוראות בנק ישראל.

לצורך ניהול אפקטיבי של הנושא, הוקם בלאומי מערך ציות ואכיפה שבראשו עומד קצין הציות הראשי ובכפיפות ליועץ המשפטי הראשי

קצין ציות ראשי (Chief Compliance Officer) אחראי למילוי החובות לפי הוראות החקיקה לרבות בנושאי איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, ממונה על האכיפה בתחום דיני ניירות ערך וכן ה-Responsible Officer בתחום ה-FATCA, כפי שיפורט להלן.

ממשל ניהול הסיכונים מבוסס על שלושה קווי הגנה, כאשר מערך ציות ואכיפה נכלל בקו ההגנה השני ותפקידו המרכזי הוא אחריות לניהול ובקרת הסיכון, ללא תלות בפעילויות הנבדקות על ידו. דהיינו, המערך הינו עוגן מקצועי מוביל ומנחה בניהול סיכוני הציות, פועל להטמעת תרבות ציות נאותה, קובע קווים מנחים (כגון: מסמכי מדיניות ומתודולוגיית הערכת סיכון, נהלי עבודה רוחביים, תהליכי עבודה, חומרי הטמעה, דרישות מיכוניות רוחביות) לפעילות הבנק והקבוצה ואחראי על הצפת סיכוני ציות משמעותיים להנהלה ולדירקטוריון.

פעילות מערך הציות מבוצעת באמצעות צוות מקצועי בעל ידע והבנה מעמיקה בתחומי הציות ומבוססת על תהליכי עבודה, הדרכה, בקרה ומערכות ממוכנות.

תוכנית העבודה הרב שנתית של מערך הציות הינה תוכנית מוכוונת סיכון, ומטרתה לבחון את אפקטיביות ניהול סיכון הציות.

קצין הציות הראשי של בנק לאומי לישראל ממלא גם תפקיד של קצין הציות הראשי בקבוצה. לאור האמור, סיכוני הציות מנוהלים על ידי כל אחת מהחברות בקבוצה באופן עצמאי, תוך פיקוח והנחיה מקצועית בראיה קבוצתית.

א. אכיפה פנימית של דיני ניירות ערך

תכנית האכיפה הפנימית של דיני ני"ע שגיבש הבנק מתבססת על חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 ועל אמות המידה להכרה בתכנית אכיפה יעילה שפרסמה הרשות לניירות ערך.

התוכנית אושרה על ידי דירקטוריון הבנק, לאחר שתוקפה על ידי מומחה חיצוני ולאחר שנהלי האכיפה המרכזיים נסקרו על ידו.

ב. FATCA – Foreign Account Tax Compliance Act

במרס 2010 תוקן בארה"ב ה-Internal Revenue Code באופן שמחיל משטר דיווח שמטרתו לחייב מוסדות פיננסיים זרים (FFI) להעביר מידע אודות חשבונות המוחזקים על ידי לקוחות אמריקאיים.

על מנת לוודא ציות של קבוצת לאומי יחידים בה, להוראות חקיקת FATCA כפי שאומצו על ידי מדינת ישראל בהסכם בין מדינתנו, ועל פי הסכם ספציפי בין קבוצת לאומי ובין משרד המשפטים האמריקאי, פועל הבנק במספר נדבכים שעיקרם: מינוי קצין הציות כממונה לנושא (Responsible Officer), אימוץ מדיניות ונהלי עבודה מתאימים, פיתוח כלים ממוכנים תומכים בתהליכי העבודה, גיבוש מנגנוני הדרכה והטמעה, בדיקה, בקרה ותפעול הנדרשים למילוי ההנחיות והנחיית החברות הבנות הרלוונטיות בקבוצה.

סיכונים משפטיים

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הבנק והחברות המאחדות ללקוחותיהם. מורכבות שירותים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות, פרשנויות ואחרות, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. לא ניתן לצפות מראש את כל סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם שירותי הבנק והחברות המאחדות, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטורים והנחיות של המפקח על הבנקים. ההתקשרויות עם הלקוחות הינן, בחלקן, התקשרויות הנמשכות לאורך שנים רבות, במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדיון, לרבות בפסיקת בתי המשפט. הבנק והחברות המאחדות פועלים באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומשפטית מוגברת.

בנוסף קיימת חשיפה כללית הנובעת מכך שכנגד הבנק והחברות המאחדות מוגשות מעת לעת תלונות למפקח על הבנקים, שעלולות בנסיבות מסוימות להביא לנקיטת הליכים משפטיים נגד הבנק. לעת הזו, לא ניתן להעריך האם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רוחבית של הפיקוח בעניין תלונות כנ"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות או אחרות כתוצאה מהליכים שכאלו, וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כנ"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה.

הסיכונים המתפתחים (EDTF)

התגברות דרישות הרגולציה

סיכון המשפיע על המודל העסקי, הרווחיות ודרישות הלימות ההון של הקבוצה. הסיכון נובע מהוראות של רגולטורים שונים אשר יכולים לגרום לשינוי בסביבה העסקית של הקבוצה ובכלל זה פרסום הכללים לקבלת רישיון בתחום התשלומים, תזכיר החוק בנושא אגודות אשראי, פרסום מסקנות ועדת שטרומ וכו'.

הבנק עוקב באופן צמוד אחר הפרסומים, לומד אותן ונערך בהתאם.

סיכון בגין חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן: "חוק מגבלת התגמול"). בחוק נקבעו מגבלות על תגמול נושאי משרה או עובדים אחרים בתאגידים פיננסיים.

ביום 1 ביוני 2016 הגיש איגוד הבנקים עתירה לבג"ץ בעניין חוק מגבלת התגמול. העתירה מבקשת לקבוע כי אין בהוראות החוק כדי לפגוע בזכויות עובדים לפנסיה ולפיצויי פיטורים הנובעות מוותק שנצבר עד חקיקת החוק. בנוסף, העתירה מבקשת לבטל את הסעיף שיוצר באופן מעשי תקרת שכר אבסולוטית ומגביל את שכרו של העובד המתוגמל ביותר בארגון לשיעור של עד פי 35 מהשכר הנמוך ביותר.

ביום 29 בספטמבר 2016 ניתן פסק דין הדוחה את העתירה כנגד חוקתיות הוראות הגבלת היחס (יחס של 35). בנוסף, האריך בית המשפט צו ביניים מיום 11 ביולי 2016, לפיו העובדים הבכירים בתאגידים יוכלו להודיע על התפטרותם עד ליום 1.1.2017, מבלי לאבד את זכאותם למלוא הזכויות שהיו מגיעות להם בגין סיום יחסי עובד-מעביד או סיום כהונתם, אילו הסתיימו יחסים אלו בתוך תקופת ההתארגנות.

לעניין זכויות הנובעות מוותק שנצבר עד חקיקת החוק, אימץ בית המשפט גישה פרשנית עקרונית, שלפיה החוק נועד לחול על תגמולים בעד עבודה בעתיד בלבד, ואינו חל על זכויות שנרכשו בתמורה לעבודה שביצע העובד לפני תום תקופת ההתארגנות (12.10.2016). על יסוד עיקרון זה יהיה צורך לבחון מעתה אם זכויות ואינטרסים ספציפיים של העובדים כפופים להוראת כבילת היחס.

הבג"צ מקטין את הסיכון המידי לעזיבה של המנהלים בדרגים בכירים ובדרגי הביניים, אך הסיכון עצמו עדיין קיים עד להחלטה סופית בנושא. הבנק נערך להתמודד עם השלכות האפשריות מכניסת החוק לתוקף, ובכלל זה, בחינת ההשפעות על התוכניות ארוכות הטווח של הבנק.

סיכון מאקרו-כלכלי

סיכון להכנסות ולהון הקבוצה הנובעים ממספר גורמים המשפיעים על השווקים ובהם ההשפעות של היפרדותה של בריטניה מהאיחוד האירופי (Brexit) וחששות לגבי יציאה של מדינות אחרות מהאיחוד, סביבת ריבית נמוכה בעולם, רמות צמיחה כלכלית נמוכות ביחס לעבר, סין והשווקים המתעוררים, יציבות גוש האירו, אי יציבות גיאופוליטית במדינות בעולם ובמזרח התיכון בפרט. הבנק בוחן את רמת הסיכון לסביבה המאקרו כלכלית תחת תרחישי קיצון מערכתיים ועוקב אחר ההתפתחויות בשוק על מנת להתאים את פעילותו כאשר נדרש. תוצאות משאל העם בבריטניה על היציאה מהאיחוד האירופאי (Brexit) לא כוללים השפעה מהותית, בשלב זה על קבוצת לאומי. הבנק ממשיך לעקוב אחרי השלכות התהליך תוך מיקוד בהיבטי הסיכון הרלבנטיים ובכלל זה פעילות חברת הבת בבריטניה.

מעבר לסיכונים אלו, לא חלו שינויים מהותיים בשאר הסיכונים המתפתחים כפי שנכתבו בפירוט רב בדוח על הסיכונים לשנת 2015, על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוחות אלו.

סיכונים אחרים

סיכון מוניטין

הסיכון שפרסום או גילוי ציבורי של עסקה או נוהג הקשור ללקוחות, כמו גם תוצאות עסקיות ואירועים הקשורים לקבוצה, ישפיע באופן שלילי על אמון הציבור בקבוצה או יגרמו לירידה בבסיס הלקוחות או יגררו עלויות משפטיות גבוהות או ירידה בהכנסות. סיכון המוניטין של הקבוצה מנוהל על ידי הקפדה על עמידה בהוראות הרגולטורים השונים, שמירה על רמות בקרה גבוהות ונהלי עבודה מוסדרים של ההנהלה והדירקטוריון המבטיחים את יכולתם לעקוב אחר הפעילות השוטפת. ללאומי קוד אתי להתנהגות מול עובדים, ספקים וסביבה. קבוצת לאומי מקפידה על כך שהמוצרים והשירותים הניתנים על ידיה יהיו בעלי איכות גבוהה. היחס לעובדים וללקוחות מתבטא בכמות מזערית של תלונות. בנוסף, קיימות תוכניות מגירה מפורטות להתמודדות עם אירועי מוניטין. סיכון המוניטין עשוי להשפיע על החלטת הבנק אם להתקשר בעסקאות מסוימות תוך העדפת השמירה על מוניטין הבנק על פני הכנסות בטווח הקצר. לבנק קיימות פונקציות העוסקות בדוברות, בקשרי משקיעים ובקשרי ממשל אשר תפקידם לזהות לנהל ולצמצם את הסיכונים התדמיתיים.

סיכון מודלים

הפסד אשר נגרם במידה ונפגמת יכולת הניבוי של מודלים עליהם מסתמך הבנק לפעילותו העסקית ובמידה והם אינם מלאים ואינם שומרים על עדכניות וגמישות לאירועים חיצוניים (כגון שינוי בתנאי השוק או הוראות רגולציה חדשות). לבנק מדיניות תיקוף מודלים ופונקציות אשר בודקות תקופתית את כושר הניבוי של המודלים אשר תומכים בפעילות העסקית. המודלים העיקריים נסקרים בועדות הרלבנטיות.

סיכון תחרות

הקבוצה פועלת בסביבה תחרותית מאוד הן מצד המערכת הבנקאית בארץ והן מגופים פיננסיים שונים כגון חברות ביטוח, בנקים מחו"ל ועוד. תחרות זו עלולה לפגוע בנתח השוק ובהכנסות של הקבוצה בקווי העסקים השונים. הקבוצה מגדירה דרכי פעולה להתמודדות עם תחרות זו.

תגמול

מדיניות תגמול נושאי משרה

ביום 3 בנובמבר 2016 אישרה האסיפה הכללית של הבנק מדיניות תגמול חדשה לנושאי המשרה בבנק שתחול החל מיום 12 באוקטובר 2016 ועד לתום שנת 2019 (להלן: "מדיניות התגמול החדשה"), וזאת לאחר אישור הדירקטוריון בהתאם לאישור והמלצות ועדת התגמול. מדיניות התגמול החדשה מושתתת על הוראות תיקון 20 לחוק החברות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק, על הקבוע בהוראה A301 המתוקנת להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי ועל הוראות חוק תגמול נושאי משרה בתאגידי פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ז-2016 (להלן: "חוק מגבלת התגמול").

במדיניות התגמול החדשה נקבעה המסגרת לתגמול נושאי המשרה בבנק, והיא כוללת, בין היתר, התייחסות לרכיבי התגמול הקבוע, שהינו התגמול העיקרי לנושאי המשרה, הכולל משכורת קבועה, זכויות סוציאליות ותנאים נלווים למשכורת ותנאי פרישה וסיום העסקה, וכן, לרכיבי תגמול משתנה הכוללים כל תגמול שאינו קבוע, ובכלל זה: מענק

שנתי מותנה ביצועים; מענק אישי איכותי; ומענק מיוחד בגין אירועים מיוחדים. לגבי חברי הדירקטוריון, לרבות יו"ר הדירקטוריון, וכן לגבי המנכ"ל הראשי של הבנק, נקבע שהם לא יהיו זכאים למענק שנתי משתנה, אולם יכול שיהיו זכאים לתשלום נוסף - רכיב קבוע שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות בסכום השווה לפער שבין התגמול המקסימלי שניתן יהיה לשלם על פי דין לעלות העסקתם השוטפת.

סך המענקים המשתנים לנושא משרה הוגבלו בתקרה של 6 משכורות חודשיות בשנה (ובנוסף משכורת אחת כמענק מיוחד) ולדירקטוריון הבנק הסמכות להפחית את המענק המותנה בביצועים בהתאם לשיקול דעתו. כמו כן, נקבע במדיניות התגמול החדשה, בהתאם להוראה 301A, מנגנון של השבת המענקים המשתנים, לרבות קריטריונים להשבה, נסיבות הפעלת מנגנון ההשבה ותקופת ההשבה.

עוד נקבעו במסגרת מדיניות התגמול החדשה הסדרי דחיית תשלומי המענק המשתנה לנושאי המשרה והתנאים לשחרור מענקים שנדחו, אשר יחולו גם על מענקים שנדחו בטרם כניסת תכנית התגמול החדשה לתוקף.

כמו כן, מדיניות התגמול כוללת הוראות לעניין השמירה על זכויות שנצברו עבור תקופת העסקה שקדמה ליום 12 באוקטובר 2016, לרבות זכויות שישולמו בעת פרישה (כגון: פיצויים מוגדלים, פנסיה מוקדמת ופנסיה זקנה תקציבית) וכן הוראות לעניין אפשרות הקפאת זכויות כאמור והפקדתם בקופה חיצונית, אשר תשלם את הזכויות שנצברו במועד שייקבע לכך. מדיניות התגמול כוללת הוראות לעניין סמכות הדירקטוריון לאשר העסקה מחדש של נושאי משרה, לרבות המנכ"ל, אם וככל שנושאי משרה יחליטו לסיים את כהונתם בבנק לשם שמירה על זכויות שנצברו להם בגין תקופת ההעסקה שעד ליום 12 באוקטובר 2016.

למידע נוסף לגבי מדיניות התגמול החדשה, ראה דוח זימון האסיפה הכללית המיוחדת של הבנק אשר פורסם ביום 26.9.2016 (אסמכתא: 128920-01-2016).

למידע בעניין מדיניות התגמול שהיתה בתוקף עד ליום מיום 12 באוקטובר 2016, ראה הדוח השנתי של הבנק לשנת 2015.

חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ז-2016

ביום 12 באפריל 2016 פורסם חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ז-2016 (להלן: "חוק מגבלת התגמול"). בחוק נקבעו מגבלות על תגמול נושאי משרה ועובדים אחרים בתאגידים פיננסיים (להלן - "התגמול"), כדלקמן:

- נקבעה הדרך לאישור התגמול, שההוצאה החזויה בגינו צפויה לעלות על 2.5 מיליון ש"ח בשנה.
- לא תאושר התקשרות שההוצאה החזויה בגינה עולה על 2.5 מיליון ש"ח בשנה, אלא אם כן היחס שבין ההוצאה החזויה, לפי עלות משרה מלאה, בשל תגמול זה לבין ההוצאה בשל התגמול הנמוך ביותר, לפי עלות משרה מלאה, ששילם התאגיד הפיננסי במישרין או בעקיפין לעובד בתאגיד (כולל עובד קבלן) בשנה שקדמה למועד ההתקשרות, קטן מ-35.
- סכום התגמול של אותו עובד/נושא משרה יחושב על בסיס קבוצתי, כלומר יכלול תגמולים גם מתאגידים קשורים כהגדרתם בחוק זה.

- לצורך חישוב הכנסתו החייבת במס של תאגיד פיננסי, נקבע כי הוצאה שעולה על תקרה המוגדרת בחוק לא תותר בניכוי כהוצאה מוכרת. התקרה שהוגדרה בחוק הינה לא יותר מ-2.5 מיליון ש"ח בשנה ובמקרה שהתגמול עולה על 2.5 מיליון ש"ח בשנה, התקרה תפחת בסכום ההפרש שבין התגמול לבין 2.5 מיליון ש"ח (להלן - "התקרה").

- נקבעו כללי דיווח לרשות המסים לגבי פרטי תגמול העולה על התקרה.

- נקבעה סנקציה, לפיה תאגיד שלא יעמוד בכללים - יראו בהתקשרות כעסקה חסרת תוקף (לפי סעיף 280 לחוק החברות).

לגבי התקשרויות שאושרו ביום פרסום החוק ואילך, חלות מגבלות השכר מיום הפרסום, ואילו ההשפעה על הכנסה חייבת במס של התאגיד הפיננסי והדיווח לרשות המיסים חלות מה-1 בינואר 2017. לגבי התקשרויות שאושרו לפני יום הפרסום, יחולו מגבלות השכר וההשפעה על הכנסה החייבת במס של התאגיד הפיננסי והדיווח לרשות המסים החל מתום ששה חודשים מיום הפרסום.

ביום 7 באפריל 2016 פרסמה המפקחת על הבנקים מכתב ליושבי הראש והמנכ"לים של התאגידים הבנקאיים, לפיו נדרשים התאגידים הבנקאיים להעריך את ההשלכות האפשריות והסיכונים לבנק מכניסת החוק לתוקף, לרבות, בחינת האפשרות לעזיבת אנשי מפתח, ובחינת ההשפעות על התוכניות ארוכות הטווח של הבנק כולל היכולת לבצע תוכנית התייעלות משמעותית, בהתאם לדרישת הפיקוח. בנוסף נדרשו התאגידים הבנקאיים לבחון את הצורך לעדכן את ההתחייבויות לזכויות עובדים בדוחות הכספיים של הבנק, על רקע השינויים שחלו בנסיבות.

ביום 6 ביוני 2016 פרסמה המפקחת על הבנקים מכתב נוסף ליושבי הראש והמנכ"לים של התאגידים הבנקאיים בנושא היערכות הבנקים ליישום החוק, וזאת לאור החשש שהתעורר בקרב נושאי משרה ועובדים בכירים בתאגידים הבנקאיים, לפיו החוק יפורש באופן העלול לפגוע משמעותית בזכויות פרישה שצברו בגין שנות עבודתם שקדמו למועד תחולת החוק. לפי האמור במכתב, חשש זה עלול להוביל לעזיבה של מנהלים בדרגים בכירים בחלק מהתאגידים הבנקאיים, ואף של עשרות מנהלים בדרגי הביניים בחלק מהתאגידים הבנקאיים.

במכתב האמור מבהירה המפקחת על הבנקים, כי בנק ישראל שותף לעמדה לפיה את החוק יש להחיל ממועד כניסתו לתוקף ואילך ולא על זכויות עבר של העובדים. על רקע זה מובהר במכתב, כי על כל תאגיד בנקאי לנקוט בצעדים הנדרשים על מנת למנוע פגיעה בהתנהלותו התקינה. עליו לפעול, בין היתר, על בסיס חוות דעת משפטיות וחשבונאיות מבוססות, להתאמת תנאי התגמול של העובדים בו לקבוע בחוק, ובכלל זה לתת מענה להתחייבויות התאגיד הבנקאי כלפי העובדים הרלוונטיים בגין זכויות העבר שלהם. זאת על פי תכלית החוק, תוך מתן גילוי מלא לעובדים הנוגעים בדבר לגבי המשמעויות של המתווה המוצע, על מנת שיוכלו לקבל החלטה מושכלת.

כניסתו לתוקף של החוק צפויה לפגוע, באופן מוגבל יותר, בתנאי העסקה מסוימים של בעלי תפקיד מרכזי בבנק, שמועסקים בחוזים אישיים. פגיעה צפויה זו בתנאי העסקה צפויה להקנות לנושאי משרה ולבעלי תפקיד מרכזי זכאות להודיע על סיום כהונתם בבנק תוך זכאות לתנאי מפוטר, כפי שאלו נקבעו בתנאי העסקתם בבנק ולזכותם בזכויות שונות לרבות, פיצויים מוגדלים או זכאות לפנסיה מוקדמת, עד הגיעם לגיל הפרישה. הבנק קבע מדיניות תגמול חדשה לנושאי משרה בבנק, אשר אושרה על ידי בעלי המניות של הבנק באסיפה כללית מיוחדת ביום 3 בנובמבר 2016

כמפורט בביאור 3.23 לדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2015 (עמוד 302), הבנק ביצע הפרשה בגין התחייבויות הנובעות מסיום יחסי עובד-מעביד, בהתאם להערכה לסבירות התממשות החשיפה לתשלום הסכומים כאמור, בהתבסס, בין היתר, על ניסיון העבר ועל הציפייה שהיתה שמרבית המנהלים הבכירים ימשיכו בעבודתם בבנק עד לגיל הפרישה. על רקע חקיקת חוק מגבלת השכר, הנהלת הבנק ביצעה הערכה מחודשת של הסתברות התממשות החשיפה לתשלום זכויות שמוקנות לנושאי משרה ולבעלי תפקיד מרכזי בקשר עם סיום יחסי עובד-מעביד, בתנאי מפוטר, וזאת על רקע המצב המשפטי החדש שנוצר, ובהתבסס על פרמטרים שונים שנבחנו.

על רקע הגידול המשמעותי בסבירות, והשינוי במועדים, לסיום כהונה של חברי הנהלה ומנהלים נוספים שמועסקים בחוזים אישיים בבנק, בשל הרעת התנאים הצפויה להם לאור כניסתו לתוקף של החוק; המגבלות על אופק הקידום; והזכויות שכבר נצברו להם, אישר דירקטוריון הבנק, לאור הערכת ההנהלה ובהתאם לחוות דעת משפטיות, לעדכן את ההפרשה בגין סיום יחסי עובד-מעביד. זאת, על פי הזכויות שנצברו, בהתאם לתנאי העסקתם של חברי הנהלה ושל מנהלים אחרים שמועסקים בחוזים אישיים.

בהתאם לאמור לעיל, הגדיל הבנק את סך ההפרשה בדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2016 בגין אוכלוסיית נושאי המשרה ובעלי התפקיד המרכזי כאמור בסך של כ-117 מיליון ש"ח. מתוך סכום זה סך של כ-36 מיליון ש"ח הינו בגין חברי הנהלה, ובכלל זה המנכ"ל הראשי. בהתאם לכללי החשבונאות ולהוראות הדיווח לציבור, עדכון האומדן כאמור נזקף לרווח כולל אחר. כמפורט בביאור 1 לדוחות הכספיים לשנת 2015 (עיקרי המדיניות החשבונאית, עמוד 224) סכום זה מעודכן בתקופות דיווח עוקבות לדוח רווח והפסד.

ביום 1 ביוני 2016 הגיש איגוד הבנקים עתירה לבג"ץ בעניין חוק מגבלת התגמול. העתירה מבקשת לקבוע כי אין בהוראות החוק כדי לפגוע בזכויות עובדים לפנסיה ולפיצויי פיטורים הנובעות מוותק שנצבר עד חקיקת החוק. בנוסף, העתירה מבקשת לבטל את הסעיף שיוצר באופן מעשי תקרת שכר אבסולוטית ומגביל את שכרו של העובד המתוגמל ביותר בארגון לשיעור של עד פי 35 מהשכר הנמוך ביותר.

ביום 29 בספטמבר 2016 ניתן פסק דין הדוחה את העתירה כנגד חוקתיות הוראות הגבלת היחס (יחס של 35). בנוסף, האריך בית המשפט צו ביניים מיום 11 ביולי 2016, לפיו העובדים הבכירים בתאגידים יוכלו להודיע על התפטרותם עד ליום 1 בינואר 2017, מבלי לאבד את זכאותם למלוא הזכויות שהיו מגיעות להם בגין סיום יחסי עובד-מעביד או סיום כהונתם, אילו הסתיימו יחסים אלו בתוך תקופת ההתארגנות.

לעניין זכויות הנובעות מוותק שנצבר עד חקיקת החוק, אימץ בית המשפט גישה פרשנית עקרונית, שלפיה החוק נועד לחול על תגמולים בעד עבודה בעתיד בלבד, ואינו חל על זכויות שנרכשו בתמורה לעבודה שביצע העובד לפני תום תקופת ההתארגנות (12 באוקטובר 2016). על יסוד עיקרון זה יהיה צורך לבחון מעתה אם זכויות ואינטרסים ספציפיים של העובדים כפופים להוראת כבילת היחס.

מילון מונחים

מונח	הגדרה
א	
איגוח	פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח, באמצעות אגרות חוב שמונפקת לצד ג'.
איגרות חוב מגובי משכנתאות (MBS)	איגרות חוב המגובות במשכנתאות שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות במשכנתאות.
איגרות חוב מגובי נכסים (ABS)	איגרות חוב המגובות בנכסים פיננסיים שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות בנכסים פיננסיים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.
אירוע קיברנטי (סייבר)	אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.
אנשים פרטיים	יחידים שאינם תאגידים (רשומים או לא רשומים) ואינם עוסקים בפעילות עסקית. אנשים פרטיים מוגדרים בהתאם להוראות בנק ישראל כך שבקטגוריה זו נכללות הלוואות ליחידים שאינן למטרות עסקיות אשר מסווגים לענף משק אנשים פרטיים בהתאם להגדרות אחידות של הלמ"ס לרבות משקי בית.
ארגון מחדש של חוב בעייתי	חוב בעייתי בארגון מחדש מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים חלף פירעון החוב.
אשראי בהשגחה מיוחדת	אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.

<p>אשראי דוקומנטרי מותנה הוא ערכות בנקאית בניסוח של אשראי דוקומנטרי מסחרי, אשר מטרתו העיקרית היא להבטיח ביצוע תשלום. אשראי דוקומנטרי מותנה דומה לערכות בכך שהוא מהווה התחייבות של בנק לשלם את הסכום הנקוב בו כנגד מסמך דרישת תשלום מהמוטב, בעוד שלאשראי דוקומנטרי מסחרי נדרשת הצגת מסמכים שונים על מנת להפוך את התחייבות הבנק למוחלטת.</p>	<p>אשראי דוקומנטרי מותנה - SBLC</p>
<p>אשראי מאזני אשר מוגן באופן שאינו מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס של תזרים המזומנים ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב, אם לא יתוקנו בזמן סביר. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי נחות אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו. אשראי אשר נבחן על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום רצופים או יותר.</p>	<p>אשראי נחות</p>
<p>אשראי מאזני הנבחן על בסיס פרטני, ואשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. חוב הנבחן על בסיס פרטני יסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית מצויים בפיגור של 90 ימים רצופים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי פגום אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו. בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שנבחן פרטנית ואשר תנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעיית.</p>	<p>אשראי פגום</p>
<p>הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בקביעת סטנדרטים לשמירה על יציבות פיננסית ולפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) וסטנדרט להוראות ניהול בנקאי תקין של רשויות פיקוח על הבנקים ברחבי העולם.</p>	<p>ב באזל 2/ באזל 3</p>

	ה
<p>הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".</p>	הון עצמי רובד 1
<p>הון המשמש לחישוב יחס הלימות הון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). ההון מורכב מרכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).</p>	הון רגולטורי
<p>הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. במועד הדיווח בקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון ברובד זה.</p>	הון רובד 1 נוסף
<p>ההיקף הצפוי של חשיפתו של צד נגדי בעת כשל אשראי.</p>	החשיפה בעת הכשל EAD - (Exposure At Default)
<p>גישה כלל ארגונית הכוללת קווי מדיניות, תקנים ונהלים המתייחסת לפעילות שנדרש הארגון לבצע על מנת להבטיח שפונקציות עסקיות קריטיות תהיינה זמינות ללקוחות, ספקים, רגולטורים וגופים אחרים בעלי עניין בארגון.</p>	המשכיות עסקית
<p>הסכמי רכש/מכר חוזר (repurchase or reverse repurchase agreement) אלה הם הסכמים לרכישה או למכירת נייר ערך תמורת מזומנים או ניירות ערך כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.</p>	הסכמי רכש/מכר חוזר
<p>הפרשה שנקבעת לגבי כל חוב שנבחן פרטנית (ובכלל זה כל חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי וכפוף לבחינה פרטנית בהתאם למדיניות הבנק). סכום ההפרשה נאמד בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהווה בשיעור הריבית המקורית של החוב או, כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש ותוך הפעלת מקדמי ביטחון זהירים. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את הלוחים הרלבנטיים. בנוסף, הפרשה פרטנית מבוצעת על כל חוב הכפוף לבחינה פרטנית כאמור לעיל והמצוי בפיגור של 90 יום.</p>	הפרשה פרטנית

<p>הפרשה קבוצתית</p> <p>הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, וכן בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.</p>
<p>חבות</p> <p>סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים כמשמעותה בהוראה 313 להוראות ניהול בנקאי תקין. החבות כוללת, בין היתר, אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC). חבות מחושבת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 של הפיקוח על הבנקים.</p>
<p>חוב בפיגור</p> <p>פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם הוא (כולו או חלקו) לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפירעון. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושכ ייחשב כחוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שנקבעה על ידי הנהלת הבנק.</p>
<p>חוזה SWAP</p> <p>סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.</p>
<p>חוזה אקדמה (FORWARD)</p> <p>חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים במועד קבוע מראש. החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח.</p>
<p>חוזה עתידי (FUTURE)</p> <p>חוזה בין שני צדדים למכירת כמות מסוימת של נכס כלשהו במחיר מסוים במועד קבוע מראש. החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה עתידי זה הוא חוזה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגים.</p>
<p>חוזי אופציה</p> <p>מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים. חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.</p>

	<p style="text-align: right;">חשיפות חוץ מאזניות</p> <p>חשיפות אלו נובעות ממחויבות שנטל הבנק כלפי הלווים שלו אך לתאריך הדיווח טרם מומשו/נוצלו על ידי הלווים ולאור זאת חשיפות אלו טרם באות לידי ביטוי ברישום נכס או התחייבות מאזנית. דוגמאות לחשיפות חוץ מאזניות:</p> <ul style="list-style-type: none"> • התחייבויות למתן אשראי שטרם נוצלו; • מסגרות אשראי לא מנוצלות; • התחייבויות בהתאם להסכמי ערבות;
<p style="text-align: right;">חשיפת בסיס הצמדה ושער חליפין</p> <p>החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש בין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה. החשיפה לסיכונים הבסיס נמדדת כאחוז מההון החשוף של הקבוצה. ההון החשוף ברמת הבנק, כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות מוחזקות.</p>	י
<p style="text-align: right;">יחס הלימות ההון</p> <p>יחס בין ההון הרגולטורי שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים ומשקפים את הסיכון הנובע מהחשיפות הנוצרות בשל פעילויות הבנק השונות.</p>	<p style="text-align: right;">יחס כיסוי נזילות</p> <p>יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.</p>
<p style="text-align: right;">יחס מינוף</p> <p>מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.</p>	כ
<p style="text-align: right;">הסתברות לכשל בתקופה נתונה מיום הדרוג PD - (Probability of Default)</p> <p>מונח המתאר את ההסתברות שהלווה יגיע למצב של כשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה ממועד ביצוע הדרוג. המונח מספק הערכה של הסבירות שלוה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו כפי התנאים החוזיים של חובותיו.</p>	

	מ
מבנים שהוקמו במטרה להעביר לבעלי האג"ח תזרימים הנובעים ממכשירים/נכסים אחרים. לצורך כך מוקמת חברת יעודית (SPE - Special Purpose Entity) שקולטת את הנכסים היוצרים תזרים מזומנים שמועבר על ידי יוצרם (Originator) ומסיטה את תקבולי תזרים המזומנים המסוים ממנה אל בעלי האג"ח, זאת בהתאם למבנה שמוסכם עם בעלי האג"ח לפי סדר הקדימויות הגלום בסדרות האג"ח השונות (Tranche).	מבני איגוח
הבנק נעזר במודל ההון הכלכלי, המתבסס על דירוגי הלווים, על מנת להעריך את סיכון האשראי ברמת המכלול של תיק האשראי ובחתיכים שונים מתוכו	מודל ההון הכלכלי
אורך החיים הממוצע של המכשיר הפיננסי. נמדד בשנים באמצעות שקלול תשלומי הריבית והקרן התקופתיים של המכשיר הפיננסי לאורך חייו עד לפידיון הסופי.	משך חיים ממוצע (מח"מ)
	נ
חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון וכו'.	נגזר אשראי
הקצאת הון מזערי כנגד סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה הקושרת את היקף החשיפות לסיכונים השונים לדרישת ההון הרגולטורית. הוראות נדבך 1 שנקבעו על ידי ועדת באזל אומצו במסגרת הוראות נוהל בנקאי תקין מספר 201 עד 209 והם קובעים שיטה פיקוחית לחישוב נכסים משוקללים בסיכון ואופן החישוב של דרישות ההון בגין נכסי סיכון כאמור.	נדבך 1
ניהול נכסי בנק והתחייבויותיו במגמה ליצור הקבלה מתאימה ביניהם ולצמצם את התנודתיות בהונו של הבנק בטווח הארוך.	ניהול נכסים והתחייבויות - ALM
נכסי סיכון משקפים חשיפה מאזנית וחוץ מאזנית שנוצרת בגין פעילויות הבנק משוקללת בסיכון המיוחס לה בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין 203 עד 209 בכל הקשור לסיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי. נכסי סיכון כאמור נועדו לשקף את הסיכון המשוקלל בגינו נדרש הבנק להחזיק הון רגולטורי במסגרת הדרישות לעמידה ביחסי הלימות ההון.	נכסים משוקללים בסיכון או נכסי סיכון (RWA)
מאית של אחוז אחד המשמש כמודד לגבי שיעורי ריבית.	נקודת בסיס - Bp
	ס
רמת הסיכון התפעולי המקסימאלית שהבנק מוכן לקחת/להיות חשוף לה, כדי לממש את מטרותיו העסקיות.	סובלנות הסיכון

	<p>סיכון אשראי</p> <p>סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שלווה/צד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי, כפי שסוכמו.</p>
<p>סיכון נזילות</p> <p>סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגיוס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי.</p>	<p>סיכון תפעולי</p> <p>סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הגדרה זו כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון תדמיתי.</p>
<p>סיכון בסיס</p> <p>סיכון הבסיס, אשר מתבטא בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה.</p>	<p>סיכונים ריבית</p> <p>סיכון הריבית הינו הסיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי ריבית חסרת סיכון אשראי במטבעות השונים, בשל הפערים בין מועדי שינוי הריבית או הפירעון של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה, כמקודם מביניהם.</p>
<p>סיכונים שוק</p> <p>סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי הוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי שוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, תנודתיות בשיעורי ריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות ומדדים כלכליים נוספים).</p>	<p>ע</p>
<p>ערך בסיכון (Value at Risk) - Var</p> <p>הינו מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכונים השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש; השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיק הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכונים השוק בפעילויות שונות.</p>	

	ר
<p>רובד 2 הינו הון נחות יותר מהון רובד 1 והוא כולל בעיקר מכשירי כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים הנחשבים כהון מותנה (contingent convertible - CoCo) שהונפקו על ידי הבנק ושיומרו למניות הבנק בקרות אירוע מכונן (point of non-viability). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.</p>	רובד 2
	ש
<p>ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסית בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית: - רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק; - רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים; - רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש טכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.</p>	שווי הוגן
<p>השיעור מתוך חשיפת האשראי הכללית של הלווה במועד הכשל (EAD) אשר צפוי לגרום נזק לבנק בקרות אירוע הכשל.</p>	שיעור ההפסד בהינתן כשל LGD - (Loss Given Default)
<p>השיעור שמהווה המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף מימד אחד של סיכון הלוואה, כאשר יחס LTV גבוה משקף סיכון גבוה יותר לבנק נותן האשראי.</p>	שיעור המימון (LTV Loan To Value)
	ת
<p>תהליך הערכת הלימות ההון המשמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם, על מנת לוודא שהון הקבוצה מותאם לדרישות ההון האמורות בכל זמן.</p>	תהליך ה-ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process)
<p>תהליך רגולטרי (מטעם הפיקוח על הבנקים) המפרט את עמדת הפיקוח ביחס לפרופיל הסיכון, הלימות ההון ויעדי ההון שקבע הבנק ואת התייחסות הפיקוח למוקדי הסיכון העיקריים.</p>	תהליך הסקירה הפיקוחי SREP - (Supervisory Review and Evaluation Process)

<p>תרחיש קיצון</p> <p>תרחיש המתאר אירוע חריג בחומרתו, העלול להביא לכשלים משמעותיים לאור הזעזועים שייגרמו בסביבה העסקית שבה פועלת הקבוצה. האירוע יכול להיות נקודתי או נמשך על פרק זמן ארוך וגורר שינויים במספר גורמי סיכון ולפיכך, להתממשות מספר סיכונים במקביל.</p>	
<p>תשואה להון</p> <p>רווח נקי מחולק בהון עצמי ממוצע.</p>	
	B
<p>מימון פרוייקטיים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרוייקט לממשלה.</p>	B.O.T - Build Operate Transfer
	C
<p>אגרת חוב המגובה בתיק הלוואות. מודל מובנה של בקרה פנימית. מטרת מסגרת המודל הינה לסייע לעסקים ולישויות אחרות להעריך, לאמוד ולהעצים את מערכות הבקרה הפנימית הפועלות אצלם.</p>	CLO - Collateralized Loan Obligation COSO - Committee Of Sponsoring Organizations
	D
<p>ה-(DFA) הינו חוק פדראלי אמריקאי אשר נכנס לתוקף ב-28 ביולי 2010 ומחיל רפורמה מקיפה ברגולציה הפיננסית, שלה השלכות שונות על קבוצת לאומי, שהעיקרית בהן מתייחסת לעסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC) מתחום החלף (Swap).</p>	DFA - Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act
	E
<p>רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי</p>	EMIR - European Market infrastructure Regulation
	F
<p>במרס 2010 תוקן בארה"ב ה- Internal Revenue Code (חוק מס ההכנסה האמריקאי) באופן שמחיל משטר דיווח שמטרתו לחייב מוסדות פיננסיים זרים Foreign Financial Institutions (FFI) להעביר מידע אודות חשבונות המוחזקים על ידי לקוחות אמריקאים. תיקון זה ידוע בשם Foreign Accounts Compliance Act (FATCA).</p>	FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act

<p>התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות ואחת מרשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב.</p>	<p>FDIC - Federal Deposit Insurance Corporation</p>
<p>סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב.</p>	<p>FHLMC - Freddie Mac</p>
<p>חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי. אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב.</p>	<p>FNMA - Fannie Mae</p>
	<p>G</p>
<p>חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות.</p>	<p>GNMA - Ginnie Mea</p>
	<p>O</p>
<p>ארגון בינלאומי של המדינות המפותחות המקבלות את עקרונות הדמוקרטיה הליברלית והשוק החופשי. הארגון הינו פלטפורמה לדיון במדיניות, השוואת ביצועים, איתור פתרונות לקשיים וגיבוש קודים, עקרונות מנחים וסטנדרטים משותפים לביצוע מדיניות כלכלית וחברתית ברמה הלאומית. במסגרת הארגון כל מדינה חברה יכולה לתרום באופן משמעותי לקביעת מדיניות הארגון וניסוח קווי פעולה משותפים.</p>	<p>OECD</p>
	<p>S</p>
<p>הסכם המגובה על ידי תיק CDS (שהינן נגזרות) ברמות בכירות (Seniority) שונות.</p>	<p>SCDO - Synthetic collateralized Debt Obligation</p>